

Institutt for
samfunnsforskning
Institute for Social Research

RAPPORT 2003:1
Nettversjon

Årsmelding 2002

Institutt for samfunnsforskning

© ISF 2003
Rapport 2003:1

Institutt for samfunnsforskning
Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 OSLO
www.samfunnsforskning.no

ISBN 82-7763-175-8
ISSN: 0333-3671

Materialet i denne rapporten er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Det er lagt ut på internett for lesing på skjerm og utskrifter til eget bruk. Uten særskilt avtale med ISF er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring utover dette bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Redaksjonssekretær/layout: Ingebjørg Wesche/Guttorm Aanes
Spørsmål rettes til redaksjonen telefon: 23 08 61 86 eller
e-post isf@samfunnsforskning.no

Innhold

1. Institutt for samfunnsforskning	7
2. Styret	9
2.1 Styrets sammensetning 2002	9
2.2 Styrets beretning for 2002	10
3. Staben	12
3.1 Vitenskapelige stillinger	12
3.2 Øvrige vitenskapelige medarbeidere	19
3.3 Gjesteforskere	20
3.4 Prosjektassistenter	20
3.5 Administrasjonen	20
3.6 Biblioteket	21
3.7 IT-avdelingen	21
3.8 Kantinen	21
3.9 Faglig bakgrunn i staben	21
3.10 Forskningsledere	22
3.11 Vitenskapelig kompetanse	22
4. Prosjekter under arbeid i 2002	24
4.1 Sysselsetting og arbeidsvilkår	25
4.2 Kjønn og samfunn	41
4.3 Sivilsamfunn i endring	51
4.4 Politikk, opinion og makt	61
4.5 Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner	70
4.6 Makt- og demokratiutredningen	80
5. Tilknytning til universitetene	86
5.1 Bistillinger ved universiteter og høyskoler	86
5.2 Bistillinger ved ISF	87
5.3 Undervisning og sensorvirksomhet	87
5.4 Bedømmelseskomitéer	87

6.	Internasjonale kontakter og forskningssamarbeid	89
6.1	Prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere	89
6.2	Forskeropphold ved utenlandske institusjoner	94
6.3	Gjesteforelesninger ved utenlandske lærersteder	94
6.4	Deltakelse i internasjonale organisasjoner.....	96
7.	Stabens faglige oppgaver utenom ISF.....	98
7.1	Norges forskningsråd.....	98
7.2	Forskningsinstitusjoner og styringsgrupper.....	98
7.3	Søknadsbehandling og konsulentoppgaver	100
7.4	Verv i faglige organisasjoner.....	100
7.5	Vitenskapelige akademier.....	101
7.6	Redaksjonelt arbeid	101
7.7	Styrer, råd og utvalg	103
8.	Publikasjoner	105
8.1	ISF-publikasjoner	105
8.2	Bøker og monografier.....	106
8.3	Rapporter utgitt av andre institusjoner	107
8.4	Tidsskrift- og bokartikler	109
8.5	Vitenskapelig publisering	118
8.6	Kongress-papers og -foredrag	119
8.7	Kronikker og avisartikler.....	125
9.	Konferanser og seminarer.....	129
9.1	Konferanser	129
9.2	Seminarer.....	130
9.3	Instituttseminar	130
9.4	Vilhelm Aubert Memorial Lecture	131
9.5	Arvid Brodersen-forelesning	131
10.	Formidling.....	132
10.1	Tidsskrifter.....	132
10.2	ISF-rapporter.....	133
10.3	ISF Sammendrag.....	133
10.4	Hjemmesider på Internett.....	134
10.5	Brukerkontakt	134
10.6	Mediekontakt og formidling til allmennheten.....	135
10.7	Annen forskningsformidling.....	136
11.	Administrasjon og økonomi	137
11.1	Biblioteket.....	137
11.2	IT-avdelingen.....	138
11.3	Sekretariatsoppgaver.....	138
11.4	Instituttets økonomi	138
11.5	Regnskap.....	140

12. Summary in English	145
12.1 A Short Presentation.....	145
12.2 Publications	146
12.3 Projects in Progress 2002	147

Institutt for samfunnsforskning

Det overordnede mål for Institutt for samfunnsforskning er å bidra til kunnskap om samfunnets oppbygging og utvikling, samt å utvikle modeller og metoder til å analysere disse forhold.

Fra det ble opprettet i 1950 til omkring 1970 spilte instituttet en avgjørende rolle for veksten i samfunnsforskningen i Norge. Institutt for samfunnsforskning har hele tiden vært tverrfaglig orientert, og vil føre denne tradisjonen videre.

Institutt for samfunnsforskning er et av de få samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøene utenfor universitetene som ikke er spesialisert på en spesiell sektor. Instituttet søker å skape et bredt fagmiljø uten skarpe institusjonelle grenser mellom grunnforskning og anvendt eller problemorientert forskning. Institutt for samfunnsforskning ønsker derfor å bidra til at begge typer forskning drives innenfor samme miljø. Dette kommer til uttrykk blant annet gjennom nær kontakt og samarbeid med Universitetet i Oslo, Norges forskningsråd, mer spesialiserte og anvendte institutter samt flere av departementene.

Institutt for samfunnsforskning ser det som en sentral oppgave å drive opplæring av yngre forskere og å legge forholdene til rette for at medarbeiderne kan ta doktorgrad og kvalifisere seg for høyere vitenskapelige stillinger.

De fleste av instituttets prosjekter faller innenfor fem hovedområder, som til dels skjærer på tvers av hverandre:

- Sysselsetting og arbeidsvilkår
- Kjønn og samfunn
- Sivilsamfunn i endring
- Politikk, opinion og makt
- Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

På disse områdene er det et mål å kartlegge og forklare trekk ved norske samfunnsforhold, samt i størst mulig grad se dem i et internasjonalt perspektiv.

Styret

2.1 Styrets sammensetning 2002

Oppnevnt av Norges forskningsråd

Konserndirektør Grete Faremo

Professor Rune Sørensen (varamedlem)

Oppnevnt av Universitetet i Oslo

Professor Aanund Hylland (nestleder)

Professor Edgeir Benum (varamedlem)

Professor Hege Skjeie

Professor Dag Album (varamedlem)

Oppnevnt av styret ved Institutt for samfunnsforskning

Professor Jon Elster

Forsker Rune Slagstad (varamedlem)

Professor Eivind Smith (leder)

Rådgiver Terje Hauger (varamedlem)

Oppnevnt av de ansatte ved Institutt for samfunnsforskning

Stipendiat Harald Dale-Olsen

Forsker Ørnulf Seippel (varamedlem)

2.2 Styrets beretning for 2002

Pr. 31. desember 2002 hadde Institutt for samfunnsforskning 64 medarbeidere, herav 47 i vitenskapelige stillinger. Én forsker har tatt doktorgrad i løpet av året, og ved årsskiftet har fem stipendiater levert doktorgradsavhandling for vurdering. Tilgangen på prosjekter har vært relativt god. Blant annet fikk ISF et nytt strategisk instituttprogram finansiert av Norges forskningsråd, med tema *Internasjonalisering, migrasjon og medborgerskap*. I tillegg ble det strategiske instituttprogrammet *Makt og arbeid – kjønn og ledelse* forlenget med en ny treårsperiode.

I forbindelse med at Lov om stiftelser ble revidert i 2001, har styret også gjort visse endringer i ISFs vedtekter. De nye vedtektene er godkjent og gjelder fra 1. januar 2003. Endringene er av formell karakter. Instituttets formål ligger fast, og virksomheten er blitt videreført i 2002 ut fra instituttets veletablerte målsettinger.

Instituttets nye nettsted, www.samfunnsforskning.no, ble ferdigstilt i desember. Nettstedet vil bidra til å synliggjøre ISFs forskningsvirksomhet samt forenkle og forbedre både den interne og eksterne kommunikasjonen. Det er lagt vekt på grafiske og tekniske løsninger som gir brukerne lett tilgang til relevant informasjon.

Instituttets resultatregnskap for 2002 og balanse med noter viser resultatet av virksomheten og den økonomiske stilling pr. 31. desember 2002. Årets resultat etter finansielle poster er kroner 873.878,-, som overføres til instituttets egenkapital. Instituttets økonomi er solid, og forutsetningene for videre drift er etter styrets oppfatning fortsatt til stede.

Statens pensjonskasse har fremmet et krav på kroner 7.600.000,- mot instituttet for hva som hevdes å være utilstrekkelig premieinnbetaling for perioden 1997–2001. Inkludert arbeidsgiveravgift blir beløpet kroner 8.761.600,-. Styret bestrider kravet. Instituttet har i denne perioden innbetalt premie til pensjonsordningen i henhold til årlige avregninger. Etter styrets syn har Statens pensjonskasse derfor ikke krav på etterbetaling. Så langt i prosessen har Statens pensjonskasse heller ikke påvist noen hjemmel for et slikt krav. I samsvar med dette er det ikke foretatt regnskapsmessig avsetning for kravet, men usikkerheten er eksponert gjennom en note til regnskapet.

Sykefraværet i 2002 var 4,9 prosent av den totale arbeidsmengden. Skader eller ulykker i forbindelse med arbeidet er ikke konstatert. Det er ikke noe i instituttets virksomhet som forurenser det ytre miljø.

Oslo 31. januar 2003

Eivind Smith
Styreleder

Hege Skjeie

Harald Dale-Olsen

Jon Elster

Grete Faremo

Aanund Hylland

Fredrik Engelstad
Instituttleder

Staben

Det ble totalt utført 58 årsverk, hvorav 45 forskerårsverk, ved Institutt for samfunnsforskning i 2002. Fem vitenskapelig ansatte er forskningsledere i 50% stilling.

3.1 Vitenskapelige stillinger

Bente Abrahamsen

Dr.polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Helsetjenesteyrker, yrkesløp, arbeidstid

E-post: bente.abrahamsen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 19

Irene Andreassen

Cand.polit., sosiologi, vitenskapelig assistent (7. oktober – 31. desember)

Arbeidsfelt: Velferdsstat, medborgerundersøkelsen

E-post: irene.andreassen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 58

Erling Barth

Dr.polit., samfunnsøkonomi, forsker I

Professor II ved Institutt for økonomi, Universitetet i Tromsø

Arbeidsfelt: Lønnsdannelse, arbeidskraftsetterspørsel, mobilitet

E-post: erling.barth@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 63

Frode Berglund

Cand.polit., statsvitenskap, stipendiat

Arbeidsfelt: Valg, partier, opinion stridsspørsmål

E-post: frode.berglund@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 42.

Tordis Borchgrevink

Mag.art., sosialantropologi, forsker II
Arbeidsfelt: Flerkulturelle samfunn, jødisk/muslimsk
integrasjon og identitetsdannelse
E-post: tordis.borchgrevink@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 62.

Anja Bredal

Cand.sociol., sosiologi, stipendiat
(Visiting Academic ved Department of Sociology og University Research
Centre for the Study of Ethnicity and Citizenship, University of Bristol UK.
til 30. april)
Arbeidsfelt: Innvandring, kjønn og etnisitet
E-post: anja.bredal@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 55.

Jan-Paul Brekke

Dr.polit., sosiologi, forsker II.
Arbeidsfelt: Velferd, innvandring, flyktninger
E-post: jan.p.brekke@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 29.

Grete Brochmann

Dr.polit., sosiologi, forskningsleder, forsker I
(Visiting scholar, Malmø Högskola, 26. august til 15. desember)
Professor II ved Universitetet i Oslo
Arbeidsfelt: Innvandring, internasjonal migrasjon,
Vest-Europa, EU
E-post: grete.brochmann@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 18.

Pål Børing

Cand.oecon., samfunnsøkonomi, vitenskapelig assistent
Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, lønnsdannelse,
arbeidsledighet
E-post: pal.boring@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 54.

Harald Dale-Olsen

Cand.oecon., samfunnsøkonomi, stipendiat
Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, lønn, mobilitet
E-post: harald.dale-olsen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 34.

Espen Ekberg

Cand.polit. sosiologi, vitenskapelig assistent (fra 1. august)
Makt- og demokratiutredningen
Arbeidsfelt: Eierskap, strukturendringer, styringssystemer
E-post: espen.ekberg@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 64

Anne Lise Ellingsæter

Dr.philos., sosiologi, forskningsleder, forsker I
Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, familie, velferdsstat, tid, kjønnsrelasjoner
E-post: anne.l.ellingsater@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 21.

Ingunn Opheim Ellis

Cand.polit., statsvitenskap, vitenskapelig assistent
(til 21. oktober)
Arbeidsfelt: Valgforskning
E-post: ingunn.o.ellis@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 42.

Fredrik Engelstad

Dr. philos., sosiologi, instituttleder
Professor II ved Universitetet i Oslo
Arbeidsfelt: Makt, sosial rettferdighet, vitenskapsteori
E-post: fredrik.engelstad@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 56.

Bernard Enjolras

Ph. D., økonomi, forsker II
Arbeidsfelt: Sivile samfunn, frivillige organisasjoner, kommersialisering
E-post: bernard.enjolras@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 24.

Trygve Gulbrandsen

Dr. philos., sosiologi, forsker II
Arbeidsfelt: Medieordninger, kunnskapsbedrifter, familiebedrifter
sosiale og politiske eliter
E-post: trygve.gulbrandsen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 83.

Marianne Gullestad

Dr.philos., sosialantropologi, forsker I
Arbeidsfelt: Hverdagsliv, kultur, livshistorier, innvandringsdebatt
E-post: marianne.gullestad@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 52.

Anniken Hagelund

Cand.polit., sosiologi, stipendiat
Arbeidsfelt: Innvandringsdebatter, flerkulturelt samfunn
E-post: anniken.hagelund@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 51.

Inger Marie Hagen

Cand.sociol., sosiologi, forsker III (til 12. april)
Arbeidsfelt: Bedriftsdemokrati
E-post: inger.m.hagen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 64.

Inés Hardoy

Cand.polit., samfunnsøkonomi, stipendiat (80% stilling)

Arbeidsfelt: Arbeidsmarkedspolitik, effektevaluering, arbeidsløshet

E-post: ines.hardoy@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 35.

Marit Hoel

Dr.philos., sosiologi, forsker II (til 1. august)

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, kjønn, yrkesverdier, yrkesmobilitet, utdanning.

Geir Høgsnes

Dr.polit., sosiologi, forsker I (1/5-stilling)

Professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

Redaktør, *Tidsskrift for samfunnsforskning*

E-post: geir.hogsnes@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 33.

Ragnhild Steen Jensen

Cand.philol., samfunnsgeografi, stipendiat

Arbeidsfelt: Kjønn, arbeid, likestilling, regional utvikling

E-post: ragnhild.s.jensen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 21.

Monica Skjøld Johansen

Cand.polit., sosiologi, vitenskapelig assistent (til 20. desember)

Arbeidsfelt: Velferdsstat, medborgerundersøkelsen

E-post: monica.s.johansen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 58.

Rune Karlsen

Cand.mag., statsvitenskap, vitenskapelig assistent (50% stilling)

Arbeidsfelt: Valg, offentlig opinion, politisk kommunikasjon

E-post: rune.karlsen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 42.

Trond Beldo Klausen

Cand. polit., sosiologi, vitenskapelig assistent (til 31. desember)

Arbeidsfelt: Eliter, investeringsatferd

E-post: trond.klausen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 30.

Elizabeth Kloster

Cand.polit., sosialantropologi, vitenskapelig assistent (80% stilling til 1. august)

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner

Anne Krogstad

Dr.polit., sosialantropologi, forsker II

Arbeidsfelt: Politisk kommunikasjon, valgkamp, etniske minoriteters
entreprenørskap

E-post: anne.krogstad@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 84.

Even Lange

Dr.philos., historie, forsker I (1/5-stilling fra 1. april)

Professor II ved Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Forbrukersamvirkets historie

E-post: even.lange@samfunnsforskning.no Tlf.: 23 08 61 58.

Nils Rune Langeland

Dr.art., historie, forsker II

Arbeidsfelt: Politisk idéhistorie, kulturhistorie, Høyesteretts historie

E-post: nils.r.langeland@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 38.

Arnlaug Leira

Dr.philos., sosiologi (1/5- stilling)

Professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi,
Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Velferdsstat

E-post: arnlaug.leira@samfunnsforskning.no

Hilde Lidén

Dr.polit., sosialantropologi, forsker II

Arbeidsfelt: Barndom, familie, etnisitet, sivilsamfunn

(Visiting Fellow, Goldsmiths College, University of London 15. august.–15.
desember)

(Visiting Fellow, International Gender Study Centre, Queen Elizabeth House,
University of Oxford 13. oktober–15. desember).

E-post: hilde.liden@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 26.

Håkon Wergeland Lorentzen

Dr.philos., sosiologi, forskningsleder, forsker II

Arbeidsfelt: Sivilsamfunn i endring

E-post: hakon.lorentzen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 22.

Jon Christian Rogstad

Dr.polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Etniske minoriteter, arbeidsmarked, politisk deltakelse

E-post: jon.rogstad@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 31.

Marianne Røed

Dr.polit., samfunnsøkonomi, forsker II

Arbeidsfelt: migrasjon, utdanningsøkonomi, lønnsutvikling

E-post: marianne.roed@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 92.

Jo Saglie

Dr.polit., statsvitenskap, forsker II

Arbeidsfelt: Partiorganisasjoner, valg, lokalpolitikk

E-post: jo.saglie@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 50.

Erling Sandmo

Dr.art., historie, forsker II

Arbeidsfelt: Rettshistorie, kulturhistorie, historieteori

E-post: erling.sandmo@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 39.

Pål Schøne

Dr.polit., samfunnsøkonomi, forsker II

Arbeidsfelt: Lønn, kompetanse, arbeidstilbud

E-post: pal.schone@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 82.

Ørnulf Seippel,

Dr.polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Sosiale bevegelser, frivillige organisasjoner,

idrettssosiologi, miljøsociologi, politisk sosiologi

E-post: ornulf.seippel@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 23.

Francis Sejersted

Dr.h.c., historie, forsker I

Arbeidsfelt: Moderne historie

E-post: francis.sejersted@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 41.

Karl Henrik Sivesind

Dr.polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner, sivilsamfunn, velferd

E-post: karl.henrik.sivesind@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 27.

Kristin Skjørten

Dr. philos, kriminologi, forsker II

Arbeidsfelt: Kjønn, velferdsstat, familie

E-post: kristin.skjorten@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 36.

Rune Slagstad

Dr.philos., idéhistorie/filosofi, forsker I

Arbeidsfelt: Sosialfilosofi og moderne historie

E-post: rune.slagstad@samfunnsforskning.no Tlf. 23 08 61 20.

Ragnhild Sollund

Cand. polit., kriminologi, stipendiat

Arbeidsfelt: Innvandring, internasjonal migrasjon

E-post: ragnhild.sollund@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 53.

Kjartan Soltvedt

Cand.philol., historie, vitenskapelig assistent (til 31. desember)

Arbeidsfelt: Forbrukersamvirkets historie

E-post: kjartan.soltvedt@samfunnsforskning.no Tlf.: 23 08 61 65.

Aagoth Elise Storvik

Dr. polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Kjønn, ansettelsesprosesser, yrkeskarrierer

E-post: aagoth.storvik@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 32.

Jørgen Svalund

Cand. Polit. Sosiologi, vitenskapelig assistent

Arbeidsfelt: Makt, arbeidsliv og demokrati

Epost: jorgen.svalund@samfunnsforskning.no

Mari Teigen

Dr. polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Likestilling, kjønn

E-post: mari.teigen@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 85.

Iselin Theien

Ph.d. moderne historie, forsker II

(Visiting scholar St. Hilda's College, University of Oxford, 7. oktober til 25. november)

Arbeidsfelt: Forbrukerorganisering, politisk idéhistorie

E-post: iselin.theien@samfunnsforskning.no Tlf.: 23 08 61 58.

Hege Torp

Lic.philos., samfunnsøkonomi, forskningsleder, forsker II

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, arbeidsliv og arbeidsmarkedspolitikk

E-post: hege.torp@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 37.

Anne-Lene Bakken Ulseth

Cand.polit. sosiologi, stipendiat

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner, idrettsosiologi

E-post: anne-lene.b.ulseth@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 66.

Jon Vatnaland

Cand.polit. sosiologi, vitenskapelig assistent (fra 15. juli)

Makt- og demokratiutredningen

Arbeidsfelt: Eierskap, strukturendringer, styringssystemer

E-post: jon.vatnaland@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 66

Bernt Aardal

Dr.philos., statsvitenskap, forskningsleder, forsker I

Professor II ved Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Valgforskning, politiske stridsspørsmål, offentlig opinion

E-post: bernt.aardal@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 60.

3.2 Øvrige vitenskapelige medarbeidere

Omfatter medarbeidere som har arbeidsplass ved Institutt for samfunnsforskning, uten et formelt ansettelsesforhold.

Tor Bjørklund

Dr.philos. statsvitenskap

Førsteamanuensis ved Institutt for statsvitenskap

Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Valg, folkeavstemning

E-post: tor@samfunnsforskning.no

Jon Elster

Docteur ès lettres

Professor ved Columbia University

Arbeidsfelt: Rettsoppgjør

je70@columbia.edu

Hanne Marthe Narud

Dr.polit., statsvitenskap

Post doc-stipendiat, Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo

Medredaktør, *Tidsskrift for samfunnsforskning*

E-post: hmn@samfunnsforskning.no

Henry Valen

Dr.philos., statsvitenskap, professor emeritus

Arbeidsfelt: Valg, politisk lederskap, komparativ politikk

E-post: hva@samfunnsforskning.no Tlf: 23 08 61 61

3.3 Gjesteforskere

- Nicklas Håkansson, FD, Forskare, CEFOS, Göteborgs universitet (28. oktober–10. november)

3.4 Prosjektassistenter

Sonja Lovise Berg

Johannes Bergh

Trond Bergh

Kristine Halle Mortensen

Beate Nygård

Anders Br. Romarheim

Ragnhild Holmen Waldahl

Jon Horgen Friberg

Wiljar Gudmund Hansen

Knut Kirknes

Torill Marlene Sandberg

Jens Chr. Stavenes

Stein Tveite

3.5 Administrasjonen

Fredrik Engelstad, instituttleder

Christian Ebeltoft, engasjert (50%-stilling fra 1. april; fra 1. oktober 64% stilling)

Hanna Marie Sørby Jensen, konsulent (til 1. mai)

Lillian Lund, konsulent (fra 5. august)

Jørgen Moland, informasjonsleder, (til 15. august engasjert informasjonsleder)

Ingvild Molden, informasjonsleder (50% stilling til 17. april)

May-Liss Sivertsen, førstefullmektig (permisjon fra 1. april.)

Eli Søgård, kontorleder

Ingebjørg Wesche, konsulent

Guttorm Aanes, engasjert informasjonskonsulent (fra 1. august)

Jorunn Aarseth, konsulent (64% stilling)

3.6 Biblioteket

Sven Lindblad, hovedbibliotekar
Sidsel Grevle, bibliotekar (50% stilling)
Eva Hagen, avdelingsbibliotekar
Rune Hoelseth, bibliotekassistent
Jon Haakon Hustad, bibliotekar

3.7 IT-avdelingen

Nils-Eivind Naas, avdelingsleder
Vegard Kleiven, driftsleder
Stig Muren, konsulent, brukerstøtte

3.8 Kantinen

Wenche Skistad, kantineleder (80% stilling)
Audhild Haugen, kantineassistent (50% stilling)

3.9 Faglig bakgrunn i staben

Det er en målsetting for Institutt for samfunnsforskning å bidra til økt samarbeid på tvers av samfunnsfagene. Instituttet fungerer etter hvert også som en møteplass for forskere med bakgrunn utenfor samfunnsfagene. Sett på bakgrunn av utdanning fordeler den vitenskapelige staben seg som vist i tabell 1.

Tabellen beskriver det samlede forskningsmiljø ved ISF. For 2002 er ansatte i mindre enn 1/2 stilling ikke tatt med i statistikken. Heltids ansatte i permisjon er regnet inn.

Tabell 1. Den vitenskapelige staben etter fagområde, pr. 31. desember

Fagområde	2000	2001	2002
Sosiologi	18	20	19
Statsvitenskap	5	6	4
Økonomi	9	9	8
Filosofi/idéhistorie	1	1	1
Sosialantropologi	5	5	4
Historie	4	6	5
Kriminologi	1	2	2
Samfunnsgeografi	1	1	1
I alt	44	50	44

3.10 Forskningsledere

Ved utgangen av 2002 har instituttet følgende forskningsledere:

- Grete Brochmann (hovedområde: Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner)
- Anne Lise Ellingsæter (hovedområde: Kjønn og samfunn)
- Håkon Wergeland Lorentzen (hovedområde: Sivilsamfunn i endring). Ved siden av å være forskningsleder koordinerer han også forskere og prosjekt innen Idrettsforskningsprogrammet i Norges forskningsråd.
- Hege Torp (hovedområde: Sysselsetting og arbeidsvilkår)
- Bernt Aardal (hovedområde: Politikk, opinion og makt).

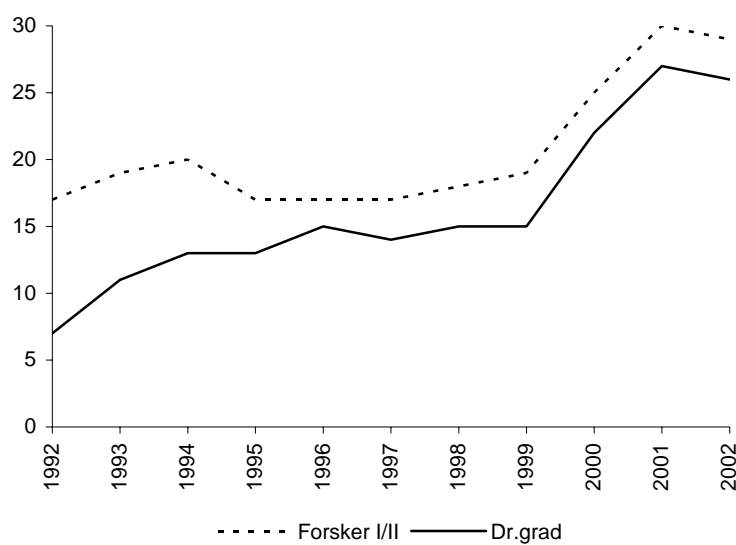
3.11 Vitenskapelig kompetanse

Vitenskapelige medarbeiderne tilkjennes formell kompetanse etter samme regler som gjelder ved universitetene. De fordelte seg etter kompetanse som vist i tabell 2. Ved utgangen av 2002 hadde instituttet 29 ansatte med kompetanse som forsker II/I og 8 ansatt i stipendiatstillinger.

Ved årets utgang hadde 26 forskere ved instituttet doktorgrad.

Mari Teigen disputerte for dr.polit-graden 7. september, Universitetet i Oslo, over temaet: *Kvotering og kontrovers. Virkemidler i likestillingspolitikken.*

Figur 1. Antall ansatte forskere med kompetanse som forsker I/forsker II og med doktorgrad pr. 31. desember 1992–2002

Tabell 2. Ansatte forskere etter kompetanse, pr. 31. desember 2002

	2000	2001	2002
Forsker I	9	9	8
Forsker II	16	21	21
Stipendiat	12	9	8
Vitenskapelig assistent	5	7	7
I alt	42	47	44

Tabellen omfatter de forskere som er nevnt under pkt. 3.9 foran. Ansatte i mindre enn 1/2 stilling er ikke tatt med. Heltids ansatte i permisjon er regnet inn.

Prosjekter under arbeid i 2002

Ved instituttet ble det i 2002 arbeidet med i alt 79 prosjekter. De fleste av disse prosjektene kan grupperes innenfor fem hovedområder – uten at noen av områdene kan sies å utgjøre enhetlige forskningsprogrammer:

- Sysselsetting og arbeidsvilkår
- Kjønn og samfunn
- Sivilsamfunn i endring
- Politikk, opinion og makt
- Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

Mellom enkeltprosjekter er det i mange tilfeller et nært samarbeid. Instituttet ønsker en rimelig balanse mellom integrering av enkeltprosjekter i samlende forskningsprogrammer på den ene siden og åpenhet for å ta opp problemstillinger som faller utenfor de optrukne rammer på den andre. Forskningen ved ISF omfatter derfor også prosjekter som ikke lar seg plassere naturlig innenfor noen av de fem hovedområdene.

Ved hvert prosjekt er de viktigste publiserte arbeider tatt med. Av plasshensyn er ikke all rapportering ført opp.

En økonomisk oversikt over prosjektbevilgningene etter kilde, er gitt i kapittel 11.4.

4.1 Sysselsetting og arbeidsvilkår

Nærmere likelønn for kvinner og menn

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp
                          Forsker Erling Barth
                          Forsker Marianne Røed

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Likestillingssenteret
                          Arbeids- og administrasjonsdepartementet,
                          Barne- og familiedepartementet

Prosjekt nr. 410.24

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet, som omfatter seks europeiske land: Danmark, Hellas, Island, Norge, Storbritannia og Østerrike, tar for seg lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i hvert enkelt land og gir også en komparativ analyse. Lønnsforskjellene studeres på bakgrunn av lov- og regelverk, former for lønnsdannelse og av-lønningssystem. På dette grunnlaget forsøker man å identifisere effektive virkemidler som kan bidra til å lukke lønnsgapet mellom kvinner og menn.

Prosjektet har både vitenskapelige og praktiske siktemål: Frambringe og dokumentere ny kunnskap om lønnsforskjeller og segregering; arrangere en konferanse for diskusjon og utveksling av erfaringer om god praksis som bidrar til å redusere lønnsforskjellene (Oslo, november 2002); sette opp en hjemmeside på Internett (www.genderpaygap.no) med tilsvarende formål; og utarbeide en håndbok for god praksis – blant annet når det gjelder lokale lønnsforhandlinger – basert på den kunnskapen som kommer fram i prosjektet.

Det er valgt ut tre yrker for særskilt analyse og sammenlikning: lærere i videregående skole, sivilingeniører og arbeidere i næringsmiddelindustrien. Som en del av prosjektet, er det gjennomført en kvalitativ studie av et lite antall virksomheter for hver av de tre yrkesgruppene i hvert enkelt land basert på intervju med representanter for ledelsen og de ansatte. Totalt er det gjennomført om lag 120 intervjuer. Intervjumaterialet er kombinert med nasjonal og internasjonal statistikk samt beskrivelser av systemer og institusjoner for lønnsdannelse for de tre yrkesgruppene i de seks landene.

Prosjektet er delvis finansiert av EU med midler fra European Commission's Community Framework Strategy on Gender Equality (2001–2005) og delvis av nasjonale myndigheter i hvert av de seks landene. Likestillingssenteret i Norge har ledet det europeiske prosjektet. I tillegg har det vært en styringsgruppe med medlemmer fra de seks deltakerlandene. ISF er engasjert av Likestillingssenteret som underleverandør både for den norske og for den europeiske delen av prosjektet.

De viktigste arbeider

Erling Barth, Marianne Røed og Hege Torp 2002, *Towards a Closing of the Gender Pay Gap. A comparative study of three occupations in six European countries*. Rapport. Oslo: Likestillingssenteret.

Erling Barth, Marianne Røed og Hege Torp 2002, *Towards a Closing of the Gender Pay Gap. Country Report. Norway*. Rapport. Oslo: Likestillingssenteret.

Arbeids- og bedriftsundersøkelsen 2003

Bemanning: Forskningsleder er Hege Torp,
Forsker Erling Barth
Forsker Pål Schøne
Stipendiat Harald Dale-Olsen

Samarbeid: Professor Kristen Ringdal, Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU
Seniorforsker Bernt Bratsberg, Frischsenteret

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Norges forskningsråd,
Arbeidslivsforskningsprogrammet

Prosjekt nr. 410.25

Prosjektbeskrivelse:

Formålet med prosjektet er å etablere et datasett basert på intervju med daglig leder for et representativt utvalg av virksomheter i Norge med mer enn 10 ansatte, i privat og offentlig sektor koblet med registerbasert informasjon om de samme virksomhetene og om de ansatte i virksomhetene. Intervjuet med daglig leder gjennomføres i 2003, og vil dreie seg om dagens situasjon, og om den nære forhistorien (d.v.s. 2002 og de siste 3–5 årene). Registermaterialet vil dekke perioden 1995–2002. Deler av utvalget vil bestå av virksomheter som også deltok i en liknende undersøkelse i 1997, *Fleksibilitetsundersøkelsen*.

Hovedtema i intervjuet vil være virksomhetsinterne forhold knyttet til «det nye arbeidslivet»: fleksibilitet, autonomi, opplæring, inkludering-ekskludering, interne jobbkarrierer, lokal lønnsdannelse samt individuell og prestasjonsbasert belønning.

Materialet vil gi grunnlag for beskrivende analyser ved at forekomsten av (og variasjonen i) virksomhetsspesifikke egenskaper og forhold kartlegges. Ved å sammenlikne med resultater fra tidligere undersøkelser (*Fleksibilitetsundersøkelsen* 1997) får vi et bilde av utviklingen over tid, og gjennom samarbeid med forskere fra andre land med tilsvarende data vil det bli gjennomført komparative studier. Panelstrukturen i materialet vil gjøre det mulig å kartlegge endringer over tid, også på virksomhetsnivå.

Hovedformålet er likevel å etablere et datasett egnet for mer analytiske problemstillinger, testing av teoribaserte hypoteser om kausale sammenhenger.

Som eksempel kan nevnes sammenhengen mellom suksesskriterier som vekst og overskudd på den ene siden, og ledelsesstrategier, arbeidsorganisering, lønssystemer, og forholdet mellom daglig ledelse og styret på den andre. Tilsvarende kan innovasjon, sykefravær og mobilitet analyseres som utfall – og vi kan teste i hvilken grad denne typen utfall er bestemt av virksomhetsintern opplæring, ledelsesstrategier, virksomhetens konkurranseposisjon osv.

Dataprojektet gjennomføres i samarbeid med Institutt for sosiologi og statsvitenskap (NTNU), Frischsenteret, Fafo og Statistisk sentralbyrå.

Mobilisering og reallokering av arbeidskraft

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp
                      Vitenskapelig assistent Pål Børing
                      Forsker Bente Abrahamsen
                      Forsker Marianne Røed
                      Forsker Aagoth Elise Storvik

Tidsplan: 2002–2003

Finansiering: Norges forskningsråd, Arbeidslivsforskningsprogrammet
Prosjekt nr. 410.26

Prosjektbeskrivelse:

Dette er et forprosjekt bestående av tre delstudier. Med basis i sosiologisk og økonomisk teori og med utgangspunkt i arbeidstakernes situasjon og tilpassning i arbeidsmarkedet skal vi studere tilgangen på arbeidskraft under «de nye rammebetingelsene for arbeidslivet», dvs. med større internasjonal integrasjon i arbeidsmarkedene, økt konkurranse i produktmarkedene, mer bruk av informasjonsteknologi, og dermed nye måter å organisere familieliv og arbeidsliv på.

I de tre delstudiene inngår litteraturstudier, utvikling av problemstillinger og analyseopplegg, samt empiriske analyser basert på allerede etablerte datasett. Formålet er å legge grunnlaget for ett eller flere hovedprosjekter som tar opp disse og liknende problemstillinger i større dybde og bredde.

1. Ønsket og faktisk arbeidstid i et familieperspektiv.

Vi utvikler et opplegg for analyse av hvordan familier organiserer lønnsarbeidet, og av hvordan ektefellenes arbeidstid påvirkes gjensidig. Det skal også gjennomføres en empirisk analyse av hvor mye tid ulike familier bruker til lønnsarbeid, hvor mange timer hver enkelt ektefelle bidrar med, og hva som kjennetegner familier som ønsker mer lønnsarbeid. Variasjonene i familienes familiearbeidstid ses i lys av familiesituasjon og ektefellenes arbeidsvilkår.

2. Internasjonal migrasjon – byrde eller bonus for velferdsstaten.

Vi gjør analyser av effektene av økt migrasjon ut fra velferdsstatens perspektiv. Et sentralt tema er hvordan inn- og utvandringsmønsteret påvirkes av lønnsstrukturen og tilgangen på velferdsytelser i avsender- og mottakerlandet, samt hvilke konsekvenser økt migrasjon vil ha for mulighetene til opprettholde og videreutvikle velferdsstater av den nordiske typen.

3. Tilbake til arbeidslivet gjennom yrkesrettet attføring.

Her tar vi for oss en gruppe arbeidstakere som kan representere en betydelig arbeidskraftreserve, nemlig yrkeshemmede under attføring. I forprosjektet fokuseres det på metodiske problemer knyttet til analyser av varighet av attføring, sannsynlighet for overgang til jobb, og effekter av tiltak på varighet og jobbsannsynlighet.

De viktigste arbeider

Pål Børing 2002, *Norsk og internasjonal forskning om yrkesrettet attføring*. ISF-rapport 2002:10. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Pål Børing 2002, «Varighet av yrkesrettet attføring: Kommer yrkeshemmede arbeidssøkere i jobb?». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):157–168.

Marianne Røed 2002, «Velferdseffekter av innvandring til velferdsstaten». *Økonomisk forum*, nr 4, 2002.

Nyttiggjøring av erfaringer fra evalueringer av arbeidsmarkedstiltak

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp

Tidsplan: 2002

Samarbeid: Seniorforsker Knut Røed, Frischsenteret
Seniorforsker Oddbjørn Raaum, Frischsenteret

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 410.32

Prosjektbeskrivelse:

Den såkalte arbeidslinjen har lenge dominert tenkningen omkring arbeidsmarkedspolitikken utforming, både i Norge og i andre industrialiserte land. Et stort innslag av aktive arbeidsmarkedstiltak relativt til utbetalingen av dagpenger til arbeidsløse arbeidssøkere, har vært sett på som en riktig vei å gå for å hindre passivitet og utstøtning blant arbeidsledige personer, og dermed holde arbeidsledigheten på et lavt nivå og yrkesaktiviteten på et høyt nivå. I de nordiske landene har den aktive arbeidsmarkedspolitikken tradisjonelt vært et viktig element i det inntektspolitiske samarbeidet mellom myndighetene og partene i arbeidslivet. I løpet av de senere årene har arbeidslinjen også vunnet terreng i store deler av Europa.

I løpet av de aller siste årene har imidlertid en del anerkjente forskere på feltet begynt å stille kritiske spørsmål til denne satsingen. Spesielt har det vært trukket fram at det på tross av tiår med forskning ennå ikke foreligger noen overbevisende empiri som dokumenterer at tiltakene virker etter hensikten. Samtidig som det reises tvil om arbeidsmarkedstiltakenes samfunnsøkonomiske avkastning, har forskningen i noen grad endret fokus fra spørsmålet om et enkelt tiltak virker eller ikke, til spørsmål av typen: i) Hvem har utbytte av tiltak og hvem har det ikke? ii) Hvilke typer tiltak har eventuelt størst effekt for ulike grupper av arbeidssøkere? iii) På hvilket stadium i et ledighetsforløp bør eventuelle tiltak iverksettes? Ut fra dette kan vi si at forskningen på feltet er blitt mer moden. Samtidig må vi erkjenne at man står overfor såpass store metodiske problemer at det i liten grad er mulig å gi velfunderte og forskningsbaserte svar på disse spørsmålene. I fravær av data basert på ekte randomiserte eksperimenter strever forskerne fortsatt med å skille mellom seleksjon og kausalitet.

På oppdrag fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet skal Frischsenteret i samarbeid med Institutt for samfunnsforskning gi en oppsummering av hva vi kan lære av nyere forskning vedrørende effekter av arbeidsmarkedstiltak samt gi forslag til opplegg for framtidig forskning og effektevaluering.

Det viktigste arbeidet

Oddbjørn Raaum, Knut Røed og Hege Torp 2002, «Riktig satsing i arbeidsmarkedspolitikken?» *Norsk økonomisk tidsskrift*, 116:167–184.

EDWIN: Education and Wage Inequality in Europe

Bemanning: Forsker Erling Barth

Tidsplan: 2002–2004

Finansiering: EUs femte rammeprogram og nasjonale myndigheter

Prosjekt nr. 410.29

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er et samarbeid mellom forskere i ni europeiske land:

Finland, Frankrike, Tyskland, Hellas, Italia, Norge, Portugal, Sverige og Storbritannia

Prosjektets målsetting er en dybdeanalyse av samspillet mellom utdanningsekspansjonen og lønnsforskjeller i Europa i løpet av de siste 50 årene opp til år 2000. Nettsted: <http://www.etla.fi/edwin/>

Grenseløst for hvem? Skandinavisk kompetanseemigrasjon fra 1980 til 1997

Bemanning: Forsker Marianne Røed
Tidsplan: 2000–2002
Finansiering: NOS-S
Prosjekt nr. 410.22

Prosjektbeskrivelse

Dette prosjektet analyserer sammensetningen av flyttestrømmen fra Norge, Sverige og Danmark med hensyn til kompetanse. Med kompetanse menes observerbar personkapital, variable og uobserverbare inntektsgivende evner. De sentrale problemstillingene i prosjektet er knyttet til hvordan gjennom-snittet og spredningen i de nasjonale inntektsfordelingene – i immigrasjons- og emigrasjonslandene – påvirker den kompetansemessige sammensetningen av flyttestrømmen mellom landene i Skandinavia og fra Skandinavia til land utenfor denne regionen. De empiriske analysene i prosjektet baserer seg på registerdata fra Norge, Sverige og Danmark for perioden 1980–1997.

De viktigste arbeider

Marianne Røed (med Peder J. Pedersen og Lena Schröder) 2002, «Utvandringen från de skandinaviske länderna». I: P. Molander T.M. Andersen red., *Alternativ i välfärdspolitiken*, s. 56-66. Stocholm: SNS Förlag.

Marianne Røed (med Peder J. Pedersen og Lena Schröder) 2002, *Emigration in the Scandinavian Welfare States*. Miemo, Aarhus University.

Fra sentrale forhandlinger til individuell avlønning

Bemanning: Forsker Erling Barth
Samarbeid: Seniorforsker Bernt Bratsberg, Frischsenteret
Tidsplan: 1 månedsverk 2002
Finansiering: Norgers forskningsråd, arbeidslivsforskningsprogrammet
Prosjekt nr. 410.30

Prosjektbeskrivelse

Vår del av prosjektet tar spesielt for seg utviklingen i lønnsstrukturen i løpet av 1990-tallet, belyst ved analyser av data fra flere kilder.

Svart arbeid

Bemanning: Forsker Erling Barth
Samarbeid: Forsker Tone Ognedal, Frischsenteret
Tidsplan: 1 månedsverk 2002
Finansiering: Frischsenteret/Skattedirektoratet
Prosjekt nr. 410.31

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet har til formål å forklare omfanget av svart arbeid. Spesielt tar vi for oss etterspørselsiden i markedet for svart arbeid. Prosjektet har både en teoretisk og empirisk innretning. Den empiriske delen bruker data fra spørreundersøkelser fra 1980 og 2000.

Lønnsstrukturen i privat og offentlig sektor

Bemanning: Forsker Erling Barth
Forsker Pål Schøne
Forsker Marianne Røed
Tidsplan: 2002–2003
Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 410.33

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet tar sikte på å bruke data fra Statistisk sentralbyrås lønnsstatistikk til å studere lønnsstrukturen i Norge. Formålet er å sammenlikne lønnsstrukturen i privat og offentlig sektor, med særlig vekt på mer detaljerte nærings-, utdannings og yrkesopplysninger. Prosjektet vil spesielt ta for seg betydningen av stillingssegregering for lønnsforskjellene mellom kvinner og menn, samt se nærmere på lønnsspredningen innenfor samme stillingskoder i privat sektor.

Lønnsforskjeller og forhandlingsystem i Staten

Bemanning: Forsker Erling Barth
Forsker Pål Schøne
Tidsplan: 1993–2002
Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 411.14

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet studerer sammenhengen mellom lønns- og forhandlings- systemene og lønnsforskjeller innen staten. Hva er konsekvensene av økt vekt på lokal lønnspolitikk i staten? Prosjektet fokuserer særlig på lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, men tar også for seg lønnsforskjeller langs en rekke andre dimensjoner, blant annet avkastingen av utdanning og lønnsforskjeller mellom etater i staten. Prosjektet benytter både intervjuer og data fra Statens sentrale tjenestemannsregister.

De viktigste arbeider

Ragnhild Steen Jensen 1994, *Stillingsvurdering og likelønn i Staten*. ISF-rapport 94:21. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Erling Barth og Hang Yin 1996, *Lønnsforskjeller og lønnsystem i Staten*. ISF-rapport 96:4. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Pål Schøne 1997, *Lønnsforskjeller i staten – en analyse av ansiennitetstillegg, avkasting av utdanning og begynnerlønnsforskjeller*. ISF-rapport 97:20. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Pål Schøne 1999, *Lønnsdannelse og lønnsforskjeller i staten 1987–98*. ISF-rapport 99:15. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Pål Schøne 2002, *Ti år med et mer desentralisert lønnsystem i staten: Hva har skjedd?* ISF-rapport 2002:3. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Økonomiske konsekvenser av eierskap

Bemanning: Forsker Trygve Gulbrandsen
                      Forsker Erling Barth
                      Forsker Pål Schøne

Tidsplan: 2000–2003

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 411.97

Prosjektbeskrivelse

Både innenfor forskning og offentlig debatt har eierskap i løpet av de senere årene fått økt internasjonal og nasjonal oppmerksomhet. Det har blitt en mer alminnelig oppfatning at det gjør en forskjell for bedriftenes økonomi om de kontrolleres av sine eiere eller av de daglige, ansatte ledere. Dette hevdes å være et resultat av at eiere og ansatte har forskjellige interesser. Mens eieren antas å være opptatt av å maksimere verdien av sine aksjer, er de ansatte ledernes interesse å maksimere sin egen nytte gjennom økt inntekt, makt, status eller trygghet. Det antas at denne forskjellen i interesser bl.a. gir seg utslag i større effektivitet og lønnsomhet i personlig eide og familieeide bedrifter, sammenliknet med bedrifter hvor det er et faktisk skille mellom eierskap og daglig kontroll. Prosjektet tar sikte på å undersøke om dette er tilfelle i norske private bedrifter. Med data fra to survey-undersøkelser og

tilkoplede data fra Statistisk sentralbyrås registre, vil en sammenligne de økonomiske resultatene i personlig- og familieeide bedrifter med de en finner i bedrifter med en annen eierstruktur.

De viktigste arbeider

Trygve Gulbrandsen 2001, «Utbytte og lederlønn i eierstyrte bedrifter» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):59–72.

Erling Barth, Trygve Gulbrandsen og Pål Schøne, 2002, «Familieeierskap og produktivitet» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):181–188.

Erling Barth, Trygve Gulbrandsen og Pål Schøne, 2002, «Family Ownership and Productivity: the role of owner-management» paper presentert på the second European Corporate Governance Conference i Brussel, november 2002.

Konjunkturavhengig likestilling av etniske minoriteter. En komparativ studie av suksess på arbeidsmarkedet

Bemanning: Forsker Erling Barth

Samarbeid: Seniorforsker Oddbjørn Raaum, Frischsenteret
Seniorforsker Bernt Bratsberg, Frischsenteret

Tidsplan: 1999–2002

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 411.93

Prosjektbeskrivelse

Vi benytter registerbaserte data til å studere inntektsprofiler til innvandrergrupper, sammenliknet med den norskfødte befolkningen. Spesielt tar prosjektet for seg betydningen av konjunkturfaser for likestilling mellom innvandrere og norskfødte.

De viktigste arbeider

Erling Barth, Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum 2002, «Inntektsutviklingen for innvandrere» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):135–146.

Erling Barth, Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum 2002, «Local Unemployment and the Earnings Assimilation of Immigrants in Norway» Memorandum No. 19/2002, Department of Economics, University of Oslo.

Erling Barth, Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum 2002, «Local Unemployment and the Relative Wages of Immigrants: Evidence from the Current Population Surveys» Memorandum No. 20/2002, Department of Economics, University of Oslo.

Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn

Bemanning: Forsker Erling Barth
Tidsplan: 2002–2003
Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 410.27

Prosjektbeskrivelse

Vi har god kjennskap til utviklingen i lønnsforskjellene mellom kvinner og menn for perioden fra 1980 fram til midten av 90-tallet. For årene før 1980 vet vi imidlertid mindre. For perioden mellom 1995 og 2000 vet vi enda mindre. Det er behov for analyser som trekker linjer både bakover i tid og fremover mot nåtiden. Formålet med denne analysen er å benytte inntektsundersøkelsene fra 1970-tallet og den siste tilgjengelige Levekårsundersøkelsen fra 2000 til å få en bedre oversikt over lønnsforskjellene mellom kvinner og menn over tid.

Dagpengesystemene i Norden og tilpasningen på arbeidsmarkedet

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp
Tidsplan: 1997–2002
Finansiering: EK-A under Nordisk Ministerråd, NOS-S
Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Samarbeid: Knut Røed m fl, Frischsenteret
Reija Lilja m fl, Labour Institute, Helsinki
Tor Eriksson m fl, CLS, Århus
Anna Thoursie m fl, SOFI, Stockholm
Prosjekt nr. 411.73

Prosjektbeskrivelse

Målet for prosjektet er å bidra med kunnskap om dagpengesystemene i Norden, samt gi innsikt i hvordan økonomisk kompensasjon til arbeidsløse arbeidssøkere og aktive arbeidsmarkedstiltak påvirker søkeatferd, holdninger og motivasjon – og dermed tilpasningen i arbeidsmarkedet. I første fase av prosjektet (1997–1999) er det gitt en sammenfattende beskrivelse og sammenlikning av stønadsordningene for arbeidsløse arbeidssøkere i Danmark, Finland, Norge og Sverige. I 1998 ble det gjennomført surveyundersøkelser blant arbeidsløse arbeidssøkere i alle fire land. Materialet er brukt til å kartlegge og analysere motivasjon for jobbsøking samt søkerstrategier med vekt på et nordisk komparativt perspektiv.

I prosjektets andre fase (2000–2002) utnytter vi surveymaterialet samt nasjonale registerdata for mer detaljerte analyser av søkeatferd og overganger fra arbeidsløshet til lønnet arbeid. Vi har blant annet brukt surveymaterialet til komparative analyser av jobbsøkeatferd og arbeidsløshetsvarighet, der vi utnytter informasjon om faktisk søkeratferd og om hvilken tilstand den arbeidsløse går til når ledighetsperioden avsluttes.

De viktigste arbeider

Tor Eriksson, Reija Lilja og Hege Torp 2002, *Determinants of job search intensity - some evidence from the Nordic countries*. Working Paper, No 185/2002. Helsinki: Labour Institute for Economic Research.

Knut Røed, Peter Jensen og Anna Thoursie 2002, *Unemployment Duration, Incentives and Institutions*. Memorandum No 9, 2002. Oslo: Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo.

Betydningen av konjunkturfase for effekt av aktive arbeidsmarkedstiltak

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp

Tidsplan: 2000–2002

Samarbeid Seniorforsker Oddbjørn Raaum, Frischsenteret
Stipendiat Tao Zhang, Frischsenteret

Finansiering: Norges forskningsråd, Sysselsettingsprogrammet
Prosjekt nr. 411.77

Prosjektbeskrivelse

For første gang har vi tilgang til data som gjør det mulig å sammenlikne effekten av et arbeidsmarkedstiltak over en periode med varierende etterspørsel etter arbeidskraft. Analysene viser at konjunkturfase er av betydning. Effekten av AMO-kurs på årlig arbeidsinntekt er mer positiv for deltakere som avslutter tiltaket når arbeidsløsheten er avtakende og jobbmulighetene gode – enn for dem som avslutter tiltaket når arbeidsløsheten er høy og økende. Datamaterialet gir også muligheter til å studere effekten av AMO-kurs over en lang periode, dvs opp til 6 år etter at tiltaket er avsluttet. Analysene viser at for deltakere med en viss yrkeserfaring er inntektseffekten av AMO-kurs positiv og økende over tid. For kvinner med yrkeserfaring er den akkumulerte inntektseffekten over 4–6 år større enn kurskostnadene. For menn er den akkumulerte effekten omtrent lik kurskostnadene. For nykommere på arbeidsmarkedet er inntektseffekten av AMO-kurs mindre og mer usikkert anslått. Men også for denne gruppen er effekten økende over tid.

De faglige resultatene fra dette prosjektet er dels metodiske og dels substansielle. For det første er det utviklet et opplegg for effektevaluering av arbeidsmarkedstiltak basert matching for ikke-eksperimentelle data hentet fra administrative registre. For det andre er det lagt fram resultater som viser kortsiktige og langsiktige effekter av deltakelse i AMO-kurs på arbeidsinn-

tekt, samt hvordan effekten varierer med konjunktursituasjonen. I tillegg presenteres analyser av aggregerte, langsiktige effekter sammenliknet med kostnadene ved å arrangere AMO-kurs.

De viktigste arbeider

Oddbjørn Raaum, Hege Torp og Tao Zhang 2002, «Do individual programme effects exceed the costs? Norwegian evidence on long run effects of labour market training.»

Memorandum No 15, 2002. Oslo: Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo.

Oddbjørn Raaum, Hege Torp og Tao Zhang 2002, «Business cycles and the impact of labour market programmes». Memorandum No 14, 2002. Oslo: Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo.

Ansettelsesforhold: fødsel, liv og død

Bemanning: Stipendiat Harald Dale-Olsen

Tidsplan: 1999–2003

Finansiering: Norges forskningsråd
Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilingning

Prosjekt nr. 411.91

Prosjektbeskrivelse

Prosjektets hovedformål er å forklare hvordan og hvorfor ansettelsesforhold inngår og opphører, og hvilke medfølgende konsekvenser dette kan få i en økonomi for sysselsetting og produksjon, med særlig fokus på betydningen av arbeidsstyrkens sammensetning, informasjon, markeds- makt og produktivitet. Enkelte delmål er: i) Forklare hvordan heterogenitet blant bedrifter og arbeidere påvirker sysselsetting og lønn, og hvilke politiske implikasjoner dette medfører for sysselsettingspolitikken. ii) Forklare hvorfor jobber opprettes og nedlegges, og hvilken betydning dette har for sysselsetting. iii) Belyse informasjonstidspunktets rolle for en samfunnsøkonomisk optimal tilpasning. iv) Hvordan påvirke arbeidsstyrkens sammensetning, dens sysselsetting og produktivitet. v) Forklare om en kopling mellom ledige og vakanser avhenger av økonomiens størrelse, næringsstruktur og geografiske tilhørighet.

De viktigste arbeider

Harald Dale-Olsen og Dag Rønningen 2000, *Jobb- og arbeidskraftsstrømmer. En komparativ analyse med fokus på årsaker*. Samfunnsøkonomiske studier, nr. 104. Oslo og Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.

Harald Dale-Olsen og Dag Rønningen 2001, «The Importance of Definitions of Data and Observation Frequencies for Job and Worker Flows – Norwegian Experiences 1996–1997». I: T. Pilegaard Jensen og A. Holm, red., *Nordic Labour Market Research on Register Data*. TemaNord 2001:593. Copenhagen: Nordic Council.

Harald Dale-Olsen 2002, *Wages, Fringe Benefits and Worker Turnover*. Paper presentert ved EALE2002 i Paris september 2002.

Harald Dale-Olsen 2002, *Wages, Safety and the Labour Supply Facing Each Establishment*.
Paper presentert ved Panel 2002, Berlin juli 2002.

Evaluering av effekter av arbeidsmarkedstiltak i Norge rettet mot ungdom

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp
                      Stipendiat Inés Hardoy

Tidsplan: 1999–2002

Finansiering: Norges forskningsråd
                      Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgning

Prosjekt nr. 411.92

Prosjektbeskrivelse

I nedgangstider er arbeidsledigheten blant ungdom høyere enn ledigheten blant voksne arbeidstakere. Ungdommens situasjon på arbeidsmarkedet er spesiell: De får ikke jobb fordi de mangler yrkeserfaring, men slik erfaring er ikke mulig å skaffe seg uten jobb.

Formålet med prosjektet er å prøve ut ulike metoder og analyseopplegg for evaluering av arbeidsmarkedstiltak i Norge rettet mot ungdom 16–25 år. Analyser på tvers av tiltak gir blant annet bedre forståelse for hvilke grupper ungdom som får størst utbytte av de ulike tiltakene.

Til analysene er det benyttet registerdata. Grunnlaget er et datasett som omfatter alle registrerte arbeidssøkere mellom 16 og 25 år, basert på Arbeidstakerregisteret, Lønns- og trekkoppgaveregisteret, Trygderegisteret og Arbeidsdirektoratets SOFA-søkerregister for perioden 1989–93.

De viktigste arbeider

Inés Hardoy 2002, «Effects of Labour Market Programmes: Heterogeneity and Sampling Design» Essay i avhandling innlevert for vurdering til dr. polit. graden ved Universitet i Oslo.

Inés Hardoy 2002, «Impact of multiple labour market programmes on multiple outcomes». Essay i avhandling innlevert for vurdering til dr.polit.-graden ved Universitet i Oslo.

Inés Hardoy 2002, «A study of the effect of labour market programmes for youth in Norway using propensity score matching». Essay i avhandling innlevert for vurdering til dr. polit.-graden ved Universitet i Oslo.

Barnefamiliers tilpasning. Effekter av kontantstøtten på tilbudet av arbeidskraft

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp
                  Forsker Pål Schøne
Tidsplan: 2000–2003
Finansiering: Norges forskningsråd, Velferdsprogrammet
Prosjekt nr. 411.99

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet har som mål å analysere sammenhengen mellom barnerelaterte økonomiske ytelser og tilbudet av arbeidskraft fra småbarnsforeldre med hovedvekt på effekter av kontantstøtten som ble innført i 1998. Formålet med den teoretiske delen av prosjektet er å klargjøre sammenhengene mellom mål og midler i velferdspolitikken overfor barnefamiliene, og å utlede testbare hypoteser om familienes tilpasning.

I prosjektets empiriske del fokuseres det på effekter av kontantstøtten på yrkesaktivitet karakterisert ved arbeidstakerforhold med heltid, kort eller lang deltid, samt ved lønnsinntekt. Hypoteser om variasjoner i effekter av kontantstøtten mellom kvinner og menn og mellom grupper av småbarnsforeldre testes. Økonomisk teori tilsier at familiens inntekt vil være av betydning. Utdanning og yrkeserfaring vil i stor grad påvirke inntekten. Utdanning og tidligere yrkeserfaring kan imidlertid også fange opp variasjoner i preferanser for det å være yrkesaktiv.

Det empiriske grunnlaget er registerbaserte paneldata for yrkesaktivitet 1996–2001 for kvinner og menn med yngste barn født 1992–1998. Ved hjelp av ulike regresjonsteknikker sammenliknes tilpasningen til foreldre med barn med og uten rett til kontantstøtte. Så langt som mulig tas det hensyn til variasjoner i andre forhold enn kontantstøtten som er av betydning for yrkesaktiviteten. Den metodiske utfordringen ligger i å utvikle analyseopplegg for kontinuerlig og diskret fordelte avhengige variabler der det kontrolleres for endringer som i tid faller sammen med innføringen av kontantstøtten.

De viktigste arbeider

Pål Schøne 2002, «Kontantstøtten og effekter på arbeidstilbudet: Hva er en god sammenligningsgruppe?», *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):23–30.

Pål Schøne 2002, «Labour supply response to a cash-for-care reform». Paper presentert på The European Society for Population Economics, Bilbao, juni 2002.

Relativ lønnsutvikling

Bemanning: Forsker Geir Høgsnes
Tidsplan: 2000–2002
Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 411.39

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en videreføring av den overvåkingen av relative lønninger som har vært en del av virksomheten ved ISF siden begynnelsen av 1980-tallet. Bakgrunnen er at spørsmål om relative lønninger har fått en stadig mer sentral plass i lønnskampen. Hvem som er vinnere og tapere i denne kampen er viktig både i forhold til yrkesgruppens tilfredshet med egen lønn, samt hva slags legitimitet selve systemet for lønnsdannelse har i samfunnet.

Public Funding and Private Returns to Education

Bemanning: Forsker Erling Barth
Forsker Marianne Røed
Samarbeid: Seniorforsker Bernt Bratsberg, Frischsenteret
Tidsplan: 1998–2002
Finansiering: EU-programmet Targeted Socioeconomic Research (TSER)
Prosjektnr. 411.89.

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en komparativ studie av finansieringssystemet for utdanningsinstitusjoner, opptaksregler, tilbud og etterspørsel samt privat avkastning av utdanning for 15 EU-land. Prosjektet forsøker å forstå sammenhengen mellom avkastningen av utdanning og de institusjonelle rammene rundt utdanningssystemene i de europeiske landene. Prosjektet er et samarbeid mellom en lang rekke partnere i 15 EU-land. Det har frembrakt komparative data for utdanningssystemer, tilbud og etterspørsel etter ulike utdanninger og privat avkastning av utdanning fra alle landene fra perioden 1980–1995. Dataene er brukt til komparative analyser på tvers av landene.

De viktigste arbeider

Erling Barth og Marianne Røed 2001, «Education and Earnings in Norway» Chapter 11 i Harmon, Walker og Westergård-Nielsen red., *Education and Earnings in Europe, A cross country analysis of the returns to education*, Edward Elgar Publishing.
Erling Barth og Marianne Røed 2001, «Do We Need all that Higher Education?». I: Rita Asplund red., *Education and Earnings, further evidence from Europe*. ETLA-Helsinki: Taloustieto Oy.

Erling Barth og Marianne Røed 1999, «The Return to Human Capital in Norway, A review of the Literature». I: Rita Asplund og P. Pereira red., *Returns to Human Capital in Europe, A Literature Review*, ETLA-Helsinki: Taloustieto Oy.

Se også full publikasjonsliste under <http://www.etla.fi/PURE>.

Marianne Røed 2002, «The return to return migration» . Paper presentert på EEA konferansen i Venecia, august 2002.

4.2 Kjønn og samfunn

Strategisk instituttprogram: Makt og arbeid – kjønn og ledelse

Bemanning: Forskningsleder Anne Lise Ellingsæter
                      Stipendiat Ragnhild Steen Jensen
                      Forsker Mari Teigen
                      Forsker Aagoth Elise Storvik
Tidsplan: 1999–2002
Finansiering: Norges forskningsråd,
                      Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgning
Prosjekt nr. 11

Prosjektbeskrivelse

Dette strategiske instituttprogrammet (SIP) fokuserer på endring i kjønnsrelasjoner i arbeidslivet fra et maktperspektiv, konsentrert om elitemaktens posisjoner, og posisjoner kjennetegnet av begrenset makt eller avmakt. For det første studeres arbeidslivets elite, hvor makt utøves av mange menn og etter hvert noen kvinner. En overordnet problemstilling er forståelse av kjønn og likestillingspolitikkenes legitimitet og gjennomslagskraft i eliter, og variasjoner mellom elitegrupper. For det andre undersøkes arbeidslivet som en arena for makt og innflytelse for kvinner i posisjoner med mer begrenset makt. Disse to innfallsvinklene gjør det mulig å belyse makt og arbeid i to ulike betydninger, nemlig makt i betydningen «makt over» (makt over andre, beslutninger osv.) versus makt i betydningen «makt til» (å realisere sine interesser).

To av tre prosjekter studerer arbeidslivets eliter. Det gjelder Prosjekt 1: Kjønn og lederskap i eliten, og Prosjekt 2: Kjønn, kompetanse og institusjonell autonomi. Prosjekt 3: Kvinners lønnsarbeid – nye former for makt eller avmakt tar utgangspunkt i «vanlige» kvinner. SIPen bygger videre på ISFs pågående studier av kjønn og lederskap i forvaltningen. Studien av eliter vil kombinere kvalitative intervjuer med kvantitative analyser, bl.a. av data fra Maktutredningens Eliteundersøkelse, en suveyundersøkelse blant personer som tilhører et utvalg av ulike typer eliter (se egen omtale). Studien av kvinner i posisjoner med begrenset makt vil bygge på kvalitative intervjuer av en fødselskohort yngre kvinner i et lokalsamfunn.

Beskrivelse av de tre delprosjektene

Kvinnens lønnsarbeid – nye former for makt eller avmakt?

Bemanning: Stipendiat Ragnhild Steen Jensen

Prosjektbeskrivelse

Kvinnens rett til lønnet arbeid var et av de sentrale kravene til kvinnebevegelsen og kvinneforskningen tidlig på 1970-tallet. Oppfatningen var at kvinnens frigjøring gikk via arbeidsmarkedet og eget lønnsarbeid. Kvinnens yrkesdeltakelse har økt sterkt de siste tretti årene og det har vært en betydelig utjevning i kvinnens og menns yrkesdeltakelse. Spørsmålene som reises i dette prosjektet er om kvinnens endrede posisjon på arbeidsmarkedet har gitt dem autonomi, større grad av økonomisk uavhengighet og større muligheter til å realisere egne interesser. Eller har det gitt nye former for bindinger? Og skapt en ny situasjon med en ny avhengighet mellom menn, kvinner og arbeidsliv? For å belyse disse spørsmålene vil vi gå tilbake til et av de «klassiske» studiestedene i norsk samfunnsforskning: Nord-Odal. Her ble det tidlig på 1970-tallet gjennomført en egen studie av kvinnens situasjon og hvor deres forhold til lønnet og ulønnet arbeid var det sentrale tema. Ved å gå tilbake til dette lokalsamfunnet og gjøre en ny studie av kvinnens situasjon får vi en unik mulighet til å studere historisk endring og moderniseringsprosesser.

Ledelse, kjønn og makt

Bemanning: Forsker Aagoth Elise Storvik

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å undersøke hva slags ledelsesidealer en finner i offentlig og privat sektor. Spørsmålet som reises er om det har skjedd en endring i hva slags kvalifikasjoner som etterspørres. I prosjektet undersøkes det hvilke definisjoner av kjønn og ledelse som råder på ulike arbeidsplasser. Funnene diskuteres på bakgrunn av teorier om kjønnspregning av arbeidsoppgaver og sees også i relasjon til spørsmålet om makt. Problemstillingen som reises er i hvilken grad defineringen av kjønn og arbeidsoppgaver kan sees som uttrykk for aktørers maktstrategier. Et annet poeng er å undersøke hvorledes ulike typer makt fletter seg inn i hverandre og delvis forsterker delvis motvirker hverandre. Studien bygger på case-studier av offentlige og private organisasjoner.

De viktigste arbeider

Aagoth Elise Storvik 2002, «Ledelse revidert – kjønn ekskludert. En studie av ledelsesidealer i staten». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 43(2):219–243.

Aagoth Elise Storvik 2002, «Maskulinitet og makt i utakt» I: Anne Lise Ellingsæter og Jorun Solheim red., *Den usynlige hånd. Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv*. Makt- og demokratiutredningen 1998–2003. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Kjønn, kompetanse og institusjonell autonomi

Bemanning: Forsker Mari Teigen

Prosjektet studerer to store likestillingspolitiske reguleringsframstøt, som utfordrer etablerte prinsipper for utvelgelse og samhandling i det korporative skjæringsfeltet mellom offentlig styring og institusjonell autonomi. For det første gjelder det etableringen av §21 om lovregulering av kjønnsrepresentasjon i styre, råd og utvalg som kom inn i likestillingsloven i 1981. For det andre, forslaget om å lovregulere kjønnsrepresentasjon i styre i fristilt offentlig og privat virksomhet. Dette forslaget ble lagt fram i Barne- og familiedepartementets høringsnotat i 1999 og er primært tenkt som en utvidelse av §21. Sammenligningen av disse to reforminitiativene har til hensikt å analysere kontinuitet og endring i de siste tjue års likestillingsdebatt. Sentrale spørsmål i prosjektet er: På hvilke måter har debatten om kjønnsrepresentasjon i h.h.v. det offentlige utvalgssystemet og i bedriftsstyret endret seg fra 1980 og fram til i dag; hvordan markeres – og hvordan defineres – grensene for å argumentere kvinners deltakelsesrettigheter; og hvordan begrunnes en utvidelse av kjønnsbaserte deltakelsesrettigheter fra det politiske til det økonomiske feltet.

Det viktigste arbeidet

Teigen, Mari 2002, «Kvotering til styreverv – mellom offentlig regulering og privat handlefrihet». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 43(1):73–104.

Forlengt SIP Makt og arbeid – kjønn og ledelse

Bemanning: Forskningsleder Anne Lise Ellingsæter
                      Forsker Mari Teigen

Tidsplan: 2002–2004

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 5

Prosjektbeskrivelse

SIPen Makt og arbeid – kjønn og ledelse har vært konsentrert om elitemaktens posisjoner og posisjoner kjennetegnet av begrenset makt, eller avmakt. Utvidelsen av SIPen vil knyttes til spørsmål om kjønnsmakt og sosial differensiering i bred forstand. Oppmerksomheten vil rettes mot forholdet

mellom idealer om likestilling og sosial posisjon; i hvilken grad sosial posisjon og/eller sosial praksis kan forklare holdninger til sentrale sider ved norsk likestillingspolitikk. Spørsmål om den relative betydningen av ulike livssfærer, som arbeid og familie, for kvinner og menn, i ulike sosiale sjikt står her sentralt. Spørsmålene vil belyses med data fra Lederskapsstudien og Medborgerundersøkelsen. Et særlig siktemål med en videreføring av SIPen er å styrke den kvantitative metodekompetansen innenfor denne tematikken.

De viktigste arbeider

Mari Teigen 2002, «Mannsdominans og likestillingsentusiasme» I: Trygve Gulbrandsen, Fredrik Engelstad, Trond Beldo Klausen, Mari Teigen, Øyvind Østerud, *Norske makteliter. Makt og demokratiutredningen 1998–2003*, kapittel 6, s. 123–143. Oslo 2002: Gyldendal Akademisk.

Levekår, kjønn og restrukturering av lokale arbeidsmarkeder

Prosjektleder: Forskningsleder Anne Lise Ellingsæter

Bemanning: Stipendiat Ragnhild Steen Jensen

Tidsplan: 1995–2002

Finansiering: Norges forskningsråd, Arbeidsmarkeds- og regionalforskningsprogrammet

Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgning

Prosjekt nr. 412.19

Prosjektbeskrivelse

I likhet med andre industriland har det i løpet av de siste 20 årene funnet sted betydelige endringer i arbeidsmarkedets struktur og i organiseringen av lønnsarbeidet i Norge. De strukturelle endringene betegnes ofte som overgangen fra industrielle til postindustrielle arbeidsmarkeder, kjennetegnet av sterk reduksjon i primærnæringer, «avindustrialisering» og fremvekst av tjenestesamfunnet. Spørsmålet som reises i dette prosjektet er hvordan disse endringene har påvirket kjønnsrelasjonene i lokale arbeidsmarkeder, og særlig hvordan endringene har påvirket kvinners muligheter i ulike typer av arbeidsmarkeder. Med muligheter menes både sjanser til å få jobb, hvilke arbeidsvilkår som tilbys og hvilken type jobber kvinner og menn aksepterer. Det foreligger en omfattende kunnskap om nasjonale, aggregerte mønstre for kvinners forhold til arbeidsmarkedet, men begrenset forståelse av de prosessene og mekanismene som skaper disse mønstrene. Denne studien, som baserer seg på case-studier av fire lokale arbeidsmarkeder, vil kunne bidra til ny kunnskap om hvordan kvinners og menns relasjoner til arbeidsmarkedet utformes i en lokal kontekst.

De viktigste arbeider

- Ragnhild Steen Jensen 1997, «Kvinnene gjekk til verket». I: R.P. Amdam, D. Gjestland, A. Hompland red., *Årdal. Verket og bygda 1947–1997*, s. 223–239. Oslo: Samlaget.
- Ragnhild Steen Jensen 1998, «Endringer i to lokale arbeidsmarkeder – hvilken betydning har det hatt for kvinners sysselsetting?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 15(1):3–8.
- Ragnhild Steen Jensen 1999, «Kvinnene i Nord-Odal: Fra ulønnet til lønnet omsorgsarbeid». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 16(1):3–9.
- Ragnhild Steen Jensen 2000, «Realistisk tilnærming til empiri – begrunnelse og eksempel». I: I. J. Birkeland og B. L. Hanssen red., *Menneskers rom*, s. 21–41. Oslo: Unipub forlag.

Bokprosjekt: Makt og kjønn i moderne arbeidsliv

Bemanning: Forskningsleder Anne Lise Ellingsæter
Forsker Jorun Solheim (AFI)

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Norges Forskningsråd
Makt- og demokratiutredningen

Prosjekt nr. 412.40

Prosjektbeskrivelse

Bokprosjektet tar sikte på å belyse sentrale trekk ved kjønnsrettet makt i det moderne arbeidslivet. Problemstillingene vil ta utgangspunkt i endringer i arbeidslivets organisering og konsekvenser for maktrelasjoner mellom kvinner og menn. Spesiell vekt legges på nye produksjons- og organisasjonsformer som i dag synes å være i fremvekst, og konsekvenser dette får for hierarki- og autoritetsformer. En viktig hensikt vil være å få frem nye teoretiske perspektiver og sette nye spørsmål på dagsorden når det gjelder forholdet mellom kjønns- og maktrelasjoner. Bokprosjektet vil ha karakter av et synteseprosjekt som tar utgangspunkt i eksisterende forskning på feltet, og sammenfatter viktige tendenser og forskningsresultater. Det planlegges en antologi med bidragsytere fra et bredt utvalg av forskningsmiljøer.

De viktigste arbeider

- Anne Lise Ellingsæter og Jorun Solheim red. 2002, *Den usynlige hånd? Kjønnsrettet makt og moderne arbeidsliv*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Anne Lise Ellingsæter og Jorun Solheim 2002, «Makt – kjønn – arbeidsliv: Teoretiske landskap». I: Anne Lise Ellingsæter, Jorun Solheim red. 2002, *Den usynlige hånd? Kjønnsrettet makt og moderne arbeidsliv*, s. 13–76. (Makt- og demokratiutredningen 1998–2003). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Anne Lise Ellingsæter 2002, «Postindustrielle tidskontrakter. Fra tidsdisiplin til tidssuverenitet?» I: Anne Lise Ellingsæter, Jorun Solheim red., *Den usynlige hånd? Kjønnsrettet makt og moderne arbeidsliv*, s. 79–109. (Makt- og demokratiutredningen 1998–2003). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bente Abrahamsen og Elisabeth Gjerberg 2002, «Maktrelasjoner i helsetjenestens yrkeshierarki». I: Anne Lise Ellingsæter, Jorun Solheim red., *Den usynlige hånd?*

Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv, s. 291–314. (Makt- og demokratiutredningen 1998–2003). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Aagoth Elise Storvik, «Maskulinitet og makt i utakt». I: Anne Lise Ellingsæter, Jorun Solheim red., *Den usynlige hånd? Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv*, (Makt- og demokratiutredningen 1998–2003). Oslo: Gyldendal Akademisk: 266–290.

Bokprosjekt: Velferdsstat og hverdagsliv – kontinuitet og brudd

Bemanning: Forskningsleder Anne Lise Ellingsæter
Professor Arnlaug Leira (ISS, Universitetet i Oslo)

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Norges forskningsråd, Velferdsprogrammet
Prosjekt nr. 412.38

Prosjektbeskrivelse

Bokprosjektet tar utgangspunkt i de betydelige samfunnsendringene som preger det postindustrielle samfunnet, med særlig blick på endrede grenser mellom stat, arbeid og familie, og på brytninger i normer og verdier i disse institusjonene. Prosjektet knytter an til sentrale spørsmål i samfunnsvitenskapelig teori og i samfunnsdebatten. Det tas utgangspunkt i «møtet» mellom tradisjon og modernitet i familien, basert på empiriske undersøkelser av transformasjoner i hverdagslivets organisering, i lys av den norske og de nordiske velferdsstatsmodellenes omsorgs- og forsørgelsespolitikk. To antologier om kontinuitet og brudd i velferdsstat og hverdagsliv planlegges. Den ene vil være bredt anlagt studie av norske familiers hverdagsliv sett i lys av endringer i velferdspolitik og arbeidsmarked. Den andre vil være en komparativ analyse med samme tema, men med utgangspunkt i de nordiske landene.

Det viktigste arbeidet

Arnlaug Leira 2002, *Working Parents and the Welfare State*. Cambridge: Cambridge University Press.

Rekruttering til topplederstillinger

Bemanning: Forsker Aagoth Elise Storvik

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 412.39

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet har som mål å frembringe kunnskap om hvilke kvalifikasjoner som vektlegges ved rekruttering av toppledere. Dessuten er det ønskelig å finne ut

hvilken rolle nettverk og bekjentskap spiller i rekrutteringsprosessen. Og sist, men ikke minst, er det viktig å undersøke hva man faktisk foretar seg for å få rekruttert kvinnelige toppledere, og hva man anser som problemer i denne sammenhengen. Metoden som anvendes for å utrede disse spørsmålene er spørreskjema som sendes til den øverste ledelse i alle statlige organisasjoner. Resultatene vil publiseres i form av en rapport og en vitenskapelig artikkel.

De viktigste arbeider

Aagoth Elise Storvik 2002, *Topplederrekruttering i staten. Betydningen av kvalifikasjoner, nettverk og kjønn*. ISF-rapport 2002:5. Oslo 2002: Institutt for samfunnsforskning.

Aagoth Elise Storvik 2002, «Hvorfor så få? Forklaringer på mangelen på kvinnelige ledere». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):253–258.

Barnefordelingssaker, foreldreskap og barns beste

Bemanning: Forsker Kristin Skjørten

Tidsplan: 2000–2004

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 412.41

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet omhandler temaet barn og foreldre med utgangspunkt i høyesteretts- og lagmannsrettsavgjørelser om barnefordeling på slutten av 90-tallet. Det utgis ingen offentlig statistikk på familierettens område, og vi vet lite om rettspraksis og grunnlaget for avgjørelser om barnefordeling på 90-tallet. Tidligere undersøkelser av slike saker fra 70- og 80-tallet gir mulighet til sammenlikning av rettspraksis over tid. Har det skjedd noen vesentlige endringer i hvilke argumenter som tillegges vekt i domstolsavgjørelsene? Et særpreg ved barnefordelingssakene er at det viktigste kriteriet som legges til grunn – barnets beste – i hovedsak er et skjønnsspørsmål. Dermed er disse sakene i større grad enn mange andre rettsavgjørelser egnet til å belyse forholdet mellom holdningsendringer i samfunnet og rettspraksis. Relevante perspektiver for analyse og drøfting av materialet er hvorledes forståelser av kjønn i tilknytning til foreldreskap uttrykkes i en kontekst der kjønnsnøytralitet skal legges til grunn i vurderingen av barns beste. I en barnefordelingssak er barns beste tett forbundet med vurdering av omsorgsevne og mulighet hos hver av partene i saken. Hvorledes retten definerer og vurderer omsorg ut fra vektlegging av momenter i saken, kan gi utgangspunkt for en utvidet drøfting av «omsorg» knyttet til teoriutvikling på feltet. Med det konfliktnivået vi nå ser ved barnefordeling, er det også av interesse å stille spørsmål ved hva kampen om barna handler om, og hva dette kan fortelle oss om foreldre og barn i dagens samfunn.

Arbeidstid i kvinnedominerte og mannsdominerte yrker

Bemanning: Forsker Bente Abrahamsen
Tidsplan: 2002–2003
Finansiering: Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgningen
Prosjekt nr. 9

Prosjektbeskrivelse

I prosjektet fokuseres det på de yrkesmessige variasjonene i kvinners og menns arbeidstid. Problemstillingen som tas opp er hvorfor ansatte i mannsdominerte yrker arbeider mer enn ansatte i kvinnedominerte yrker. I lys av arbeidstidsorganisering og arbeidstidsnormer i ulike yrker drøftes kvinners og menns faktiske arbeidstid og arbeidstidspreferanser. Datagrunnlaget for analysene er en spørreskjemaundersøkelse som omfatter arbeidstakere i enkelte kvinnedominerte og mannsdominerte yrker.

Ønsket og faktisk arbeidstid i et familieperspektiv

Bemanning: Forsker Bente Abrahamsen
Forsker Aagoth Elise Storvik
Tidsplan: 2002
Finansiering: Norges Forskningsråd, Arbeidslivsforskningsprogrammet
Prosjekt nr. 410.26

Prosjektbeskrivelse

I prosjektet undersøkes ektefellers samlede arbeidstid. Oppmerksomheten rettes både mot familier som ønsker mer lønnsarbeid og de som ønsker mindre. Problemstillinger som tas opp er om ektefellenes yrke har betydning for hvor mye tid paret bruker til lønnsarbeid og for hvorledes de fordeler arbeidet mellom seg. Videre undersøkes om ektefellene er fornøyd med arbeidstiden og med kombinasjonen arbeid og familie.

Prosjektet er en delstudie av forprosjektet «Mobilisering og allokering av arbeidskraft» hvor Hege Torp, Institutt for samfunnsforskning, er prosjektleder.

Det viktigste arbeidet

Bente Abrahamsen og Aagoth Elise Storvik 2002, «Hvem opplever tidsklemma?

Barnefamiliers lønnsarbeid og foreldrenes yrke». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):233–242.

Omfang og årsaker til yrkesavgang blant pleiepersonell.

Bemanning: Forsker Bente Abrahamsen
Tidsplan 2002–2003
Finansiering: Sosial- og helsedirektoratet
Prosjekt nr. 410.28

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å belyse omfanget av og årsaker til yrkesavgang blant yngre sykepleiere og hjelpepleiere. Ved å sammenholde den posisjon pleierne forlater med den de går inn i, er det mulig å belyse mekanismer som ligger bak overgangen til andre yrker. Utgangspunktet for analysene vil være en spørreskjemaundersøkelse hvor sykepleiere og hjelpepleiere som fullførte pleieutdanningen i 1992 inngår. Undersøkelsen vil gi opplysninger om pleiernes arbeidsforhold de ti første årene etter yrkesutdanningen. I tillegg vil spørreskjema gi opplysninger om pleiernes familiehistorie, utdanningshistorie, holdninger til lønnsarbeid og familie. Ved å sammenligne resultatene fra denne undersøkelsen med tidligere studier av pleieres yrkesutvikling, er det mulig å belyse om yngre pleiere har en annen karriereutvikling enn de som ble utdannet på slutten av 1970-tallet.

Ledelse, likestilling og mangfold

Bemanning: Forsker Marit Hoel
Tidsplan: 2002
Finansiering: Management and Equality
Institutt for samfunnsforskning
Prosjekt nr. 412.44

Prosjektbeskrivelse

Prosjektets tema var strategier for ledelse og økt mangfold i fem bedrifter. Forholdet mellom nåsituasjonen og mulighetene for forbedring ble kartlagt som en mulighet for å oppnå endringer på området.

Mediefremstilling om vold i familien

Bemanning: Prosjektleder Kristin Skjørten
Tidsplan: 2000–2004
Finansiering: Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 412.43

Prosjektbeskrivelse

Kunnskap om massemedienes fremstilling av vold er av betydning fordi vi i stor grad «ser» volden gjennom medieprismet. Større oppslag kan antas å bidra til påvirkning av allmennhetens forståelse om vold, og har innflytelse på den politiske dagsorden.

Prosjektet Mediefremstilling om vold i familien skal analysere et utvalg større avisoppslag om vold i hjemmet, hentet fra to landsdekkende aviser. Hovedproblemstilling: Hva forteller medieprismet om volden, og hvilken sammenheng er det mellom mediefremstillingen og forskningsbasert kunnskap? De kvalitative sidene ved avisoppslagene skal analyseres med sikte på å identifisere vesentlige kjennetegn ved oppslagene. På denne bakgrunn kan det utvikles en teoretisk modell i form av idealtyper basert på konstruksjonen av ulike oppslag.

Mediefremstilling om vold i familien er også et sentralt tema for et internasjonalt forskningssamarbeid: COST A 18 Domestic Violence Working Group. Prosjektleder er invitert til deltakelse i denne COST-aksjonen. Dette internasjonale samarbeidet forventes å bringe viktige impulser til prosjektet. Samtidig vil prosjektarbeidet frembringe kunnskap som vil styrke aktiv deltakelse fra Norge i COST-samarbeidet.

4.3 Sivilsamfunn i endring

Integrasjon og utstøting i sivilsamfunnet

Bemanning: Forskningsleder Håkon Wergeland Lorentzen

Tidsplan: 1995–2002

Finansiering: Norges forskningsråd, Kultur og samfunn

Prosjekt nr. 413.16

Prosjektbeskrivelse

Hovedhensikten med prosjektet er å undersøke frivillige sammenslutningers evne til å integrere medlemmer og deltakere. I prosjektets første fase undersøkes statistiske sammenhenger mellom deltakelse på den ene siden, og region, organisasjonstype og individuelle egenskaper på den annen. Særlig fokus er satt på integrasjonen av marginale grupper. Prosjektets annen del består av case-studier, der deltakelse vil bli undersøkt i et utvalg organisasjoner for å få oversikt over integrerende og ekskluderende mekanismer.

De viktigste arbeider

Håkon Wergeland Lorentzen 1997, «Integrasjon og utstøting i sivilsamfunnet». *Dansk sociologi*, (1)8:61–78.

Håkon Wergeland Lorentzen og Ole Alexander Opdalshei 1997, *Integrasjon gjennom frivillige organisasjoner*. ISF-rapport 97:19. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Håkon Wergeland Lorentzen 1998, «Normative forståelser av sivile sammenslutninger». *Socialvetenskapelig Tidsskrift*, 1998(2–3):244–268.

Håkon Wergeland Lorentzen 2000, «Den gode vilje», *Nytt Norsk Tidsskrift*, 17(1): 38–52.

Håkon Wergeland Lorentzen 2000, «Godvilje på avveie», *Nytt Norsk Tidsskrift*, 17(4):438–440.

Johns Hopkins' komparative studie av frivillig sektor

Bemanning: Forskningsleder Håkon Wergeland Lorentzen

Forsker Karl Henrik Sivesind

Tidsplan: 1997–2002

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 413.21

Prosjektbeskrivelse

Sammen med professor Per Selle og Dag Wollebæk ved LOS-senteret i Bergen har ISF gjennomført en bred kartlegging av «the nonprofit-sector»; inntekter, utgifter, bemanning, frivillig innsats, legale rammer, historie m.v. Prosjektet har et komparativt siktemål og utføres etter en lest som er lagt ved

Johns Hopkins University i Baltimore. Nærmere 40 land deltar i undersøkelsen. Den norske delen består av følgende deler:

- En gjennomgang av frivillige organisasjoners legale grunnlag (avsluttet 1998).
- En surveyundersøkelse av ubetalt innsats og pengegaver til frivillige formål (avsluttet 2000).
- En undersøkelse av det lokale foreningslivet i Hordaland og Bergen (avsluttes 2001).
- En statistisk undersøkelse av inntekter, utgifter og lønnet arbeid i alle «non-profit» organisasjoner (avsluttes 2002).

De viktigste arbeider

Geir Woxholt 1998, *Non-profit Law in Norway*. ISF-rapport 98:12. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Håkon Lorentzen og Per Selle 2000, *Norway: Defining the Voluntary Sector*. ISF-rapport 2000:14. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Dag Wollebæk, Per Selle og Håkon Lorentzen 1998, *Undersøkelse om frivillig innsats. Dokumentasjonsrapport*. LOS-notat 9834. Bergen: LOS-senteret

Dag Wollebæk 2000, *Participation in Voluntary Associations and the Formation of Social Capital*. LOS-rapport 0006. Bergen: LOS-senteret.

Dag Wollebæk, Per Selle og Håkon Lorentzen 2000, *Frivillig innsats. Sosial integrasjon, demokrati og økonomi*. Bergen: Fagbokforlaget.

Dag Wollebæk og Karl Henrik Sivesind 2000, «Er deltakelse i frivillig arbeid nyttig på arbeidsmarkedet?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 17:131–138.

Dag Wollebæk 2001, «Moderniseringen av organisasjonssamfunnet i et generasjonsperspektiv». *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 1(1):69–87.

Voitto Helander og Karl Henrik Sivesind 2001, «Frivilligsektorns betydelse i Norden». I: Lars Skov Henriksen og Bjarne Ibsen red., *Frivillighedens utfordringer*, s. 49–66. Odense: Odense Universitetsforlag.

Karl Henrik Sivesind, Håkon Lorentzen, Per Selle og Dag Wollebæk 2002, *The Voluntary Sector in Norway – Composition, Changes, and Causes*. ISF-rapport 2002:2 Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Modernisering av frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner

Bemanning: Forsker Karl Henrik Sivesind

Tidsplan: 2001–2004

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 413.34

Prosjektbeskrivelse

Innen frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene foregår raske endringer som trolig vil få store konsekvenser for organisasjonssamfunnet som helhet, viser undersøkelser. Hovedhensikten med prosjektet er å undersøke hvordan sentrale moderniseringsprosesser påvirker virksomheten i lokale, barne- og

ungdomsorganisasjoner. Det dreier seg for det første om hvordan endret kulturell identitet blant barn og unge påvirker deres tilknytning til det lokale foreningslivet. For det annet om hvordan lokale foreninger tilpasser seg endrede forventninger fra de unge, og utfordringene fra den kommersielle underholdnings- og fritidsindustrien. For det tredje om hvilken rolle statlige støtteordninger spiller for den lokale politikken.

Offentlig politikk og frivillig organisering i idretten

Bemanning: Forsker Bernard Enjolras

Tidsplan: 2001–2005

Finansiering: Kulturdepartementet

Prosjekt. nr. 413.41

Prosjektbeskrivelse

Hovedhensikten med prosjektet er å belyse måten Norges Idrettsforbund skjøtter sin rolle som iverksetter av offentlig politikk på. Vi vil spesielt sette søkelyset på tildelings-rollen; hvordan samspillet mellom NIF og den offentlige politikken ser ut. Ikke minst vil det være viktig å undersøke hvordan fordelingen av offentlig støtte foregår, og hvordan denne oppgaven tilpasses de øvrige funksjonene organisasjonen skal ha. Spørsmål blir her å vurdere hvordan endringene i NIFs fordelings prosedyrer påvirker forbundene og kretsenes interne organisering, målsettinger og strategier.

Den statlige grunnstøtten til NIF sentralt/regionalt og særforbundene har tre overordnede formål:

- € bidra til å opprettholde og utvikle NIF som en frivillig medlemsbasert organisasjon
- € bidra til å opprettholde og utvikle et godt aktivitetstilbud gjennom den organiserte idretten
- € bidra til å bevare og sikre NIF som en åpen og inkluderende organisasjon, og at idrettslagene fremstår som arenaer for meningsdannelse og verdifulle rammer for sosialt fellesskap.

I dette perspektivet vil vi sette søkelyset på i) hvordan NIFs struktur er tilpasset implementeringen av disse formålene og (ii) i hvilken grad tiltakene og penger overføringer bidrar til å realisere formålene.

De temaene som er beskrevet her, er spesielt relevante akkurat nå. I 2000 ble for første gang overføringene fra Kulturdepartementet til NIF regulert av en ny type kontraktrelasjoner. En av hensiktene med prosjektet vil være å evaluere virkningene av dette rammeverket på NIFs struktur og virkemåte.

Kommersielle idrettsformer: Innhold, organisering og tilhørighet

Bemanning: Forskningsleder Håkon Wergeland Lorentzen
Stipendiat Anne-Lene Bakken Ulseth
Tidsplan: 2000–2002
Finansiering: Norges idrettsforbund og olympiske komité
Prosjekt nr. 413.35

Prosjektbeskrivelse

Hensikten med dette prosjektet er å undersøke sider ved måten kommersielle treningstilbud fungerer på i Norge. Prosjektet er lagt opp komparativt, der data fra instituttets idrettslagsundersøkelse tjener som sammenlikningsgrunnlag for tilbud og deltakere ved kommersielle tilbud. Tre forhold vil bli undersøkt:

- Har deltakere på kommersielle tilbud andre kjennetegn enn dem som preger medlemmer av frivillige idrettslag?
- Hvordan skiller kommersielle tilbud seg fra frivillige når det gjelder utforming, organisering, frivillig innsats, priser, åpningstider med mer?
- Hvilke forskjeller i sosial integrasjon for deltakerne kan en finne mellom frivillig og kommersielt organiserte idrettstilbud?

Treningssentre og idrettslag: Trening i det moderne samfunn

Bemanning: Håkon Lorentzen
Anne-Lene Bakken Ulseth
Tidsplan: 2002–2004
Finansiering: Norges Idrettsforbund og Olympiske komité
Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 413.44

Formålet med prosjektet er å forklare den økningen i kommersielle treningssentre som har funnet sted i siste del av 1990-årene. Hva er det med samfunnet og den frivillige idrettens utvikling som gjør at treningssentrene har blitt så populære? Videre skal det undersøkes hvordan utviklingen setter sitt preg på aktiviteten blant de som trener på disse to treningsarenaene. Her skal det sees nærmere på forhold omkring klasse, kjønn og sosial integrasjon. Det vil også bli gitt en beskrivelse av hvilke tilbud treningssentrene har. Prosjektet er et doktorgradsprosjekt.

Det viktigste arbeidet

Anne-Lene Bakken Ulseth 2002, «Rekreasjon eller prestasjon? Kvinner og menns begrunnelser for å trene». I: Ørnulf Seippel red., *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*, s. 44–70. Oslo: Novus forlag.

Evaluering av frivillighetssentraler som mottar økonomisk støtte fra Sosial- og helsedepartementet

Bemanning: Forsker Hilde Lidén
Vitenskapelig assistent Elizabeth Kloster
Tidsplan: 1995–2002
Finansiering: Sosial- og helsedepartementet v. FRISAM
Prosjekt nr. 413.02

Prosjektbeskrivelse

Det foretas en løpende evaluering av virksomheten ved 260 frivillighetssentraler. Instituttet har vært ansvarlig for denne evalueringen siden frivillighetssentralene ble satt i gang i 1991. Evalueringen tar for seg frivillighetssentralenes drift, og er basert på skjemaer som sentralene sender ISF fire ganger i året. Skjemaet gir statistiske informasjoner om sider ved sentralenes virke, med hovedvekt på utviklingen av frivilliges arbeidsinnsats, sentralenes brukere og frivillige, og forandringer i aktiviteter/tiltak.

De viktigste arbeider

Toril Røkeberg og Hilde Lidén 2000, *Veiledningshefte for frivillighetssentralene*. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Ungdom, hverdagsmakt og velferd

Bemanning: Forsker Hilde Lidén
Tidsplan: 2000–2003
Finansiering: Norges forskningsråd, Velferdsprogrammet
Prosjekt nr. 413.36

Prosjektbeskrivelse:

Prosjektet har som formål å drøfte begreper om makt og demokrati med utgangspunkt i en empirisk analyse av sammenhenger mellom jenters og gutters avgjørelsesmyndighet hjemme, og de formelle og uformelle former for innflytelse de utøver på skolen, i fritidsaktiviteter og blant jevnaldrende. På den ene siden har barns medbestemmelse hittil vært diskutert som en formell rettighet på et samfunnsnivå som ledd i en demokratiseringsprosess, og er i liten grad blitt satt i sammenheng med andre prosesser for makt og innflytelse

som barn og unge inngår i på ulike hverdagsarenaer. På den andre siden har demokrati-teorier hatt voksne, myndige og autonome mennesker som utgangspunkt. Begge disse forskningstradisjoner kan således fruktbart korrigeres av et fokus på barn og unge.

Metoden vil være dybdeintervjuer med 16 elever ved en sosialt og kulturelt blandet skole, med deres foreldre og lærere, samt gruppeintervjuer med klassekamerater, dessuten deltagende observasjon i klasserom og andre aktuelle møtesteder for jevnaldrende.

Det viktigste arbeidet

Hilde Lidén 2001, «Ungdoms opplevelse av hverdagsmakt». I: *Ungdom og Makt.*

Konferanserapport. Makt- og demokratiutredningen 1998–2003. Rapportserien nr. 30.

Oslo: Unipub forlag.

Idrett og samfunn i endring – bokprosjekt

Tidsplan: 2001–2002

Bemanning: Forsker Ørnulf Seippel

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 413.39

Boka er en samling tekster som skal fungere som en innføring i sentrale idretts sosiologiske problemstillinger samtidig som den også skal ta for seg en del aktuelle emner knyttet til endringer i idretten i det senmoderne samfunn.

Det viktigste arbeidet

Ørnulf Seippel red. 2002, *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn.* Oslo: Novus forlag.

Idrett som integrasjonsarena

Bemanning: Forsker Ørnulf Seippel

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 413.43

Prosjektbeskrivelse

Prosjektets hovedmål er å arbeide videre med de to databasene som er blitt utviklet i de to tidligere prosjektene «Panelundersøkelse av norske idrettslag og deres medlemmer» og «Sosial integrasjon i idrettsorganisasjoner». På idrettslagsnivå er undersøkelsen gjennomført i 1999 og 2001, og målet er å gjennomføre en ny runde av denne i 2003. På individnivå (medlemmer i id-

rettslag) ble første runde av undersøkelsen gjennomført i 2000, og målet er å gjennomføre en ny runde i 2003. Tre delprosjekter utgjør kjernen i rapporteringen fra prosjektet. For det første skal det fokuseres på endringer i de frivillige idrettslagenes struktur, økonomi og arbeid (frivillig og betalt). For det andre skal vi se på «Kjønn, lederskap og frafall» som uttrykk for integrasjon i norske idrettslag. Analysene i de foregående prosjektene viste at det var store kjønnsforskjeller i norsk idrett, og vi vil gå videre med dette på lagsnivå – lederposisjoner, styreplasser, tillitsverv – og individnivå, der vi vil se på forskjeller i aktivitetsmønster og hvordan idretten fyller ulike sosiale funksjoner for ulike grupper. Som et uttrykk for desintegrasjon i idretten vil vi også se nærmere på frafallsproblematikken. For det tredje skal vi analysere forsøk på å utvikle og anvende kunnskap i forbindelse med idretten; som kompetanseutvikling på lagsnivå, som fagliggjøring/profesjonalisering på individnivå.

Det viktigste arbeidet

Ørnulf Seippel 2002, *Idrett og sosial integrasjon*. ISF-rapport 2002:9. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Ørnulf Seippel red. 2002, *Idrettens bevegelser: Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. Oslo: Novus.

Ørnulf Seippel 2002, «Frivillighet og profesjonalitet i norsk idrett: visjoner, fakta og framtidsutsikter». I: Ørnulf Seippel red., *Idrettens bevegelser: Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn* s. 202–228. Oslo: Novus.

Lokaldemokrati i et generasjonsperspektiv

Bemanning: Forsker Hilde Lidén

Tidsplan: 2001–2002

Samarbeid: Stipendiat Guro Ødegaard, NOVA

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 413.42

Prosjektbeskrivelse

Målsettingen med prosjektet er å gi innsikt i ungdoms politiske deltakelse og samfunnsengasjement. Tre typer deltakelse inngår: Partipolitisk deltakelse, deltakelse i frivillige organisasjoner og deltakelse i nye medvirkningsarenaer som ungdomsråd, lokale høringer og selvstyrte ungdomshus. Søkelyset rettes mot personlig engasjement, muligheten til å organisere seg og opplevelsen av innflytelse.

Prosjektet vil benytte seg av allerede foreliggende datamateriale. Av kvantitative data er det hovedsak tre datasett som vil bli benyttet:

- To lokale ungdomsundersøkelser (2000, 2001) med et spesielt fokus på samfunnsengasjement og nye former for deltakelse.

- Hopkins survey-undersøkelse om deltakelse i frivillige organisasjoner.
- Makt- og demokratiutredningens Medborgerundersøkelse (2001) som retter søkelyset mot politisk holdningsmønstre og -interesse.

Det kvalitative datamateriale består av intervjuer med elever i 10. klasse ved to ungdomsskoler om deres politiske engasjement, samt medlemmer i fire ungdomsråd om deres motivasjon for å delta og arbeide i ungdomsråd.

Det viktigste arbeidet

Hilde Lidén og Guro Ødegaard 2002, *Ungt engasjement. Ungdoms samfunnsengasjement og lokalpolitiske deltakelse*. Rapport 6. Oslo: NOVA

Visions and Roles of Foundations in Europe

Bemanning: Forskningsleder Håkon Lorentzen

Tidsplan: 2002–2003

Finansiering: Fritt ord

Prosjekt nr. 413.45

Prosjektbeskrivelse

Hensikten med prosjektet er å utdype spørsmålet om hva som faktisk er, og hva som bør være stiftelsenes rolle i moderne samfunn. Prosjektet er lagt opp med deltakelse fra samtlige land i Europa, med unntak av Luxemburg. I tillegg deltar USA og Israel. Prosjektet ledes fra Centre for Civil Society ved London School of Economics, med professor Helmut Anheier som prosjektleder. Den teoretiske ambisjonen i prosjektet er knyttet til spørsmålet om det er mulig å finne sammenhenger mellom politiske regimer, typer av stiftelser og deres formål på den ene siden, og stiftelsenes strategier og selvbilder på den annen.

Prosjektet er bygget opp rundt to hovedintensjoner. I første del er hensikten å skaffe fram oppdaterte opplysninger om stiftelsenes legale rammer, lovendringer og politiske oppfatninger av stiftelsenes rolle. En viktig oppgave vil også være å undersøke bredden og mangfoldet i bruken av stiftelsesformen. Denne eierformen rommer ulike hensikter, fra de rent familiære over mot de som søker å realisere mer allmenne mål. Hensikten med denne delen er ikke å gi et uttømmende, numerisk uttrykk for dette mangfoldet, men gjennom enkeltstående beskrivelser viser variasjonsbredden, og intensjonene bak bruken av stiftelser i ulike land.

I andre del er hensikten å undersøke hvordan stiftelsene ser på seg selv, sine oppgaver i samfunnet og hvilke visjoner de har for framtiden. Et sentralt spørsmål er om det overhodet er knyttet noen form for særegen bevissthet til det å være organisert som stiftelse. Er stiftelsers ansvarlige bærere av særegne

former for samfunnsbevissthet? Har de oppfatninger om 'det gode samfunn' der stiftelsen som autonom eierform inngår som noe aktivt element? Foreløpige undersøkelser fra andre land viser at det er store variasjoner i stiftelsesforvalternes generelle oppfatning av stiftelsenes rolle i samfunnet.

Utenfor løypa

Bemanning: Forsker Ørnulf Seippel
Forsker Jan-Paul Brekke

Tidsplan: 2001–2002

Finansiering: Norges Idrettsforbund og Olympiske komité
Prosjekt nr. 413.40

Prosjektbeskrivelse

Moderniseringen av samfunnet har betydning for deltakelse i idrettslag og frivillige organisasjoner generelt. På individnivå er et av kjennetegnene ved denne prosessen et nytt og mer åpent forhold mellom tradisjonelle kulturer og strukturer og måten individer velger å forholde seg til disse. Denne utviklingen kan igjen ha betydning for hvordan individer forholder seg til frivillige organisasjoner og derigjennom også samfunnet i stort. I prosjektet «Utafor løypa» skal vi se nærmere på forholdet mellom Norges Idrettsforbund (NIF), det relativt nyetablerte Norges snowboardforbund (NSBF) og tilfanget av medlemmer i NSBF. Mer spesifikt skal vi ta utgangspunkt i en prøveordning der NSBF har fått dispensasjon til å ha individer som medlemmer i forbundet, uten at man har en klubb som mellomledd. Vårt prosjekt skal (i) beskrive denne ordningen, det skal (ii) se nærmere på hvordan og hvorfor prosjektet fikk den form det gjorde, og (iii) hva slags implikasjoner denne ordningen kan ha for spørsmål knyttet til forholdet mellom individualitet og kollektiv organisering på dette feltet. Spørsmål som blir sentrale mot en slik bakgrunn er: Hva betyr det å være medlem av et fellesskap? Hva betyr det for de som melder seg inn, og hva betyr det for de som organiserer fellesskapet? Er man medlem for å få del i de goder det gir å være med, eller er medlemskap snarere å forstå som en oppslutning om organisasjonenes verdigrunnlag? Flere har pekt på at organisasjonene ved starten av det nye millenniumet står overfor store utfordringer når det gjelder rekruttering av nye medlemmer samt å holde på de gamle. Forskerne har vist at det er et mulig sprik mellom etablerte topptunge organisasjoner med diffuse idealer og ønskene fra dagens unge. Er dette riktig? Ønsker de unge nye typer fellesskap, eller er det «ukult» å være med i organisert aktivitet overhodet?

Det viktigste arbeidet

Jan-Paul Brekke 2003, *Utenfor løypa*. Forsøk med direkte medlemskap i Norges Snowboardforbund. Under trykking.

Idrettens strateger

Bemanning: Forsker Rune Slagstad

Tidsplan: 2000–2003

Finansiering: Kulturdepartementet

Prosjekt nr. 415.79

Prosjektbeskrivelse

Studien *De nasjonale strateger* (Slagstad 1998) søker å rekonstruere norsk historie gjennom 1800- og 1900-tallet, organisert rundt beskrivelsen av de tre regimer «embetsmannsstaten» (1814–1884), «venstrestaten» (1884–1940) og «arbeiderpartistaten» (1945 ca. 1980). Studien munner ut i en skisse av dagens uoversiktlige regimesituasjon («Skiftende fronter»).

En av tesene i *De nasjonale strateger* er at arbeiderpartistaten i mye er venstrestatens fortsettelse langs tre dimensjoner: som reguleringsstat, som velferdsstat og som idrettsstat. I beskrivelsen av arbeiderpartistaten stilles Rolf Hofmo, idrettens store handlingsideolog, sammen med Haakon Lie og Einar Gerhardsen: «Skal en forstå arbeiderpartistatens egenart som et politisk kommissariat, er Gerhardsen-Lies duumvirat for knapt. Arbeiderpartistaten var et kommissarisk triumvirat».

I den nye studien utvides idrettens plass ved historiske studier med et samtidsdiagnostisk sikte. Studien vil søke å fange ulike dimensjoner, så som samfunnslivets utvikling analysert med idretten som prisme; idrettens egenutvikling; idrettens vitenskapeliggjøring – vitenskapens plass i idretten og idrettens plass i vitenskapen.

4.4 Politikk, opinion og makt

Valgforskning/Valgundersøkelsen 2001–2004

Bemanning: Forskningsleder Bernt Aardal
Professor Henry Valen
Forsker Hanne Marthe Narud
Stipendiat Frode Berglund
Vitenskapelig assistent Rune Karlsen

Finansiering: Kommunal og regionaldepartementet,
Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgningen.

Prosjekt nr. 414.28

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en videreføring av det forskningsprogram som kom i gang ved ISF i 1957 og som omfatter samtlige senere stortingsvalg, med unntak av valget i 1961. Forskningsprogrammet har hele tiden lagt vekt på analyser av politiske endringsprosesser i det moderne samfunn. Det er blitt fokusert på politiske og sosiale strukturforhold og endringene i disse. Gjennom valgstudier i mer enn 40 år er det skapt verdifulle tidsserier for analyser av det norske samfunn. I 1999 publiserte Bernt Aardal i samarbeid med Henry Valen, Hanne Marthe Narud og Frode Berglund boken *Velgere i 90-årene*, der bl.a. spørsmålet om partienes grep på velgerne, velgernes oppslutning om det politiske systemet og de politiske aktørene blir analysert. Søkelystet rettes dessuten mot ungdom og kvinner, både med hensyn til engasjement, deltagelse, ideologiske orienteringer og politiske preferanser. Boken bidrar til å avkrefte mange av de myter om norsk politikk som florerer i massemedia. Valgundersøkelsen i 2001 viderefører disse analysene, i tillegg til at nye problemstillinger tas opp. Resultatene vil bli publisert i en bok tidlig på høsten 2003. Undersøkelsen i 2001 er spesiell fordi den også inneholder opplysninger om velgernes preferanser og atferd forut for valgkampen, sommeren 2001. Dette gjør det mulig med betydelig mer inngående analyser av valgkampens betydning enn tidligere. På samme måte som ved valgundersøkelsen i 1997 ble det også i 2001 stilt en spesiell spørsmålsmodul som inngår i et internasjonalt samarbeidsprosjekt med nasjonale valgundersøkelser i Europa, Asia, Latin-Amerika og Nord-Amerika.

De viktigste arbeider

Bernt Aardal i samarbeid med Henry Valen, Hanne Marthe Narud og Frode Beglund 1999,
Velgere i 90-årene. Oslo: NKS-Forlaget.

Henry Valen 1999, «Fra klassekamp til kamp om dagsorden. Norsk valgforskning gjennom 40 år», *Nytt Norsk Tidsskrift*, nr. 4/1999, 271–284.

- Hanne Marthe Narud og Henry Valen 2000, «Does Social Background Matter?». I: Peter Esaiasson og Knut Heidar, red., *Beyond Westminster and Congress. The Nordic Experience*, s. 83–106. Columbus: Ohio State University Press.
- Henry Valen, Hanne Marthe Narud og Olafur Th. Hardarson 2000, «Geography and Political Representation». I: Peter Esaiasson og Knut Heidar, red., *Beyond Westminster and Congress. The Nordic Experience*, s. 107–131 Columbus: Ohio State University Press.

Strategisk kommunikasjon og politisk usikkerhet. Valgkamp 2001

Bemanning: Prosjektleder Bernt Aardal
Prosjektleder Anne Krogstad

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Norges forskningsråd, Kultur og samfunn

Prosjekt nr. 414.38

Prosjektbeskrivelse

Gjennom en flerfaglig og flerinstitusjonell studie undersøkes stortingsvalgkampen 2001. I fokus står samspillet mellom partier/politikere, medier og velgere. To overordnede spørsmål danner utgangspunkt for prosjektet: Hvordan håndterer partier og politiske ledere de strategiske utfordringer som ligger i troløse velgere og en medialisert valgkamp? I hvilken grad og på hvilke måter blir velgerne påvirket av valgkampens forløp og innhold? De teoretiske, empiriske og metodologiske angrepsvinklene griper over et bredt register. Prosjektet består således av fem deler som utfyller hverandre: For det første partienes og politikernes organisatoriske strategier for å oppnå best mulig resultat ved valget. Er det sant at politikerne er fullstendig i mediernes vold? For det andre mediernes innhold og dagsorden. Hvorfor lykkes noen i å få «sine» saker på dagsorden, mens andre mislykkes? For det tredje politikernes strategiske kommunikasjonsvalg i fjernsynsdebattene. I hvilken grad viser politikerne til argumenter eller til egen person når de forsøker å overtale velgerne? For det fjerde velgernes reaksjoner på den påvirkning de utsettes for. Er det riktig at velgernes oppfatninger av hva som er viktig og riktig bestemmes av mediene? Og for det femte en metodologisk nyvinning i norsk sammenheng: Eksperimentelle studier rettet mot det komplekse forholdet mellom årsak og virkning når det gjelder mediernes og personenes betydning for valgutfallet.

Det viktigste arbeidet

Anne Krogstad 2001, «The Power of Image in Politics». I: Fredrik Engelstad og Jostein Gripsrud, red., *Power, Aesthetics, Media*, s. 11–131. Makt- og demokratiutredningens rapportserie, nr. 33.

Medias dekning av velferdsstaten

Bemanning: Forsker Jo Saglie
Samarbeid: Forskningsleder Ann-Helén Bay, NOVA
Tidsplan: 4 månedsverk 2002
Finansiering: Sosialdepartementet
Prosjekt nr. 414.39

Prosjektbeskrivelse

Mens velferdsstaten i mange andre land diskuteres i lys av økonomiske nedgangstider og statsfinansielle kriser, har oljerikdommen lagt et annet grunnlag for velferdspolitisk debatt i Norge. Hva gjør dette med debatten om den norske velferdsstaten? Hvordan har massemedienes dekning av den norske velferdsstaten utviklet seg? Prosjektet kartlegger fem norske riksavisers dekning av velferdspolitiske emner fra 1969 til 1999, ved hjelp av kvantitativ og kvalitativ innholdsanalyse. Undersøkelsen tar utgangspunkt i forskningsdesignet fra Stefan Svallfors' (1995) studie av velferdsstaten i svensk presse, slik at de norske funnene kan settes i et komparativt perspektiv. Prosjektet studerer pressedekningen på tre hovedfelter. For det første: hvilke velferdspolitiske tiltak og ordninger blir mest omtalt? For det andre: hvilke vinklinger preger mediedekningen? Nærmere bestemt: hvilke motsetninger framstiller avisene som viktigst innenfor velferdspolitikken? For det tredje: hvem framstår som hovedrøst i artiklene om velferdspolitikken? Prosjektet tar særlig sikte på å kartlegge utviklingen over tid, men vil også komme inn på eventuelle forskjeller mellom avisene. Er avisene blitt mer like hverandre, som følge av journalistikkens avpolitisering og profesjonalisering?

Samfunnsendring og partiutvikling

Bemanning: Stipendiat Frode Berglund
Tidsplan: 1997–2002
Finansiering: Norges forskningsråd, Kultur og samfunn
Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgning
Prosjekt nr. 414.27

Prosjektbeskrivelse

I løpet av de siste 20–30 årene har de vestlige industrisamfunn gjennomgått store sosiale forandringer, og mange snakker om en postindustriell revolusjon. Statsvitere og politiske sosiologer har beskjeftiget seg med hvordan forandringene har påvirket forholdet mellom velgerne og de politiske partiene. Signaler fra forskningen på feltet er motstridende. Noen hevder overbevisende at partiene er vesentlig svekket blant velgerne, mens andre påstår like

overbevisende at partiene har klart overgangen til en ny type samfunn på en tilfredsstillende måte og at partiene fremdeles står sterkt blant velgere.

Den overordnede problemstillingen for dette prosjektet er å finne ut i hvilken grad og på hvilken måte de store sosiale endringene har påvirket forholdet mellom norske partier og velgere. På velgerplanet gjøres dette ved å analysere utviklingen av forskjellige indikatorer (som skillelinjer, partiidentifikasjon, partimedlemskap, stridsspørsmål) på forhold som knytter velgerne til de eksisterende partiene. Samtidig er det også et mål å finne ut om partiene selv har forholdt seg aktive i forhold til de sosiale endringene utviklingen har hatt på velgerne. Prosjektet vil av den grunn bevege seg både på parti- og velgernivå.

De viktigste arbeider

Frode Berglund 1997, «Partiidentifikasjon på vei ut? En kohort-analyse av norske velgeres partitilhørighet». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 38(3):333–357.

Frode Berglund 1999, «Har partiene mistet grepet på velgerne?», s. 144–164. I: Bernt Aardal i samarbeid med Henry Valen, Hanne Marthe Narud og Frode Berglund. *Velgere i 90-årene*. Oslo: NKS-Forlaget.

Frode Berglund 2000, «Party Identification – Nothing but the Vote?» *Acta Politica*, 35(1):3763.

Slutten på partidemokratiet?

Bemanning: Forsker Jo Saglie

Samarbeid: Professor Knut Heidar, Universitetet i Oslo

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Universitetet i Oslo/Norges forskningsråd, Makt- og demokratiutredningen

Prosjekt nr. 414.34

Prosjektbeskrivelse

Tradisjonelt har de politiske partiene spilt en sentral rolle som koblere både av ulike nivåer og av ulike sfærer innen det demokratiske system; dels ved å frembringe politiske alternativer ved valg, dels ved å rekruttere og skolere politiske eliter og ikke minst ved å gi politisk interesserte en arena for å lære å fremme sine politiske standpunkter. Mange har imidlertid stilt spørsmål ved partienes evne til å utføre denne oppgaven. Teser om «partienes krise», eller mer spesifikt krise for partiene som medlemsorganisasjoner, er blitt framsatt. Prosjektet tar sikte på å granske påstanden om «partikrise» gjennom empiriske undersøkelser på to nivåer i partiene. Vi har gjennomført en spørreskjemaundersøkelse med partienes landsmøtedelegater og et representativt utvalg partimedlemmer. Dermed er det mulig å sammenligne ulike sjikt i partiene, både med hensyn til faktisk aktivitet og oppfatninger om parti-

demokratiet. Videre står tidsdimensjonen sentralt: Resultatene sammenlignes med tidligere undersøkelser, med sikte på å kartlegge hvordan partienes rolle har utviklet seg over tid. Prosjektet er tilknyttet Makt- og demokratiutredningen.

De viktigste arbeider

Knut Heidar og Jo Saglie 2001, *Predestined Parties? Organizational Change in Norwegian Political Parties*. Paper lagt fram i arbeidsgruppa «The Causes and Consequences of Organisational Innovation in European Political Parties», ECPR Joint Sessions of Workshops, Grenoble, 6.–11. april 2001.

Knut Heidar og Jo Saglie 2001, *A Decline of Party Activity? Intra-Party Participation in Norway 1991–2000*. Paper lagt fram på «The 1st ECPR General Conference», Canterbury, 6.–10. september 2001.

Knut Heidar og Jo Saglie 2002, *Hva skjer med partiene?* Oslo: Gyldendal Akademisk.

Jo Saglie 2002, «Lokaldemokrati uten partier?» *Nytt Norsk Tidsskrift* 19:300–310.

Voldens historie

Bemanning: Forsker Erling Sandmo

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 415.81

Prosjektbeskrivelse

«Voldens historie» er et bokprosjekt som skal munne ut i en bred kulturhistorisk diskusjon av volden i vestlig kultur og samfunn fra seinmiddelalderen til i dag. Den vil i hovedsak konsentrere seg om den sivile volden, ikke om krig, men grenseoppgangen her kan ikke gjøres knivskarp.

Diskusjonen vil bevege seg på flere plan. For det første vil den gi en historisk fremstilling av volden som samfunnsfenomen, altså av den faktiske forekommende fysiske volden. Hovedlinjen her er tilbakegang – en hovedlinje som er vel belagt i en bred litteratur allerede. Parallelt med statsveksten fra middelalderen av, skjer det en pasifisering av hverdagslivet. Allerede i samtiden ble det å bekjempe volden mellom innbyggerne, oppfattet som en hovedoppgave for staten, og ved inngangen til moderne tid etableres det en bred teoretisk diskusjon om forholdet mellom stat og samfunn og mellom makt og vold: Bodin, Hobbes, Locke og Montesquieu leverer sentrale bidrag. Dette vil dermed være studiens andre nivå: En historisk diskusjon av tenkningen og talen om vold, fra disse tidlige teoretikerne til 1900-tallets – til Elias, Foucault, Girard og andre. Men denne diskusjonen skal ikke begrenses til den idehistoriske kanon: Det grunnleggende kulturhistoriske anliggendet vil være å studere hvordan folk gjennom historien har tenkt om volden og gitt form til sine erfaringer med den. En foreløpig hovedtese her vil være at

volden ikke er noe historisk gitt, men en kulturell konstruksjon: Som tankekategori skapes den gjennom periodens begreps- og kulturhistorie.

Sentral i så måte blir også den «store» kulturhistorien, om litteratur, musikk og kunst. Erfaringen av volden som en ting i seg selv og som destruktiv er noe som utvikles – fra Rabelais via Shakespeare til Brett Easton Ellis, fra renessansens lystige musikalske slagscener til Arnold Schönbergs En overlevende fra Warszawa og fra 1400-tallets malerier av uanfektete martyrer til Francis Bacons forvridde og forpinte menneskekropper.

Det særegne ved denne boken vil være ambisjonen om å se på sammenhengen mellom disse nivåene, mellom voldskriminaliteten og teateret, mellom knivstikking, kunst og konsertsal. Slik vil det forhåpentligvis kunne sies noe om hvordan vår kultur på helt grunnleggende måter er tuftet på historiske forestillinger om vold både som smertefull erfaring, som sivilisasjonens motsats – og som estetikk.

Lokal valgdeltakelse

Bemanning: Forskningsleder Bernt Aardal
                      Vitenskapelig assistent Ingunn Opheim Ellis
                      Forsker Per Stava
                      Forsker Tor Bjørklund
                      Forsker Jo Saglie

Tidsplan: 2002–2002

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet,
                      Kommunenes Sentralforbund

Prosjekt nr. 414.35

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en forlengelse av Lokalvalgsprosjektet 1999 og tar sikte på en bred analyse av årsakene til den lave valgdeltakelsen ved kommune- og fylkestingsvalg. Prosjektet inkluderer forskere ved ISF og universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø. I tillegg deltar en forsker fra Kommunenes Sentralforbund. Deltakelsen ved lokalvalgene har lenge vært en kilde til politisk bekymring. I senere års lokalvalg var deltakelsen lavere enn noen gang tidligere. Samtidig er det ganske klart at bildet ikke er entydig, det finnes betydelige variasjoner mellom kommuner og kommunetyper og mellom ulike velgergrupper. Med utgangspunkt i Lokalvalgsundersøkelsen 1999 ønsket man å gjennomføre en analyse som både omfatter grundige kartlegginger av ulike aspekter ved valgdeltakelsen og tester mulige forklaringer på de empiriske variasjonene som blir observert.

De viktigste arbeider

Tor Bjørklund og Jo Saglie 2000, *Lokalvalget i 1999: Rekordlav og rekordhøy deltakelse*. ISF-rapport 12:2000, Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Tor Bjørklund 2000, *The Steadily Declining Voter Turnout: Norwegian Local Elections 1963–1999*. Paper presentert på konferansen «Local elections and representation in Italy and Europe», arrangert av «Della Societa Italiana di Studi Elettorali», Napoli, 19.–21. oktober 2000.

Bernt Aardal, red. 2002, *Valgdeltakelse og lokaldemokrati*. Oslo: Kommuneforlaget.

Høyesteretts historie

Bemanning: Forsker Erling Sandmo
                      Forsker Nils Rune Langeland

Tidsplan: 1997–2003

Finansiering: Justisdepartementet
                      Universitetet i Oslo
                      Lovsamlingsfondet

Prosjekt nr. 415.71

Prosjektbeskrivelse

Høyesteretts prøvingsrett i forhold til lover «var en kjepp med vilje kastet inn i demokratiets hjul, en siste handling, bak Stortingets rygg, av den detroniserte embedsstand», skrev Jens Arup Seip. Denne formuleringen er blitt paradigmatisk i ettertid. Etter Seip har få historikere beskjefteget seg med Høyesterett, kanskje fordi domstolen er blitt oppfattet som anti-moderne og på et vis en motsats til den demokratiseringsprosessen og samfunnsmoderniseringen som ellers har preget norsk historie i vårt århundre. Og når man har befattet seg med Høyesteretts historie, har det overgripende temaet typisk vært Høyesterett som politisk organ – klarest manifestert i prøvingsretten.

Når det nå skal skrives en samlet Høyesteretts historie, er det et siktemål å komme ut av denne litt snevre oppfatningen av hva en slik historie handler om. Mens det har vært skrevet en hel del om domstolen som politisk organ, har det vært arbeidet uhyre lite med domstolen som det den først og fremst er: en domstol, preget av skiftende rettsteoretiske strømninger og en viktig part i en løpende samfunnsamtale om verdier og forestillinger om rett, kultur og politikk. For å få belyst Høyesteretts rolle i norsk samfunnsliv, er det dermed nødvendig å studere dens virksomhet bredt, med blick for skiftende tanke- retninger og for det særegne ved de menneskene som har befolket institusjonen til enhver tid. Slik sikter dette verket mot en historie som integrerer det rettsteoretiske, det idehistoriske, det samfunns- og politisk historiske og det kulturanthropologiske. Framstillingen er delt i to: Bind 1 tar for seg perioden 1815–1905, mens bind 2 omhandler 1905–1965.

Forbrukersamvirkets historie

Bemanning: Professor Even Lange
Forsker Iselin Theien
Vitenskapelig assistent Kjartan Soltvedt
Tidsplan: 2000–2006
Finansiering: NKL/Coop Norge
Prosjekt nr. 415.80

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet behandler forbrukersamvirkets utvikling i Norge, men trekker også inn relevante aspekter ved den internasjonale kooperative bevegelse. Formålet er å plassere kooperasjonen i en bred samfunnskontekst. Gjennom prosjektperioden skal det lages delrapporter om avgrensede emner. Prosjektet vil kunne ut i et historieverk til NKLS 100 års jubileum i 2006.

Et kjernespor vil være hvordan forbrukersamvirket har søkt å forene sosiale og forretningsmessige mål. Hvilken betydning har den særegne eierformen hatt for samvirkets slagkraft? Kooperasjonens ideologi-utvikling og forholdet til politiske bevegelser og det politiske system i Norge vil ha krav på særlig interesse. Den økonomiske dimensjon omfatter så vel interne økonomiske resultater som forbrukersamvirkets rolle i utviklingen av norsk varehandel mer allment.

Forbrukersamvirkets organisasjonsutvikling blir et eget hovedtema. Det dreier seg både om forbrukerbevegelsens formelle strukturer, og om rekruttering og deltakelse gjennom de ulike periodene. Forholdet mellom ulike deler av samvirket, særlig ulikheter mellom landsdelene og samspillet periferi sentrum vil stå sentralt.

Det internasjonale samarbeidet har flere dimensjoner. Her vil det være tale både om utenlandske forbilder, samarbeid over landegrensene og komparasjon med hovedtrekk i andre land. Utviklingen i det nordiske området vil danne en naturlig referanseramme, men det blir også aktuelt å bruke materiale fra andre europeiske nasjoner.

Sverige/Norge 1905–2005

Bemanning: Professor Francis Sejersted
Tidsplan: 1999–2004
Finansiering: Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet
Prosjekt nr. 415.77

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en del av et større prosjekt, Sverige/Norge 1814–2005, som skal utgis i anledning 100-årsjubileet for unionsoppløsningen i 1905. Prosjektet skal for det første behandle forholdet mellom Sverige og Norge i det angjeldende tidsrom. Dessuten skal det foretas en sammenlignende analyse av fremveksten av den samfunnsform som gjerne går under betegnelsen «Den skandinaviske modell». Finnes det en slik modell, og hva er det karakteristiske ved den?

Det viktigste arbeidet

Francis Sejersted 2001, Telia-Telenor-saken i historisk perspektiv. Voksenåsen, 15. februar 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.

4.5 Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

Strategisk instituttprogram: Internasjonalisering, migrasjon og medborgerskap

Bemanning: Forskningsleder Grete Brochmann
                      Forsker Marianne Røed
                      Forsker Erling Sandmo

Tidsplan: 2002–2004

Finansiering: Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 6

Prosjektbeskrivelse

Hovedmålet med prosjektet er å skape økt innsikt i forholdet mellom økonomisk og kulturell internasjonalisering, internasjonal migrasjon og betingelser for flerkulturelle samfunn. Dette kan presiseres til tre overordnede problemstillinger:

1. Betydningen av internasjonalisering eller overnasjonal regionalisering for moderne velferdsstaters muligheter til å føre en autonom innvandringspolitikk.
2. Virkningene av internasjonal migrasjon på etablerte demokratiske institusjoner i disse landene, og forutsetningene for medborgerskap.
3. Hvilke signifikante kompromisser som er nødvendig i forholdet mellom majoritet og minoritet for å få flerkulturelle samfunn til å fungere etter intensjonene.

Prosjektet består av 3 delprosjekter

- a. Innvandring, statsborgere og medborgere; velferdsstatsdilemmaer i grenseflaten mellom kontroll og integrasjon.
- b. Migrasjonsstrømmer inn i og internt i Europa sammenliknet med NAFTA og Sør-Øst Asia.
- c. Menneskerettigheter, folkerett og internasjonalisering av rettsutviklingen.

Innvandrerkvinner i arbeidslivet

Bemanning: Stipendiat Ragnhild Sollund
Tidsplan: 1998–2001
Finansiering: Norges forskningsråd
Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgning
Prosjekt nr. 415.38

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet vil belyse innvandrerkvinneres mobilitet på arbeidsmarkedet, og er delvis en videreføring av et hovedfagsprosjekt. Mange flere innvandrere enn nordmenn er sysselsatt innenfor det som regnes som arbeidsmarkedets sekundære segment.

- € Hvordan konstituerer innvandrerkvinner sine roller i relasjon til arbeidsplassen og de overordnede?
- € Hvordan konstituerer beslutningstakere innenfor bedriftene sine roller i forhold til innvandrerkvinnene?
- € Hvordan er relasjonene mellom beslutningstakere og innvandrerkvinnene?
- € Hvilken betydning kan innvandrerkvinnerens og arbeidsgivernes roller og relasjonene dem i mellom, ha for innvandrerkvinneres mobilitet på arbeidsmarkedet?

To hoteller undersøkes ved hjelp av kvalitativ metode, for å se om det er trekk som går igjen som kan forklare innvandrerkvinnerens situasjon på arbeidsmarkedet. To grupper intervjues: 1) Direktører, mellomledere og fagforeningsrepresentanter i to bedrifter. 2) Flyktning- og innvandrerkvinner ansatt innenfor de samme bedrifter. I tillegg intervjues en kontrollgruppe innvandrerkvinner som har hatt større mobilitet på arbeidsmarkedet i Norge for å avdekke hvilke faktorer som fremmer mobilitet.

De viktigste arbeider

Ragnhild Sollund 2000, «På bunnen av hotellet», *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 17(2): 245–253.
Ragnhild Sollund 2001, «You must learn Norwegian first, before you can make a dream», *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(2): 233–240.

Arrangerte ekteskap blant ungdom med innvandrerbakgrunn – forhandlinger om kjønn og etnisitet

Bemanning: Stipendiat Anja Bredal
Tidsplan: 1999–2003
Finansiering: Norges forskningsråd
Prosjekt nr.: 415.40.

Prosjektbeskrivelse

Studien fokuserer på tre hovedspørsmål:

- Hvordan praktiseres arrangerte ekteskap blant ungdom med innvandrerbakgrunn, og hvilke endringer i etniske relasjoner og kjønnsrelasjoner kan vi spore?
- Hvordan opplever de unge sin innflytelse på beslutningsprosessen?
- Hva kan forhandlinger og konflikt rundt ekteskap si oss om de unges identitetsarbeid i skjæringspunktet mellom individualisme og kollektivism?

En sentral tese er at ekteskapsinngåelsen kan innebære både større grad av forhandlinger og sterkere konflikt enn det som er vanlig i foreldrenes hjemland. Data vil først og fremst innhentes på individ- og familienivå, men betydningen av forhandlinger på et mer diskursivt nivå trekkes inn både i intervjuene og analysen. Det empiriske grunnlaget vil være kvalitative intervju med unge innvandrere og noen foreldre.

Norsk innvandrerhistorie

Bemanning: Forskningsleder Grete Brochmann

Tidsplan: 1998–2002

Finansiering: Fritt ord

Prosjekt nr. 415.41

Prosjektbeskrivelse

ISFs bidrag inngår i et større historieverk om innvandring til Norge fra år 900 til år 2000. Grete Brochmann skal beskrive perioden fra 1975 til 2000.

Prosjektet beskriver innvandringens sammensetning og omfang, samt variasjoner i dette. Hvilke typer innvandrere har kommet i ulike perioder gjennom de siste 30 årene, og hvilke fluktuasjoner kan vi spore når det gjelder omfang?

Videre beskriver og analyserer prosjektet utviklingen av norsk innvandringspolitikk i samme periode, både når det gjelder kontrollpolitikk (innvandringsregulering) og integrasjonspolitik; tiltak som tar sikte på å lette tilpassningsprosessen mellom majoritetsbefolkningen og innvandrere. Endrete rammebetingelsene for nasjonal politikks utvikling i lys av økende internasjonalisering og Norges forhold til EU vil i denne sammenhengen analyseres særskilt.

Levekår blant innvandrere i Norge blir også behandlet. Hvordan har levekårene utviklet seg over tid for de ulike gruppene blant innvandrerne, og hvordan kan disse levekårene forstås i forhold til samfunnsutviklingen for øvrig?

Prosjektet administreres fra Historisk institutt, Universitetet i Oslo.

Diskurser om innvandring i Norge. En diskursanalytisk tilnærming til «det flerkulturelle Norge»

Bemanning: Stipendiat Anniken Hagelund

Tidsplan: 1999–2002

Finansiering: Norges forskningsråd

Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgning

Prosjekt nr. 415.44

Prosjektbeskrivelse

I norsk innvandringsforskning er det i hovedsak innvandring og innvandrere som er forskningens objekt. I dette prosjektet er interessen først og fremst rettet mot hvordan nordmenn snakker om innvandring og innvandrere. Det er de diskursene som føres om innvandring i norsk offentlighet som skal utforskes. Slik søkes belyst hvordan innvandringspolitikk kan forstås som et diskursivt konstruert felt.

Begrepet diskurs henviser i denne sammenheng ikke bare til det som sies og skrives, men til regularitetene i det som sies og skrives. Det handler om hva som kan sies, hvem som kan si det, når og med hvilken autoritet. I et slikt perspektiv kan rådende oppfatninger av innvandring og innvandrere i Norge analyseres kritisk uten å lansere nye og «riktigere» versjoner av sannheten om innvandring og innvandrere, men ved å undersøke de diskursive prosessene hvorigjennom rådende sannheter konstrueres, reproduseres og endres.

Diskurser om innvandring føres i stor grad i termer av kultur og kulturelle forskjeller. Prosjektet vil kritisk analysere de forståelser av kultur og det flerkulturelle samfunn, som kan leses ut av disse diskursene. Ved å slik analysere nordmenns konstruksjoner av de andre og de andres kultur belyses også spørsmål om norsk nasjonal identitet og forståelser av norsk kultur i relasjon til det fremmede.

Studien baseres på et tekstmateriale bestående av stortingsmeldinger, stortingsdebatter, partiprogrammer, og medietekster i tilknytning til valg kamper. Tekstmaterialet vil dekke perioden 1970–2002.

De viktigste arbeider

Anniken Hagelund 1999, *Kampen om anstendigheten. Innvandringsdebatt i*

kommunevalgkampen 1999. ISF-rapport 99:13. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Anniken Hagelund 2001, *A Matter of Decency? The Progress Party in Norwegian immigration politics*. Sussex Migration Working Paper. No. 4. Falmer: University of Sussex.

Hagelund, Anniken (2002), «De kwestie van cultuur. Noorse debatten over integratie».

Migrantenstudies, 18:274–287.

Mens vi venter. Usikkerhet og egenmakt blant asylsøkere i Sverige

Bemanning: Forsker Jan-Paul Brekke
Tidsplan: 2002
Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet
Prosjekt nr. 415.49

Prosjektbeskrivelse

Hvordan opplever asylsøkere perioden der de venter på en avgjørelse? Hvilken betydning har den første tiden for den senere integrasjon? Disse spørsmålene danner utgangspunkt for denne studien som er en del av det Europeiske Sosialfondets EQUAL-program. Det overordnede målet med programmet er å skaffe alle grupper lik tilgang til arbeidsmarkedet i EU-landene. En gruppe som er utsatt er asylsøkere. På veien mot en felles EU-politikk for hvordan mottak og kvalifisering av asylsøkere skal håndteres, gjennomføres det en rekke forsøksordninger i medlemslandene. Studien er knyttet til fire såkalte utviklingspartnerskap i Sverige. En sentral samarbeidspartner er Røde Kors senter for traumatiserte flykninger i Stockholm og psykiateren Rudi Firnhaber. Mens man her vil studere ventingens psykologi, vil denne studien belyse det samme fenomenet fra et sosiologisk ståsted.

Innenfor denne projektrammen vil det gjennomføres et titalls kvalitative intervjuer ved tre av de fire utviklingspartnerskapene i Sverige.

I bunn ligger en teoretisk diskusjon med innslag fra sosiologi, psykologi og filosofi. Det sentrale temaet er koplingen mellom tidsopplevelse, selv og handling. Stikkord er ontologisk trygghet, opplevelse av sammenheng, identitet, liminalitet, subjektiv tid, prosjekt og utkast.

Forskerens startpunkt for undersøkelsen er usikkerheten som flykninger i Norge med midlertidig beskyttelse opplevde på midten av 1990-tallet. Her satset myndighetene på at flykningene skulle integreres men samtidig være klare for å vende hjem hvis det ble mulig. Dette splittede fremtidsbildet ga særegne tilpasninger, noe det også vil bli fokusert på i denne studien.

De viktigste arbeider

Brekke, Jan-Paul (2001), *Velkommen og farvel. Midlertidig beskyttelse for flykninger i Norge*.

Unipax: Oslo.

Brekke, Jan-Paul (2002), *Kosovo – Norge, tur og retur. Midlertidig opphold for kosovoflykninger*. ISF-rapport: 2002:8. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Den virkelige testen? Midlertidig beskyttelse for kosovoalbanere i Norge

Bemanning: Forsker Jan-Paul Brekke
Tidsplan: 2000–2002
Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet
Prosjekt nr. 415.46

Prosjektbeskrivelse

Studien er en oppfølging av prosjektet «Bosniske med midlertidig beskyttelse i Norge». Her ble utviklingen av midlertidig kollektiv beskyttelse beskrevet og analysert med vekt på forholdet mellom integrasjon, tid og tilbakevending. I tilfellet med de bosniske flyktingene viste det seg vanskelig for myndighetene å få gjennomført planene om en omfattende tilbakevending. Situasjonen for Kosovo-albanerne er en annen. Konflikten i Kosovo hadde vesentlig kortere varighet, samtidig som myndighetene ikke la opp til noe integrasjonsløp for flyktingene under oppholdet i Norge. Til tross for dette viser den «harde» delen av denne politikken seg vanskelig å gjennomføre. Et av temaene i undersøkelsen er møtet mellom myndighetenes ambisjoner på makronivå og flyktingenes individuelle strategier. I våre naboland og i EU inngår midlertidig beskyttelse som en viktig del av «det nye flyktingregimet». Spørsmålet er om særegenheter ved det norske samfunnet gjør det vanskelig å benytte dette instrumentet her. Mottaket av flyktingene fra Kosovo kan vise seg å bli «den virkelige testen».

De viktigste arbeider

Jan-Paul Brekke 1998, *Et nytt flyktingregime? Om midlertidig beskyttelse i Norge*. ISF-rapport 98:4. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
Tordis Borchgrevink og Jan-Paul Brekke 1999, *Barn og ungdoms levekår i Norden – Barn og unge med innvandrerbakgrunn – Innvandring og barnevern*. TemaNord 1999:535. Nordisk ministerråd.
Jan-Paul Brekke 2001, *Velkommen og farvel. Midlertidig beskyttelse for flyktinger i Norge*. Oslo: Unipax.
Jan-Paul Brekke 2002, *Kosovo – Norge, tur og retur Midlertidig opphold for kosovoflyktinger*. ISF-rapport 2002:8. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Etniske entreprenører

Bemanning: Forsker Anne Krogstad
Tidsplan: 1999–2002
Finansiering: Norges forskningsråd
Røwde-fondet
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
Prosjekt nr. 415.45

Prosjektbeskrivelse

På få tiår har det i Norge, og spesielt i hovedstaden Oslo, skjedd en omveltning – en forbausende stillferdig og lite omtalt omveltning – i matveien. Nesten halvparten av alle matrelaterte forretninger i Oslo er i dag eid av personer med minoritetsbakgrunn. Det kulinariske mangfoldet er betydelig, og dette i et land der det for få år siden var vanlig å betrakte paprika som en vovet grønnsak. Denne stillferdige endringen er utgangspunktet for en undersøkelse av innvandrerdrevne forretninger i Oslo. Undersøkelsen, som er basert på feltarbeid og besøksintervjuer med 90 eiere med etnisk minoritetsbakgrunn, er først og fremst konsentrert om matbransjen, nærmere bestemt om kafeer, gatekjøkkener, dagligvareforretninger, grønnsak-/bær-/frukthandel, restauranter, bakerier, slakterier og importfirmaer. Sentrale problemstillinger er: Hvem etablerer seg hvor i byen? Hva er motivet for å starte egen forretning? Hvilke muligheter og utfordringer møter innvandrere ved oppstart og drift av egen forretning? I hvilken grad er forretningen avhengig av hjelp fra familie og etnisk nettverk? Hva selges, til hvem, og hvordan?

De viktigste arbeider

Anne Krogstad 2001, «From Chop Suey to Sushi, Champagne and VIP Lounge. Culinary Entrepreneurship through two generations». Paper presentert på Norsk antropologisk årsmøte, Bergen 11.–13. mai. Til vurdering i *Social Analysis. Journal of Cultural and Social Practice*.

Anne Krogstad, 2001, «Entreprenører med innvandrerbakgrunn. Tre lokalsamfunn, fire markeder». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(2): 27–39.

Anne Krogstad (2002), *En stillferdig revolusjon i matveien. Etniske minoriteter og kulinarisk entreprenørskap*. ISF-rapport 2002:7.

Makt og demokrati i det flerkulturelle Norge

Bemanning: Forskningsleder Grete Brochmann
                           Forsker Tordis Borchgrevink
                           Forsker Jon Rogstad

Tidsplan: 2002–2003

Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
 Prosjekt nr. 418.04

Prosjektbeskrivelse

Hva slags maktforhold som råder mellom innvandrere og etniske nordmenn, eller mellom grupper av innvandrere, er foreløpig lite studert. ISFs forskere vil bidra med en bok om temaet, bygd opp omkring tre områder: Makt til å kontrollere territoriet gjennom grensekontroll. Videre, maktrelasjoner i et flerkulturelt samfunn, med særlig vekt på konflikten mellom humanitære verdier og realpolitiske løsninger. Dessuten vil innvandrere bli undersøkt spesielt. Det er en tendens til at innvandrere betraktes som avmektige, mens

de som har oppnådd betydelige posisjoner i det norske samfunnet lett blir oversett.

I tillegg til dette spesifikke prosjektet vil det på ISF bli arbeidet med mindre studier om betydningen av kultur, estetiske former, og identitet for utøvelse av makt.

De viktigste arbeider

Grete Brochmann 2001, «Makt og demokrati i det flerkulturelle Norge». *Nytt Norsk Tidsskrift*, 18(1)39–48.

Grete Brochmann, Tordis Borchgrevink, Jon Rogstad 2002, *Sand i maskineriet: makt og demokrati i det flerkulturelle Norge*. Oslo 2002: Gyldendal Akademisk.

Eliter og kanaler for artikulering av minoritetsinteresser

Bemanning: Forsker Jon Rogstad

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 415.47

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet rettet søkelys mot eliter i Norge av personer med bakgrunn i land fra tredje verden. Her fokuseres det på hvilke kanaler som kan benyttes for å fremme minoritetsinteresser. Spørsmålene som søkes besvart i forprosjektet kan oppsummeres som følger:

- € Hvilke typer eliter finnes blant innvandrerne?
- € Hva er deres påvirkningskanaler og innflytelse?
- € Hva er de sentrale premissene for at innvandrere kan utgjøre eliter i det norske samfunnet?
- € Hvor viktig er det at minoriteter deltar og får gjennomslag for egne interesser?

De viktigste arbeider

Grete Brochmann, Tordis Borchgrevink, Jon Rogstad 2002, *Sand i maskineriet: makt og demokrati i det flerkulturelle Norge*. Oslo 2002: Gyldendal Akademisk.

Jon Rogstad, «Det eksotiske som fordel» 2002. *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):3–10.

Jon Rogstad, Grete Brochmann og Tordis Borchgrevink 2002, «Makt og flerkulturelle nasjonalstater». I: Grete Brochmann, Tordis Borchgrevink, Jon Rogstad, *Sand i maskineriet: makt og demokrati i det flerkulturelle Norge*. Innledning. Oslo 2002: Gyldendal Akademisk.

Jon Rogstad 2002, «Minoritetseliten og majoritetsarenaer». I: Grete Brochmann, Tordis Borchgrevink, Jon Rogstad, *Sand i maskineriet: makt og demokrati i det flerkulturelle Norge*. Kapittel 6. Oslo 2002: Gyldendal Akademisk.

Jon Rogstad 2002, *Educating Shabana*. *Dagbladet*, 7. august.

Internasjonalisering av nasjonalstaten gjennom ikke-kristen religiøsitet

Bemanning: Forskningsleder Grete Brochmann
Forsker Tordis Borchgrevink
Tidsplan: 2002–2004
Finansiering: Norges forskningsråd, IMER-programmet
Prosjekt nr. 415.48

Prosjektbeskrivelse

Prosjektets hovedmål er å bidra til det strategiske instituttprogrammet Internasjonalisering, migrasjon og medborgerskap i det flerkulturelle samfunnet ved ISF, med analyser av forholdene mellom konflikt og konsensus i møter mellom majoritet og minoriteter på religionsområdet. Et hovedmål er å publisere resultater fra disse analysene i nasjonale og internasjonale fagtidsskrifter.

Delmål er å bidra i den offentlige debatt og i fagdebatten om konflikter i det flerkulturelle samfunn, gjennom medier og seminarvirksomhet. Et annet delmål er å arrangere en internasjonal konferanse med utgangspunkt i instituttprogrammet og prosjektet.

Kultur møter: identitet, grenser og grenseoverskridelse

Bemanning: Forsker Marianne Gullestad
Tidsplan: 1998–2002
Finansiering: ISF/Norges forskningsråd, IMER
Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgning
Prosjekt nr. 415.74

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet fokuserer på den kulturelle og politiske elitens deltakelse i den norske offentlige debatten om «innvandring». Prosjektet inkluderer også forskerne, og deres deltakelse i det hamskiftet i debatten som skjedde på begynnelsen av 1990-tallet. De ulike bidragene til drøftes i lys av i hovedsak følgende to ståsteder: 1. Internasjonale fagdebatter om migrasjon, nasjonalisme og rasisme. 2. Studier av kultur og hverdagsliv i Norge. Også forskningsbidragene brukes med andre ord som datagrunnlag. Boken fra prosjektet handler om hvordan den norske politiske og kulturelle eliten uttaler seg om landets nye innbyggere. Det er den offentlige debatten om «innvandrerne» som er i fokus, ikke det som foregår i hverdagslivet, i statlige og kommunale møter, på arbeidsplasser og i boligmiljøer. Jeg har sett på mange tilsynelatende betydningsløse ytringer, der det er mulig å skjelve noen av de tankemønstrene som hindrer «innvandrere» i å bli oppfattet som verdige norske innbyggere. Analysene dreier seg særlig om

hvordan mennesker og hendelser kategoriseres, og viser at selve begrepsbruken er et vesentlig problem i innvandringsdebatten. I de ulike kapitlene gjennomgår jeg derfor kritisk gjengse begreper som «majoritet», «kultur», «rasisme», «integrering», «innvandrere», «det flerkulturelle samfunnet», «vert», «gjest» og mere til. Boken fokuserer på ordenes makt, på de tolkningsrammer som kan ligge bak diskriminerende handlinger og gi dem mening. Metoden i forskningsarbeidet er fortolkende analyse av utvalgte tekster, først og fremst hentet fra «innvandringsforskning», men også fra bøker skrevet av «innvandrere», offentlige dokumenter og debatter i massemedia.

De viktigste arbeider

- Gullestad, Marianne 1997, «A passion for boundaries: Reflections on connections between the everyday lives of children and discourses on the nation in Norway». *Childhood*, 4(1):19–42.
- Gullestad, Marianne 1997, «Home, Local Community and Nation». *Focaal*: no. 30–31: 39–60.
- Gullestad, Marianne 1999, «Kunnskap for hvem? Moderne virkeligheter og utfordringer for sosialantropologien». *Norsk antropologisk tidsskrift* 1999 (2):81–96.
- Gullestad, Marianne 2001, «Each person his family». I: François de Singly red., *Etre soi parmi les autres: Famille et individualisation*, 23–36. Tome 1. Paris: L'Harmattan. Collection Logiques Sociales.
- Gullestad, Marianne 2001, «Imagined Sameness». I: Line A. Ytrehus red., *Forestillinger om 'den andre'/Images of Otherness*, s. 32–57. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Gullestad, Marianne 2002, *Det norske sett med nye øyne: Kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Gullestad, Marianne 2002, «Invisible Fences: Egalitarianism, nationalism and racism». *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 8(1): 45–63.
- Gullestad, Marianne 2002, «Om å være både norsk og farget». *Nytt Norsk Tidsskrift*, 19(2):155–175.
- Gullestad, Marianne 2002, «Sjiraffer i et fjordlandskap». *Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning*, 2:130–146.
- Gullestad, Marianne 2002, «Rasisme i Norge». *Sosiologi i dag*, 32(4):5–53.

Analyses of the debates on immigration in Norway

Bemanning: Forsker Marianne Gullestad
Tidsplan: 2002–2003
Finansiering: Institutt for samfunnsforskning, grunnbevilgningen
 Prosjekt nr. 9

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å videreutvikle innsikt fra flere års studier av innvandringsdebatten i Norge, samt å formidle denne innsikten til et internasjonalt publikum. Rapportering fra prosjektet skjer i form av bok- og tidsskriftartikler på engelsk.

4.6 Makt- og demokratiutredningen

Hovedtema for Makt- og demokratiutredningen er vilkårene for det norske folkestyret og hvordan de har endret seg. Globalisering av økonomien, nye rammebetingelser i internasjonal politikk, samt kulturelle endringer stiller demokratiet overfor nye utfordringer. Maktutredningen vil gå spesielt inn på styringsevnen i norske politiske organer i lys av globaliseringens virkninger. Den vil også se på forhold i hverdagssamfunnet i et maktperspektiv, se på likestillingsprosesser, etniske identiteter og makt knyttet til informasjon og kommunikasjon. Endelig vil den gå inn på medbestemmelse i arbeidslivet, se på profesjonenes makt og diskutere virkningen av endringer i eierforholdene i næringslivet.

Maktutredningen er organisert i et større forskernettverk der ISF inngår. Forskningen som utføres ved Institutt for samfunnsforskning vil ha tyngdepunkt i arbeidsliv og næringsliv, men kulturelle forhold og forhold i det sivile samfunn vil også ha en betydelig vekt.

Eierskap i norsk næringsliv

Bemanning: Instituttleder Fredrik Engelstad
Forsker Trygve Gulbrandsen
Vitenskapelig assistent Espen Ekberg
Vitenskapelig assistent Jon Vatnaland

Tidsplan: 1999–2002

Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt nr. 418.01

Prosjektbeskrivelse

I de siste to tiår har bedriftenes eiere fått en mer fremskutt posisjon i norsk næringsliv. Dette har skjedd i strid med teorier som hevder at det er ansatte lederne som særlig styrker sin stilling i en utviklet kapitalistisk økonomi. Samtidig har endringer i eierskapsstrukturen blitt endret på vesentlige punkter i Norge. Statlig eierskap har vokst i betydning, utenlandske eiere har økt sin andel blant børsnoterte selskaper, og institusjonelle eiere (fonds og lignende) er stadig økende.

Prosjektet vil ta opp endringer i statens rolle som eier og hvilke virkninger den har på det øvrige næringslivet. Det vil se på betydningen av krysseierskap mellom bedrifter, og diskutere familiebedriftenes posisjon. Eierformens betydning for bedriftenes produktivitet vil også trekkes inn.

De viktigste arbeider

Fredrik Engelstad 1999, «Makt, styring og eierskap». *Sosiologi i dag*, 24(3):332.

Eierskap og makt. Rapport fra konferansen 30.11.1999. Innlegg av Johan H. Andresen, Øyvind Bøhren, Tore Grønlie, Sigmund Grønmo, Trygve Gulbrandsen, Even Lange, Rune Slagstad, Halvor Stenstadvold, Per Tore Woie. Makt- og demokratiutredningens rapportserie.

Trygve Gulbrandsen 2002, «Ansatte som medeiere i norsk arbeidsliv». *Horisont*, nr. 3, s. 114–123.

Espen Ekberg og Jon Vatnaland 2002, «*Strukturendringer i norsk finanssektor*» Hovedoppgave Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.

Sosiale og politiske eliter

Bemanning: Forsker Trygve Gulbrandsen
Vitenskapelig assistent Trond Beldo Klausen
Instituttleder Fredrik Engelstad
Professor Øyvind Østerud, UiO
Professor Hege Skjeie, UiO
Forsker Mari Teigen

Tidsplan: 1998–2002

Finansiering Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt nr. 418.02

Prosjektbeskrivelse

I kraft av sine posisjoner eller ressurser tar de sosiale, politiske og økonomiske elitene beslutninger som har stor betydning for den økonomiske tilstanden i samfunnet, for den politiske stabiliteten og for borgernes velferd.

Siden de tar beslutninger som påvirker livet til den øvrige befolkningen, er det naturlig å spørre om i hvilken grad elitene kan ses som representative for folk flest i samfunnet. Gjenspeiler de den sosiale sammensetningen i befolkningen, eller blir de snarere rekruttert fra de mer sosialt og økonomisk privilegerte sjikt i samfunnet? Hva slags holdninger har elitene til viktige spørsmål i samfunnslivet sammenliknet med borgerne for øvrig? Kan en si at elitene representerer de synspunktene en finner ute i befolkningen, eller har de oppfatninger som skiller seg ut fra det «vanlige» mennesker mener? I den grad det siste er tilfellet, er elitene mer «moderne» eller «liberale» enn de øvrige medlemmene i samfunnet, eller er de mer «tradisjonelle» eller «konservative»?

Den videre utviklingen i det norske samfunnet vil i stor grad være avhengig av hvilken kurs de ulike elitene går inn for. Vil elitene fortsatt slutte opp om hovedtrekkene i det norske politiske systemet, i den «norske velferdsmodellen» og i samarbeidssystemet i arbeidslivet? Eller er viktige elitegrupper i ferd med å miste troen på hvordan vi har innrettet oss i Norge og på søk etter alternative modeller for organisering av økonomi, politikk og samfunn?

De foregående problemstillingene vil bli belyst ved hjelp av data fra en intervjuundersøkelse av om lag 2000 norske toppledere i ti ulike sektorer i samfunnet.

De viktigste arbeider

Trygve Gulbrandsen 2001, «Oppslutning om den norske velferdsmodellen blant ledere i samvirkebedrifter». I: Westerdahl, Friberg og Johnstad red., *Kooperation, Socialt Kapital och Medborgarinnsetser*. Stockholm: Föreningen Kooperativa Studier.

Trygve Gulbrandsen, Fredrik Engelstad, Trond Beldo Klausen, Mari Teigen, Øyvind Østerud 2002, *Norske makteliter*. Makt og demokratiutredningen 1998–2003. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Likestillingspolitikk og kjønnsretorikk

Bemanning: Professor Hege Skjeie
Forsker Mari Teigen

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt nr. 418.09

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet tar utgangspunkt i statsfeminismens som politisk styringsprosjekt. Det er statsfeminismens gjennomslagskraft som såkalt stort kompromiss – likestillingskompromiss, som undersøkes. En ambisjon med prosjektet er å trenge bak «likestilling» som tom fellesverdi, en fellesverdi det ikke er mulig ikke å slutte seg til. «Likestilling» diskuteres som et sett av konkretiserbare prinsipper, faktiske prioriteringer og pragmatiske reformtiltak, som er både diskutabile og konfliktfylte. Vi forsøker å identifisere den norske likestillingspolitikken sentrale omdreiningspunkter, og likestillingsretorikkens svingninger mellom taus selvfølgelighet og høylytt kontrovers.

Data som benyttes er dels hentet fra maktutredningens elitesurvey og medborgerundersøkelse. Vi analyserer også opinionsdata, hvor spørsmål fra elitesurveyen er stilt et representativt befolkningsutvalg. Prosjektet vil foreligge som bok på maktutredningen våren 2003.

Arbeidslivet – makt og demokrati

Bemanning: Instituttleder Fredrik Engelstad
Forsker Inger Marie Hagen
Vitenskapelig assistent Jørgen Svalund
Tidsplan: 2002–2003
Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt nr. 418.08

Prosjektbeskrivelse

Fra starten på 1980-tallet og frem til i dag har debatter knyttet til bedriftsdemokrati stilnet hen. Samtidig har den normative begrunnelsen for arbeidstakeres medbestemmelse i arbeidslivet beveget seg fra demokratisering og medbestemmelse som et gode i seg selv, til medbestemmelse ut fra effektivitetshensyn. På samme tid som effektivitetshensyn har fått en mer fremtredende plass i arbeidslivsforskning og reformarbeid, har enkelte arbeidstakeres kompetanse og makt i forhold til arbeidsgiverne økt. I prosjektet tar vi utgangspunkt i at arbeidstakere kan påvirke reguleringen av arbeidslivet og eget arbeid gjennom fire ulike roller: som velger, eier, kunde/forbruker og ansatt. Gjennom disse fire rollene utpensles rammevilkår og samhandling i arbeidslivet. Videre blir det gjennom prosjektet formulert en forståelse av arbeidstakeres autonomi i arbeidet. Denne gir oss mulighet til å vurdere arbeidstakeres makt og innflytelse i forhold til styringsretten, og rimeligheten i arbeidstakernes deres handlingsbegrensninger. For å kunne forstå og vurdere arbeidstakeres autonomi, makt og innflytelse i arbeidslivet beskriver vi viktige endringer i arbeidslivet de siste tjue årene. På bakgrunn av det ovennevnte analyseres endringer i arbeidstakeres makt og innflytelse generelt. Endringer i, og former for, konfliktforhold blant arbeidstakere analyseres. Som en del av dette studeres forholdet mellom ledere og underordnede, og ledernes makt og innflytelse som arbeidstakere. Som nevnt legger vi vekt på samfunnsborgernes mulighet til å påvirke arbeidet gjennom medeierskap i egen arbeidsplass. Det foretas dermed en egen analyse av dette.

De viktigste arbeider

Inger Marie Hagen 2002, «Ansattes styrerepresentanter». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):67–76.

Jørgen Svalund 2002, *Arbeid og autonomi. En studie av arbeidstakeres autonomi og konsekvenser av dette for arbeidstempo og medvirkning*. Hovedoppgave i sosiologi, Universitetet i Oslo.

Analyser av medborger- og lederskapsstudien

Bemanning: Forsker Mari Teigen
                          Vitenskapelig assistent Trond Klausen
Tidsplan: 2002
Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt 418.13

Prosjektbeskrivelse

Utførelse av sammenlignende analyser av data fra de store spørreundersøkelsene i Maktutredningen: Medborgeranalysen og lederskapsstudien, samt fra Oponionsundersøkelsen.

Helse og eldre

Bemanning: Instituttleder Fredrik Engelstad
                          Vitenskapelig assistent Irene Andreassen
                          Vitenskapelig assistent Monica Skjøld Johansen
Tidsplan: 2002–2003
Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt 418.13

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet vil beskrive hvordan alder og helse er relatert til politisk deltakelse og figurerer i tema for valgkampen. Videre hvordan aktiv bruk av helse-tjenester varierer med alder. Prosjekter inngår i Makt- og demokratiutredningen.

Makt i næringslivet

Bemanning: Instituttleder Fredrik Engelstad
                          Vitenskapelig assistent Espen Ekberg
                          Vitenskapelig assistent Jon Vatnaland
Tidsplan: 2002–2003
Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt 418.12

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet sikter mot å beskrive maktforhold i næringslivet – i selskaper og markeder og i forholdet mellom politikk, forvaltning og offentlig sektor. Prosjekter inngår i Makt- og demokratiutredningen.

Frivillig sektor i det sosialdemokratiske regime

Tidsplan: 2002–2003

Bemanning: Forsker Karl Henrik Sivesind
Forsker Per Selle, Rokkansenteret

Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt 418.11

Prosjektbeskrivelse

Frivillig sektor i det norske samfunnet i komparativ og historisk perspektiv. Norge betraktes som et av landene i et sosialdemokratisk regime, sammen med andre nordiske land. Hva kjennetegner frivillig sektors størrelse, sammensetning og samfunnsmessige betydning i disse landene, sammenlignet med EU-land og USA, og hvilke endringer foregår.

Tilknytning til universitetene

Tradisjonelt har Institutt for samfunnsforskning hatt god kontakt med samfunnsvitenskapelige miljøer ved universitetene, både gjennom forsknings-samarbeid og ved at instituttets forskere har gitt veiledning, undervisning eller hatt bistillinger.

Siden 1996 har forholdet til Universitetet i Oslo vært formalisert gjennom en samarbeidsavtale på institusjonsnivå, som favner om de eksisterende samarbeidsrelasjonene mellom de to institusjonene.

5.1 Bistillinger ved universiteter og høyskoler

Seks av ISFs ansatte forskere har i 2002 hatt vitenskapelige II-stillinger:

- € Erling Barth er ansatt som professor II ved Institutt for økonomi, Universitetet i Tromsø.
- € Grete Brochmann er ansatt som professor II ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- € Fredrik Engelstad er ansatt som professor II ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- € Bernard Enjolras er ansatt som førsteamanuensis II ved Norges Idrettshøgskole.
- € Jon Rogstad har bistilling som vitenskapelig rådgiver ved Frischsenteret, Universitetet i Oslo.
- € Ørnulf Seippel har bistilling som forsker ved TIK-senteret, Universitetet i Oslo.
- € Bernt Aardal er ansatt som professor II ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

5.2 Bistillinger ved ISF

ISF har også en bistillingsordning som går den andre veien:

- € Tor Bjørklund er førsteamanuensis ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo, samtidig som han gjennom lokalvalgundersøkelsen er knyttet til ISF.
- € Even Lange er professor ved Historisk institutt, Universitetet i Oslo, men er samtidig knyttet til ISF gjennom prosjektet Forbrukersamvirkets historie.
- € Geir Høgsnes er professor og bestyrer ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo, men er samtidig knyttet til ISF som ansvarlig redaktør av *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- € Arnlaug Leira er professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo, men er samtidig knyttet til ISF gjennom prosjektet «Velferdstat og hverdagsliv».

5.3 Undervisning og sensorvirksomhet

Foruten den undervisning som gis av forskere med bistillinger ved universitetene, har oppgavene ved universiteter og høyskoler fordelt seg som følger i 2002:

Undervisning: 14 forskere har undervist på høyskoler/universiteter eller andre forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

Sensorarbeid: 25 forskere, samt hovedbibliotekaren og informasjonsleder, har hatt sensorarbeid.

Veiledning av studenter: 15 forskere har stått for veiledning av til sammen 48 hovedfagstudenter.

Veiledning av doktorgradstudenter: 10 forskere har stått for veiledning av 16 doktorgradstudenter.

5.4 Bedømmelseskomitéer

En rekke av instituttets forskere har sittet i bedømmelseskomitéer ved universiteter og andre institusjoner som vurderer kompetanse etter de samme kriteriene som universitetene:

Erling Barth

- har vært opponent for doktorgrad ved Handelshogskolan, Stockholm, Sverige.

Anne Lise Ellingsæter

- har sittet i bedømmelseskomité for stipendiatstilling ved Senter for kvinne- og kjønnsforskning, Universitetet i Oslo.

Marianne Gullestad

- har sittet i bedømmelseskomité for doktorgrad ved det Teologisk fakultet, Universitetet i Uppsala.

Geir Høgsnes

- har vært medlem av bedømmelseskomité for hovedfag og mellomfag ved NTNU, Trondheim og Universitetet i Bergen.

Håkon Lorentzen

- har sittet i bedømmelseskomité for doktorgrad ved NTNU.

Erling Sandmo

- har vært 2. opponent ved disputas ved Historisk institutt, Københavns universitet.

Hege Torp

- har sittet i bedømmelseskomité for doktorgrad (dr. polit.) ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo.

Internasjonale kontakter og forsknings samarbeid

6.1 Prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere

Forskerne ved ISF hadde i 2002 til sammen 30 prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere:

Barth, Erling, Marianne Røed og Hege Torp: *Towards a closing of the gender pay gap.*

Samarbeid med:

- PERIPHERIE, Institute for Practical Gender Research, Østerrike: Doris Kapeller.
- The Danish National Research and Documentation Centre on Gender Equality, Danmark: Kenneth Reinicke.
- Research Centre for Gender Equality (KETHI), Hellas: Maria Zervou.
- Centre for Women's and Gender Studies, University of Iceland on behalf of the Equal Status Council, Island: Torgerdur Einarsdottir.
- The Women and Equality Unit (WEU), Cabinet Office. Storbritannia: Aphrodite Korou.

Barth, Erling: *EDWIN, EU-forskning*

Samarbeid med:

- The Research Institute of the Finnish Economy ETLA Finland: Dr. Rita Asplund
- Centre for Economic Research and Environmental Strategy, CERES Greece: Professor Panos Tsakloglou.
- Fondazione Eni Enrico Mattei, Italy: Professor Claudio Lucifora.
- Universidade da Madeira Portugal: Professor Pedro Telhado Pereira.
- Université Panthéon-Assas (Paris 2) Equipe de Recherche sur le Marchés, l'Emploi et la Simulation ERMES, France: Professor Ali Skalli.

- Stockholm University Swedish Institute for Social Research SOFI Sweden: Professor Carl le Grand.
- Institute of Education United Kingdom: Propfessor Peter Dolton.
- Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung ZEW Germany: Professor Charlotte Lauer.

Barth, Erling: *Comparative Wage Curves*

Samarbeid med:

- University of Warwick, UK: Robin Naylor.

Brochmann, Grete: *Neither in nor out: The impact of EU asylum and immigration policies in Norway and Switzerland.*

Samarbeid med

- Universitetet i Zürich: Sandra Lavenex.

Engelstad, Fredrik: *Literary regionalism in Norway and the United States.*

Samarbeid med:

- Northwestern University, Evanston: Wendy Griswold.

Enjolras, Bernard: *Plural Economy and Socio-economic Regulation*

Samarbeid med:

- IRIEC Université de Liège (Belgium): Bernard Thiry
- Université de Rouen (France): Lionel Monnier
- Universidad de Valencia (España): Rafaël Chaves
- Université de Quebec à Montréal (Canada): Marie Bouchard
- Universität Duisburg (Deutschland): Helmut Cox
- Katolieke Universiteit Brabant te Tilburg (Nederlande): Peter Ruys
- Open University Milton Keynes (United Kingdom): Roger Spear.

Gullestad, Marianne: *Loges et gardiens.*

Samarbeid med:

- L'IPRAUS, Paris: Martine Segalen.

Gullestad, Marianne: *Antroposprogrammet.*

Samarbeid med:

- Universitetet i Ngaoundéré, Kamerum.

Gullestad, Marianne: *The Ethics of Life Writing.*

Samarbeid med:

- Indiana University, Bloomington: John Eakin.

Gullestad, Marianne: *Neo-nationalism in Europe.*

Samarbeid med:

- Universitetet i Wien: Andre Gingrich.

Gullestad, Marianne: *Individualization and Identification.*

Samarbeid med:

- Universitetet i Neimegen: Toon van Meijl.

Gullestad, Marianne: *Innvandringsdebatten i Norden.*

Samarbeid med:

- Universitetet i København: Peter Hervik.

Krogstad, Anne: *Image og politikk i Norden.*

Samarbeid med:

- Universitetet i Aarhus: Kirsten Gomard
- Universitetet i Göteborg: Peter Esaiasson, Nicklas Håkansson og Monika Bauhr
- Universitetet i Helsingfors: Mats Nylund.

Lange, Even: *International Committee for the Historical Sciences.*

Samarbeid med:

- Université de Québec: Jean Claude Robert.

Langeland, Nils Rune: *Fransk historisk leksikon.*

Samarbeid med:

- Institut für Zeitgeschichte i München: Edouard Husson.

Lorentzen, Håkon Wergeland: *The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Project*

Samarbeid med:

- Johns Hopkins University, Baltimore.

Lorentzen, Håkon Wergeland: *Foundations in Europe*

Samarbeid med:

- London School of Economics, Center for Cicil Society Studies: Helmut Anheier.

Røed, Marianne: *Det grenseløse arbeidsmarkedet – emigrasjonsatferd innen ulike kompetansegrupper*

Samarbeid med:

- Universitetet i Århus: Peder J. Pedersen
- Universitetet i Stockholm (SOFI): Lena Schrøder.

Røed, Marianne: *Grenseløst for hvem?*

Samarbeid med:

- Universitetet i Aarhus.

Saglie, Jo: *Bilder av sosialt arbete och socialpolitik i media*

Samarbeid med:

- Lunds universitet: Hans Swärd
- Stockholms universitet: Tommy Lundström
- Helsingfors universitet: Helena Blomberg og Christian Kroll.

Saglie, Jo: *Slutten på partidemokratiet?*

Samarbeid med:

- Institute for the Study of Political Parties, University of Sheffield: Patrick Seyd
- Den danske maktutredningens partiundersøkelse: Lars Bille, Københavns Universitet.

Seippel, Ørnulf: *Environmental Discourses, Policies and Perceptions in Northern and Southern Europe.*

Samarbeid med:

- Lancaster, England: Martin O'Neill
- Koc University, Tyrkia: Fatos Goksen.

Sejersted, Francis: *Industriledelse og samfunnsutvikling i de nordiske land 1880–1960.*

Samarbeid med:

- Handelshøyskolen i København: Peer Hull Kristensen m.fl.
- Universitetet i Helsinki: Susanna Fellman
- Lunds Universitet: Lars Berggren
- Aalborg Universitet: Michael Wagner m.fl.
- Uppsala Universitet: Lars Engwall
- LOS-senteret, Bergen: Haldor Byrkjeflot
- Universitetet i Oslo: Sissel Myklebust m.fl.

Sejersted, Francis: *Sverige/Norge 1905–2005.*

Samarbeid med:

- Det europeiske universitetsinstitutt i Firenze: Bo Stråth og en gruppe svenske og norske historikere under ledelse av Stig Ekman og Øystein Sørensen.

Sivesind, Karl Henrik: *The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Project*.

Samarbeid med:

- Åbo Akademi, Finland: Voitto Helander
- The Johns Hopkins University, Baltimore: Lester Salamon m.fl.

Slagstad, Rune: *Dannelsens forvandling – bokprosjekt*.

Samarbeid med:

- Danmarks pedagogiske universitet: Ove Korsgaard.

Theien, Iselin: *Histoire et Sociétés*

Samarbeid med:

- Groupe d'histoire sociale, Paris, ved Pierre Purseigle, Maison Française, Oxford.

Torp, Hege: *Dagpengesystemet i Norden og tilpasningen på arbeidsmarkedet*.

Samarbeid med:

- CLS, Århus: Tor Eriksson
- Labour Institute for Economic Research, Helsinki: Reija Lilja.

Valen, Henry: *Politisk representasjon i Norden. NORDLEG*.

Samarbeid med:

- Universitetet i Stockholm: Jan Johanson
- Islands universitet: Svanur Kristjansson
- Universitetet i Åbo: Soile Kuitunen
- Universitetet i Odense: Mogens Pedersen.

Valen, Henry: *Politisk representasjon i Norge*

Samarbeid med:

- University of Washington: Donald Matthews.

Aardal, Bernt og Henry Valen: *The Comparative Study of Electoral Systems (CSES)* som forbereder en komparativ undersøkelse i regi av de nasjonale valgforskningsprogrammer.

Samarbeid med:

- Universitetet i Göteborg: S. Holmberg
- Universitetet i Twente: J. Thomassen
- Universitetet i Strathclyde: J. Curtice
- Wissenschaftszentrum Berlin: Hans-Dieter Klingemann og Hermann Schmitt.

6.2 Forskeropphold ved utenlandske institusjoner

Følgende forskere ved ISF har i 2002 hatt opphold ved utenlandske institusjoner:

- Grete Brochmann har vært gjesteprofessor i Malmö fra 1. august til 1. desember.
- Anja Bredal har i perioden 1. november 2001–30. april 2002 vært *visiting academic* ved Department of Sociology, University of Bristol.
- Fredrik Engelstad har vært gjesteforsker ved University of Chicago, 2 uker i mars.
- Marianne Gullestad har vært gjesteforsker ved CIESAS (Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social) San Cristobal de las Casas, Mexico i 7 uker, februar og mars.
- Marianne Gullestad har vært gjesteprofessor ved Universitetet i Ngaoundéré, Kamerum, 2 uker i november.
- Marianne Gullestad har i tiden 10. februar – 11. mars hatt forskningsopphold ved CIESAS (Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social), San Cristobal de las Casas i Mexico.
- Anne Krogstad har hatt én måneds gjesteforskeropphold ved University of California at Santa Barbara, California.
- Hilde Lidén har i perioden 15. august. – 15. desember vært Visiting Fellow, Goldsmiths College, University of London
- Hilde Lidén har i perioden 13. oktober – 15. desember vært Visiting Fellow, International Gender Study Centre, Queen Elizabeth House, University of Oxford.
- Iselin Theien har i perioden 1. oktober til 1. desember vært Visiting fellow ved St Hilda's College, University of Oxford.

6.3 Gjesteforelesninger ved utenlandske lærersteder

- Erling Barth holdt en gjesteforelesning ved Sozialökonomisches Institut und Institut für Europäische Wirtschaftsforschung, Universität, Zürich. Tema: «Estimating the elasticity of labour supply to each establishment». November 2002.
- Anja Bredal holdt en gjesteforelesning ved internt instituttseminar, Department of Sociology, University of Bristol, april 2002. Tema: «Family against individual? Young people negotiating the issue of marriage in Asian minority families»
- Fredrik Engelstad gjesteforelesning på Humboldt-universitetet i Berlin, desember 2002.

- Marianne Gullestad, «Neonationalism in EU», workshop finansiert av The Wennergren Foundation and The Vienna Wittgenstein Prize, Brussel, 1. februar – 5. februar 2002.
- Marianne Gullestad, Gjesteforelesning på CIESAS (Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social), San Cristobal de las Casas i Mexico 1. mars.
- Marianne Gullestad, «Culture, Religion and Identity Formation», workshop organisert av Research School for Resource Studies for Development (CERES), 31. mai–1. juli, Nederland. 'Key note speaker'.
- Marianne Gullestad, «Sleepers, Moles, and Martyrs. Secret Identifications, Societal Integration, and the Differing Meanings of Freedom», 7.–8. oktober, Universitetet i Göttingen.
- Marianne Gullestad, «The Ethics of Life Writing», 25.–27. oktober. University of Indiana, Bloomington, Indiana, USA.
- Marianne Gullestad, To forelesninger ved Universitetet i Ngaoundéré, Kamerun, 15. og 18 november.
- Marianne Gullestad, *Authority and dialogue in Qualitative research: Reflections based on anthropological studies in Norway*. Key note lecture at the conference «The meeting between researcher and the field – methodological and ethical issues in qualitative studies». The Danish National Institute of Social Research. København, 9.– 10. desember.
- Hilde Lidén har vært gjesteforeleser ved International gender study centre, Queen Elisabeth House, University of Oxford.
- Håkon Lorentzen har vært gjesteforeleser ved London School of Economics, europeisk doktorgradskurs.
- Håkon Lorentzen har vært gjesteforeleser ved Handelshögskolan, Stockholm.
- Erling Sandmo har holdt forelesning om grunnloven i norsk historie i det 20. århundre ved Humboldt-universitetet i Berlin, november 2002.
- Francis Sejersted har gjestet følgende institusjoner:
  - Seminarinnledning, Historiska Institutionen, Stockholm.
  - Seminarinnledning, Södertörn Högskola, Stockholm.
  - Seminarinnledning, Göteborgs universitet
  - Forelesning, Helsingfors Universitet.

6.4 Deltakelse i internasjonale organisasjoner

Fondet for dansk-norsk samarbeid

- Rune Slagstad har vært medlem av styret.

European Sociological Association

Research Network «Environment & Society»

- Ørnulf Seippel er medlem av styret.

Sociology of Arts Network, European Sociological Association

- Fredrik Engelstad har vært styremedlem.

European Association of Labour Economists (EALE)

- Erling Barth har vært medlem av Executive Committee.

European Consortium for Sociological Research (ECSR)

- Fredrik Engelstad har vært styremedlem.

The International Scientific Commission of CIRIEC on Social and Cooperative Economy

- Bernard Enjolras har vært medlem.

The International Sociological Association

- Marianne Gullestad har vært medlem av rådet i forskningskomitéen Biography and Society.

American Anthropological Association (AAA)

- Marianne Gullestad har vært medlem.

European Association for Social Anthropology, EASA

- Marianne Gullestad har vært medlem.

The Royal Anthropological Institute

- Marianne Gullestad har vært medlem.

European Business History Association

- Even Lange har vært Vice President.

European Association for Banking History

- Even Lange har vært medlem av Academic Advisory Board.

The European Group for the study of Deviance and Social Control

- Ragnhild Sollund har vært norsk styremedlem.

The International Committee for Research into Election and Representative Democracy (ICORE)

- Bernt Aardal er medlem av Executive Board.

COST A 18 Domestic Violence Working Group

- Kristin Skjørten er norsk representant.

Stabens faglige oppgaver utenom ISF

7.1 Norges forskningsråd

- Grete Brochmann har vært medlem av fagkomitéen for samfunnsfag i Norges forskningsråd, Kultur og samfunn.
- Fredrik Engelstad har vært medlem av juryen for Forskningsrådets pris for fremragende forskning.
- Marianne Gullestad har vært medlem av programstyret for Velferdsprogrammet.
- Håkon Lorentzen har vært programstyreleder for programmet Idrett, samfunn og frivillig organisering.
- Erling Sandmo har vært leder for styret for Norges forskningsråds Program for kulturforskning.

7.2 Forskningsinstitusjoner og styringsgrupper

ARENA (Advanced Research on the Europeanisation of the Nation–State)

- Grete Brochmann har vært medlem av styret.

Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste

- Hege Torp har vært medlem av Referansegruppa for intervjuundersøkelser.

Institutt for fredsforskning, PRIO

- Bernt Aardal har vært medlem av styret.
- Tordis Borchgrevink har vært vararepresentant til styret.

Kjønn og vold i Norden (2000–2004) – Nordisk Ministerråd

- Kristin Skjørten er medlem av programkomiteen.

Stiftelsen Arkivet

- Kristin Skjørten er medlem av forskningsutvalget.

Idunn-prisen 2002

- Kristin Skjørten har sittet i juryen.

Høyesteretts historie

- Even Lange har vært med i redaksjonsutvalget.
- Francis Sejersted har vært med i redaksjonsutvalget.

Industriledelse og samfunnsutvikling i de nordiske land 1880–1960

- Francis Sejersted har vært prosjektleder.

Norsk Hydros historie

- Francis Sejersted har sittet i redaksjonskomitéen.
- Even Lange har vært prosjektleder.

Norske telekommunikasjoner 150 år

- Even Lange har sittet i styringsgruppen.

Jernbanens historie i Norge

- Even Lange har sittet i styringsgruppen.

P.M. Røwdes stiftelse

- Fredrik Engelstad har vært medlem av styret.
- Rune Slagstad har vært medlem av styret.

Statistisk sentralbyrå

- Bente Abrahamsen har vært medlem av arbeidsgruppen for levekårsundersøkelsen.
- Erling Barth og Harald Dale-Olsen har vært medlemmer av forskergruppen for prosjektet Forløpsdata sysselsatt-bedrift.
- Pål Schøne har vært medlem av Rådgivende utvalg for arbeidsmarkedsstatistikk.

Universitetet i Oslo

- Fredrik Engelstad har vært medlem av styringsgruppen for sommerskole i komparativ forskning ved SV-fakultetet.
- Fredrik Engelstad har vært medlem av styret for Ibsen-senteret.
- Fredrik Engelstad er medlem av den faglige styringsgruppen for prosjektet Henrik Ibsens skrifter.

7.3 Søknadsbehandling og konsulentoppgaver

Norges forskningsråd

- Bente Abrahamsen har gitt faglig vurdering av en søknad til Strategisk høgskoleprogram, Kultur og samfunn.
- Marianne Gullestad har vurdert søknader for Miljø og utvikling.
- Håkon Lorentzen har vært konsulent for Velferdsprogrammet, Kultur og samfunn.
- Kristin Skjørten har vurdert søknader for Kultur og samfunn og Miljø og utvikling.
- Kristin Skjørten har også vurdert søknader til det nordiske forskningsprogrammet Kjønn og vold.
- Mari Teigen har vurdert søknader for Kultur og samfunn.
- Hege Torp har vurdert søknader for Velferdsprogrammet, Kultur og samfunn.

Riksbankens jubileumsfond, Sverige

- Marianne Gullestad har vurdert søknader.

Høgskolen i Oslo

- Bente Abrahamsen har vært medlem av sakkyndig utvalg angående ansettelse av stipendiat.

Oslo Krisesenter 2000–2002

- Tordis Borchgrevink har vært veileder i forbindelse med evaluering av bokollektiv for kvinner med minoritetsbakgrunn.

Utlendingsdirektoratet

- Tordis Borchgrevink har vært veileder ved – Intergreteringsavdelingen: Rapport om diskriminering og rasisme.

Norge-Amerika foreningen

- Fredrik Engelstad har vært medlem av stipendkomitéen.

7.4 Verv i faglige organisasjoner

Norsk antropologisk forening

- Anne Krogstad har vært styremedlem.

Norsk sosiologforening

- Trygve Gulbrandsen har vært varamedlem i arbeidsutvalget.
- Mari Teigen har vært styremedlem i Østlandsavdelingen.

Den norske historiske forening, HIFO

- Erling Sandmo har vært nestleder til juni 2002.

7.5 Vitenskapelige akademier

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskap

- Marianne Gullestad er innvalgt medlem.
- Henry Valen er innvalgt medlem.

Det Norske Videnskaps-Akademi

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.
- Henry Valen er innvalgt medlem.
- Rune Slagstad er innvalgt medlem.

Kgl. Danske Videnskabers Selskab

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

Academia Europae

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

7.6 Redaksjonelt arbeid

Erling Barth

- ansvarlig redaktør for *Nordic Journal of Political Economy*.
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Tordis Borchgrevink

- medlem av redaksjonsråd i *Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning*.

Grete Brochmann

- medlem av redaksjonskomitéen for årboken *Comparative Social Research*.
- medlem av redaksjonsrådet i *Sosiologi i dag*.

Anne Lise Ellingsæter

- medlem av redaksjonsrådet i *European Societies*.

Fredrik Engelstad

- medlem av redaksjonskomitéen for årboken *Comparative Social Research*.
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Bernard Enjolras

- medlem av redaksjonskomitéen for *International review of social economy (RECMA)*.

Marianne Gullestad

- medlem av redaksjonsrådet i *Gender & Society*
- medlem av redaksjonsrådet i *The European Journal of Cultural Studies*
- medlem av redaksjonsrådet i *Tidsskrift for samfunnsforskning*
- medlem av redaksjonsrådet i *Samtiden*.

Trygve Gulbrandsen

- redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Geir Høgsnes

- ansvarlig redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Ragnhild Steen Jensen

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*
- redaksjonssekretær i årboken *Comparative Social Research*.

Anne Krogstad

- redaktør av *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Even Lange

- norsk redaktør i *Scandinavian Economic History Review*
- medlem av redaksjonsrådet for *Norsk biografisk leksikon*.

Nils Rune Langeland

- redaktør av *Syn og Segn*.

Hanne Marthe Narud

- redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Jon Rogstad

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Marianne Røed

- redaktør av *Søkelys på arbeidsmarkedet* (hefte 2002:1).

Pål Schøne

- redaktør for *Søkelys på arbeidsmarkedet* (hefte 2002:2).

Ørnulf Seippel

- medlem av redaksjonen i *Sosiologi i dag*.

Francis Sejersted

- medredaktør av *Nytt Norsk Tidsskrift*.

Rune Slagstad

- redaktør for *Nytt Norsk Tidsskrift*
- medlem av redaksjonen for *Thorleif Dahls Kulturbibliotek*.

Hege Torp

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Tidsskriftkonsulenter

- Erling Barth har vært konsulent for *Economic Journal*, *Industrial and Labor Relations Review*, *Labour Economics*, *The Scandinavian Journal of Economics*, *Økonomisk Forum*.

- Frode Berglund har vært konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning* og *Tidsskrift for ungdomsforskning*.
- Tordis Borchgrevink har vært konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- Harald Dale-Olsen har vært konsulent for *Scandinavian Journal of Economics*.
- Anne Lise Ellingsæter har vært konsulent for *Community, Work & Family, Economic and Industrial Democracy, European Societies, Sosiologisk tidsskrift, Tidsskrift for velferdsforskning, Time & Society*.
- Bernard Enjolras har vært konsulent for *The Annals of Public and Cooperative Economics* og *Economie et Société*.
- Marianne Gullestad har vært konsulent for *Gender & Society, European Journal of Cultural Studies*.
- Anniken Hagelund har vært konsulent for *Comparative Social Research*.
- Geir Høgsnes har vært konsulent for *Sosiologi i dag*.
- Håkon Lorentzen har vært konsulent for *Voluntas*.
- Marianne Røed har vært konsulent for *Labour Economics, Finnish Economic Papers*.
- Jo Saglie har vært konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- Pål Schøne har vært konsulent for *International Journal of Manpower, Labour Economics og Scandinavian Journal of Economics*.
- Ørnulf Seippel har vært konsulent for *Acta Sociologica, Mobilization*.
- Kristin Skjørten har vært konsulent for bokutgivelse på Universitetsforlaget.
- Iselin Theien har vært konsulent for *Tidsskrift for ungdomsforskning*.
- Hege Torp har vært konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- Bernt Aardal har vært konsulent for *Scandinavian Political Studies* og *Comparative Social Research*.

7.7 Styrever, råd og utvalg

Arbeidstilsynets FOU-utvalg

- Bente Abrahamsen har vært medlem av utvalget.

Kontaktutvalget for arbeidslivslovutvalget

- Bente Abrahamsen har vært medlem av utvalget.

Fritt Ord

- Francis Sejersted har vært formann i styret.

Norsk Rikskringkasting

- Fredrik Engelstad har vært varamedlem til styret i Norsk Rikskringkasting.

Stortingets lønnskommisjon

- Fredrik Engelstad har vært medlem av kommisjonen.

Referansetesting av rammevilkår for verdiskapning i norsk næringsliv

- Hege Torp har vært medlem av utvalget. Oppnevnt av Nærings- og handelsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå

- Hege Torp har vært nestleder i styret. Oppnevnt av Finansdepartementet.

Ekspertutvalg som skal vurdere utfordringer for konkurranseutsatt sektor i årene fremover

- Hege Torp har vært medlem av utvalget. Oppnevnt av Finansdepartementet.

Utredning om vilkår for oppdragsforskning i Norge

- Hege Torp har vært medlem av referansegruppa for prosjektet. Oppnevnt av Norges forskningsråd.

Valglovutvalget

- Bernt Aardal har vært medlem av utvalget. Oppnevnt av Kommunal- og regionaldepartementet.

Publikasjoner

I dette kapitlet presenteres alfabetiske lister over publikasjoner av ansatte ved Institutt for samfunnsforskning i 2002. Kronologisk, nummerert liste (jf. siffer i slutten av hver referanse) refererer til ISFs interne nummerering slik publikasjonene presenteres på www.samfunnsforskning.no.

8.1 ISF-publikasjoner

Sluttresultater fra instituttets ulike forskningsprosjekter blir gjengitt i ISFs rapportserie. Instituttets rapporter og de tidligere utgitte arbeidsnotatene kan bestilles ved henvendelse til instituttet. ISF har publikasjonslister for rapporter og arbeidsnotater utgitt i 1980- og 1990-årene. Denne fås gratis fra instituttet.

ISF-rapporter 2002

Abrahamsen, Bente, *Heltid eller deltid? Kvinners arbeidstid i kvinne-dominerte og mannsdominerte yrker*. ISF-rapport 2002:6.

Brekke, Jan-Paul, *Kosovo – Norge, tur og retur Midlertidig opphold for kosovoflyktninger*. ISF-rapport 2002:8.

Børing, Pål, *Norsk og internasjonal forskning om yrkesrettet attføring*. ISF-rapport 2002:10.

Dale-Olsen, Harald, *Forskjeller i frynsegoder mellom menn og kvinner i perioden 1992–1997*. ISF-rapport 2002:4.

Krogstad, Anne, *En stillferdig revolusjon i matveien. Etniske minoriteter og kulinarisk entreprenørskap*. ISF-rapport 2002:7.

Schøne, Pål, *Ti år med et mer desentralisert lønssystem i staten: Hva har skjedd?* ISF-rapport 2002:3.

Seippel, Ørnulf, *Idrett og sosial integrasjon*. ISF-rapport 2002:9.

Sivesind, Karl Henrik, Håkon Lorentzen, Per Selle og Dag Wollebæk, *The Voluntary Sector in Norway – Composition, Changes, and Causes*. ISF-rapport 2002:2.

Storvik, Aagoth Elise, *Topplederrekruttering i staten. Betydningen av kvalifikasjoner, nettverk og kjønn*. ISF-rapport 2002:5.

Årsmelding 2001. ISF-rapport 2002:1

8.2 Bøker og monografier

Abrahamsen, Bente, *Hvorfor utdanne to pleiere for å få én? En studie av yrkesløpet til hjelpepleiere og sykepleiere*. Oslo: Unipax Forlag. (B 2002:1)

Brochmann, Grete, Tordis Borchgrevink og Jon Rogstad, *Sand i maskineriet. Makt og demokrati i det flerkulturelle Norge*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (B 2002:4)

Ellingsæter, Anne Lise og Jorun Solheim red., *Den usynlige hånd? Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (B 2002:11)

Enjolras, Bernard, *L'économie solidaire face au marché. Modernité, société civile et démocratie (The solidary economy and the market. Modernity, civil society and democracy)*. Paris: l'Harmattan. (B 2002:3)

Enjolras, Bernard og Marie-Louise von Bergmann-Winberg red., *Plural Economy and Socio-Economic Regulation. Economie plurielle et régulation socio-économique*. Liege: CIRIEC. (B 2002:8)

Gullestad, Marianne, *Det norske sett med nye øyne. Kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt*. Oslo: Universitetsforlaget. (B 2002:9)

Gulbrandsen, Trygve, Fredrik Engelstad, Trond Beldo Klausen, Hege Skjeie, Mari Teigen, Øyvind Østerud, *Norske makteliter*. Oslo: Gyldendal Akademisk (Makt- og demokratiutredningen 1998–2003) Oslo: Gyldendal Akademisk. (B 2002:10)

Leira, Arnlaug, *Working Parents and the Welfare State*. Cambridge: Cambridge University Press. (B 2002:17)

Narud, Hanne Marthe, Mogens N. Pedersen, Henry Valen red., *Party Sovereignty and Citizen Control. Selecting candidates for parliamentary elections in Denmark, Finland, Iceland and Norway*. Odense: University Press of Southern Denmark. (B 2002:16)

Saglie, Jo, *Standpunkter og strategi. EU-saken i norsk partipolitikk 1989-1994*. Oslo: Unipax Forlag. (B 2002:2)

(Saglie, Jo) Knut Heidar og Jo Saglie, *Hva skjer med partiene?* Oslo: Gyldendal Akademisk. (B 2002:12)

Seippel, Ørnulf red., *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. Oslo: Novus forlag. (B 2002:5)

Sejersted, Francis, *Demokratisk kapitalisme. Revidert utvalg*. Oslo: Pax Forlag. (B 2002:13)

Sejersted, Francis, *Er det mulig å styre utviklingen? Teknologi og samfunn*. Oslo: Pax Forlag. (B 2002:14)

Sejersted, Francis, *Fra Linderud til Eidsvold Værk 1792–1895. En studie i industrielt gjennombrudd*. Oslo: Pax Forlag. (B 2002:15)

Skjørten, Kristin, *Lov og rett mot familievold?* Oslo: Pax Forlag. (B 2002:7)

Aardal, Bernt red., *Valgdeltakelse og lokaldemokrati*. Oslo: Kommuneforlaget. (B 2002:6)

8.3 Rapporter utgitt av andre institusjoner

Barth, Erling, Marianne Røed og Hege Torp, *Towards a closing of the gender pay gap. A comparative study of three occupations in six European countries*. Oslo 2002: Institutt for samfunnsforskning/Likestillingssenteret. (AR 2002:1)

Barth, Erling, Marianne Røed og Hege Torp, *Towards a Closing of the Gender Pay Gap. Country Report. Norway*. Oslo 2002: Institutt for samfunnsforskning/ Likestillingssenteret. (AR 2002:2)

Barth, Erling, Bernt Bratsberg, Robin A Naylor og Oddbjørn Raaum, *Explaining Variations in Wage Curves: Theory and Evidence*, Memorandum No. 03/2002, Oslo: Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo. (AR 2002:3)

Barth, Erling, Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum, *Local Unemployment and the Earnings Assimilation of Immigrants in Norway*. Memorandum No. 19/2002, Oslo: Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo. (AR 2002:4)

Barth, Erling, Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum, *Local Unemployment and the Relative Wages of Immigrants: Evidence from the Current Population Surveys*. Memorandum No. 20/2002. Oslo: Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo. (AR 2002:5)

Brekke, Jan-Paul, *Children and adolescents with an immigrant background. An overview of Nordic research*. TemaNord 2002:562. Nordisk Ministerråd. (AR 2002:6)

(Hansen, Wiljar G.) Goldstein, Harald, Wiljar G. Hansen, Tone Ognedal og Steinar Strøm: *Svart arbeid fra 1980 til 2001*. Rapport 3/2002, Frischsenteret. (AR 2002:7)

Røed, Marianne, *Emigration in the Scandinavian Welfare States*. Memo, Aarhus University. (AR 2002:8)

Skjørten, Kristin, *Barnfordelingssaker for lagmannsrettene 1998–2000*. Notat til Barne- og familiedepartementet, juni 2002. (AR 2002:9)

(Torp, Hege) Oddbjørn Raaum, Tao Zhang og Hege Torp, *Business cycles and the impact of labour market programmes*. Memorandum No. 14/2002 Oslo: Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo. (AR 2002:10)

(Torp, Hege) Oddbjørn Raaum, Hege Torp og Tao Zhang, *Do individual programme effects exceed the costs? Norwegian evidence on long run effects of labour market training*. Memorandum No. 15/2002 Oslo: Department of Economics, University of Oslo. (AR 2002:11)

(Torp, Hege) Tor Eriksson, Reija Lilja og Hege Torp, *Determinants of job search intensity - some evidence from the Nordic countries*. Working Paper, No 185/2002. Helsinki: Labour Institute for Economic Research. (AR 2002:12)

8.4 Tidsskrift- og bokartikler

Abrahamsen, Bente og Elisabeth Gjerberg, «Maktrelasjoner i helsetjenestens yrkeshierarki». I: Anne Lise Ellingsæter, Jorun Solheim red., *Den usynlige hånd? Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv*, s. 291–314. (Makt- og demokratiutredningen 1998–2003). Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2002:63)

Barth, Erling og Pål Børing, «Utviklingen i lønnsstrukturen 1995–2000». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):45–54. (T 2002:7)

Barth, Erling, Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum, «Inntektsutvikling for innvandrere». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):135–146. (T 2002:11)

Barth, Erling, Harald Dale-Olsen, «Skill-group Size and Wages. A Summary». *New Zealand Economic Papers*, 36(1):83–84. (T 2002:64)

Barth, Erling, Trygve Gulbrandsen og Pål Schøne, «Familieeierskap og produktivitet». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):181–188. (T 2002:15)

Berglund, Frode, «Ungdom og partitilknytning». *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 2(1):3–19. (T 2002:24)

Bjørklund, Tor og Jo Saglie, «Velferdsstat og valenspolitikk. Lokalvalget i 1999». *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 18(1):3–27. (T 2002:47)

Bjørklund, Tor og Karl-Eirik Kval, «Innvandrenes deltakelse i lokalvalg». I: Bernt Aardal red., *Valgdeltakelse og lokaldemokrati*, s. 263–272. Oslo: Kommuneforlaget. (T 2002:59)

Bjørklund, Tor og Ulrik Kjær, «Valgdeltakelsen ved lokalvalg i Norge og Danmark – forskjeller og likheter». I: Bernt Aardal red., *Valgdeltakelse og lokaldemokrati*, s. 89–110. Oslo: Kommuneforlaget. (T 2002:56)

Bjørklund, Tor, «Arbeidsledighetens politiske konsekvenser: Ansvarliggjøring eller protest?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):169–180. (T 2002:14)

Bjørklund, Tor, «Den stadig synkende deltakelsen ved lokalvalg – noen årsaker og konsekvenser». I: Bernt Aardal red., *Valgdeltakelse og lokaldemokrati*, s. 69–88. Oslo: Kommuneforlaget. (T 2002:55)

Borchgrevink, Tordis, «Om religionsmøter på norsk – og et forsøk på å ikke holde hånden for det ene øyet». I: *Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner* 1997–2001. Norges forskningsråd. Området for kultur og samfunn. (T 2002:65)

Bredal, Anja, «Problematiske anklageskrift». Bokanmeldelse: Unni Wikan, *Generous betrayal: politics of culture in the new Europe*. *Apollon*, 12(3)47. (T 2002:106)

Bredal, Anja, «Sviket mot minoritetsungdommen: om ulike strategier i arbeidet mot tvangsekteskap, med fokus på mekling». *Embla* 7(7)46, 48–52. (T 2002:107)

Brekke, Jan-Paul, «Samtalekunsten i diplomatiet». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 43(4):537–550. (T 2002:23)

Brochmann, Grete, «Citizenship and inclusion in European welfare states: The EU dimension». I: Sandra Lavenex, Emek M. Uçarer red., *Migration and the Externalities of European Integration*, s. 179–194. Lanham: Lexington Books. (T 2002:33)

Brochmann, Grete, «Kontrollspiral, kriminalisering og rasjonalitet i innvandringspolitikken». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):37–40. (T 2002:5)

Brochmann, Grete, Sandra Lavenex, «Neither in nor out: The impact of EU asylum and immigration policies on Norway and Switzerland». I: Sandra Lavenex, Emek M. Uçarer red., *Migration and the Externalities of European Integration*. Lanham: Lexington Books: 55–73. (T 2002:32)

Børing, Pål, «Varighet av yrkesrettet attføring: Kommer yrkeshemmede arbeidssøkere i jobb?». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):157–168. (T 2002:13)

Dale-Olsen, Harald, «Topplønninger i det norske arbeidsliv – store kun i norsk målestokk?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19 (2):201–210. (T 2002:17)

Ellingsæter, Anne Lise og Jorun Solheim, «Makt – kjønn – arbeidsliv: Teoretiske landskap». I: Anne Lise Ellingsæter, Jorun Solheim red., *Den usynlige hånd? Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv*, s. 13–76. (Makt- og demokratiutredningen 1998–2003). Oslo: Gyldendal Akademisk: (T 2002:60)

Ellingsæter, Anne Lise, «Hvorfor så små effekter? Politikkenes muligheter og begrensinger». I: Lars Gulbrandsen red., *Forskning om småbarnsforeldres dagligliv*. Seminarrapport. Rapport 12/02. Oslo: NOVA. (T 2002:108)

Ellingsæter, Anne Lise, «Postindustrielle tidskontrakter. Fra tidsdisiplin til tidssuverenitet?» I: Anne Lise Ellingsæter, Jorun Solheim red., *Den usynlige hånd? Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv*, s. 79–109. (Makt- og demokratiutredningen 1998–2003). Oslo: Gyldendal Akademisk: (T 2002:61)

(Ellis, Ingunn Opheim) Tore Hansen, Ingunn Opheim Ellis og Anne-Lise Fimreite, «Spiller egenskaper ved kommunene noen rolle for valgdeltakelsen ved kommunevalg?» I: Bernt Aardal red., *Valgdeltakelse og lokaldemokrati*, s. 45–67. Oslo: Kommuneforlaget. (T 2002:54)

Engelstad, Fredrik, «Who's afraid of William Shakespeare? Ekteskap og makt i *Troll kan temmes*.» I: Jon Haarberg, Anne Birgitte Rønning red., *Kjærlighetens institusjoner. Festsskrift til Irene Iversen* s. 25–44. Oslo: Unipax. (T 2002:34)

Enjolras, Bernard, «Beyond economics: Social change and general interest». I: Bernard Enjolras og Marie-Louise von Bergmann-Winberg red., *Plural Economy and Socio-Economic Regulation*, s. 27–46. Liège, Belgia: CIRIEC. (T 2002:36)

Enjolras, Bernard, «Does the Commercialization of Voluntary Organizations 'Crowd out' Voluntary Work?» *Annals of Public and Cooperative Economics*, 73(3):375–398. (T 2002:38)

Enjolras, Bernard, «Francia: Los servicios locales, asociativos y publicos enfrentados a reglas nacionales cambiantes» sammen med Jean Louis Laville, I: J.L. Laville, M. Nyssens, Moreno A. Sajardo red., *Economia social y servicios sociales* Valencia, CIRIEC España. (T 2002:67)

Enjolras, Bernard, «Introduction». I: Bernard Enjolras og Marie-Louise von Bergmann-Winberg red., *Plural Economy and Socio-Economic Regulation*, s. 7–26. Liege, Belgia (CIRIEC). (T 2002:35)

Enjolras, Bernard, «Noruega: Ayuda formal y apoyo a la ayuda informal». I: J.L. Laville, M. Nyssens, Moreno, A. Sajardo red., *Economia social y servicios sociales* Valencia, CIRIEC España. (T 2002:68)

Enjolras, Bernard, «Senmodernitet, identitetsdannelse og idrettens kommersialisering.» I: Ørnulf Seippel red., *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*, s. 180–201. Oslo: Novus forlag. (T 2002:41)

Enjolras, Bernard, «The Commercialization of Voluntary Sport Organizations in Norway». *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 31(3):352–376. (T 2002:37)

Grevle, Sidsel, «Kirkens og det verdslige samfunnets syn på fattige i norsk middelalder». *Historisk tidsskrift*, 81(1):27–53. (T 2002:69)

Gulbrandsen, Trygve «Ansatte som medeiere i norsk arbeidsliv». *Horisont*, 3:114–123. (T 2002:70)

Gullestad, Marianne, «Det norske sett med nye øyne. Smakebiter på prosjektets resultater». Trykket i rapporten, *Internasjonal migrasjon og etniske relasjonersjoner 1997–2001: Resultater fra 20 forskningsprosjekter*. Norges forskningsråd: Kultur og samfunn. (T 2002:77)

Gullestad, Marianne, «Invisible Fences: Egalitarianism, nationalism and racism». *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 8(1):45–63. (T 2002:74)

Gullestad, Marianne, «Om å være både norsk og farget». *Nytt Norsk Tidsskrift* 19(2): 155–175. (T 2002:76)

Gullestad, Marianne, «Rasisme i Norge». *Sosiologi i dag*, 32(4):5–53. (T 2002:45)

Gullestad, Marianne, «Sharon Stephens: Bibliography». *Childhood*, (9(1))135–138. (T 2002:75)

Gullestad, Marianne, «Sjiraffer i et fjordlandskap». *Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning*, 3(2):130–146. (T 2002:44)

Hagelund, Anniken, «Anmeldelse av Unni Wikan, *Generous Betrayal. Politics of Culture in the New Europe*». *Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning*, 3(2):179–184. (T 2002:78)

Hagelund, Anniken, «De kwestie van cultuur. Noorse debatten over integratie». *Migrantenstudies*, 18:274–287. (T 2002:79)

Hagen, Inger Marie, «Ansattes styrerepresentanter». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):67–76. (T 2002:8)

(Hansen, Wiljar) Harald Goldstein, Wiljar Hansen, Tone Ognedal og Steinar Strøm, «Svart sektor i tilbakegang». *Søkelys på arbeidemarkedet* 19(2):243–251. (T 2002:80)

(Høgsnes, Geir) Arvid Fennefoss og Geir Høgsnes, «Lønnsoppjøret 2002. Bakgrunn, forløp og konsekvenser». *Søkelys på arbeidemarkedet*, 19(2):189–200. (T 2002:16)

(Høgsnes, Geir) Thea Marie Togstad, Geir Høgsnes og Trond Petersen, «Kjønnsforskjeller i ansettelsesprosessen.» *Søkelys på arbeidemarkedet*, 19(1):85–93. (T 2002:9)

Krogstad, Anne, «Etniske minoriteter og kulinarisk entreprenørskap». I *Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner 1997–2001*, s. 91–100. Norges forskningsråd. (T 2002:86)

Krogstad, Anne, «Terningkast i norsk valgkamp. En listig blanding av kommentar og underholdning». I: *Subjekt, politikk och könskonstruktion: det jämställda Norden som framtidensverkstad*. NIKK småskrifter nr. 8, 2002. (T 2002:109)

Lidén, Hilde, «Bli som oss?» I: Ingeborg Mjør red., *Kulturbarnehagen*. Oslo: Samlaget. (T 2002:87)

Lidén, Hilde, «Bokanmeldelse: Kjersti Ericsson & Guri Larsen: Skolebarn og skoleforeldre. Om forholdet mellom hjem og skole. Oslo: Pax Forlag 2000». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 43(1):134–137. (T 2002:21)

Lidén, Hilde, «Ungdom i Oslo øst». *Nytt Norsk Tidsskrift*, 19(2):205–209. (T 2002:111)

Lidén, Hilde, «Ytre blick på det velkjente. Om komparasjon i barneforskning basert på kvalitativ metode». I: Elisabeth Backe-Hansen red., *Tverrnasjonal komparativ barneforskning: Muligheter og utfordringer*. Seminarrapport. Oslo: NOVA. (T 2002:110)

Lorentzen, Håkon, «Adjø solidaritet? Sosialdemokratiet fra kollektiv til konsumbevegelse». *Tidsskrift for Velferdsforskning*, nr. 2, s. 85–95. (T 2002:89)

Lorentzen, Håkon, «Anmeldelse av Peter Bundesen, Lars Skov Henriksen og Anja Jørgensen, *Filantropi, selvhjelp og interesseorganisering. Frivillige organisationer i dansk socialpolitik 1849–1990'erne*». *Tidsskrift for Velferdsforskning*, nr. 1, s. 54–56. (T 2002:88)

Lorentzen, Håkon, «Stat og stat, fru Blom – svar til Stjernø og Skevik». *Tidsskrift for Velferdsforskning*, nr. 2, s. 107. (T 2002:90)

Narud, Hanne Marthe og Henry Valen, «Partikonkurransse og sakseierskap» *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 17(4):395–424. (T 2002:91)

Narud, Hanne Marthe, Mogens N. Pedersen og Henry Valen, «Conclusions». I: Hanne Marthe Narud, Mogens N. Pedersen og Henry Valen red., *Party Sovereignty and Citizen Control*, s. 217–226. Odense: University Press of Southern Denmark. (T 2002:93)

Narud, Hanne Marthe, Mogens N. Pedersen og Henry Valen, «Parliamentary Nominations in Western Democracies». I: Hanne Marthe Narud, Mogens N. Pedersen og Henry Valen red., *Party Sovereignty and Citizen Control*, s. 9–28. Odense: University Press of Southern Denmark. (T 2002:92)

Rogstad, Jon, «Det eksotiske som fordel». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):3–10. (T 2002:2)

Rogstad, Jon, «Diskriminering og ulikhet – forklaring og metode». *Sosiologisk tidsskrift*, 10(1):3–26. (T 2002:46)

Røed, Marianne, (med Peder J. Pedersen og Lena Schröder), «Utvandringen från de skandinaviska länderna». I: P. Molander T.M. Andersen red., *Alternativ i välfärdspolitiken*, s. 56–66. Stocholm: SNS Förlag. (T 2002:94)

Røed, Marianne, «Import av mangfold». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):1–2. (T 2002:1)

Røed, Marianne, «Velferdseffekter av innvandring til velferdsstaten». *Økonomisk forum*, 4:02. (T 2002:95)

Saglie, Jo, «Lokaldemokrati uten partier?» *Nytt Norsk Tidsskrift*, 19(3):300–310. (T 2002:48)

Saglie, Jo, «Partienes rolle i lokalpolitikken». I: Bernt Aardal red., *Valgdeltakelse og lokaldemokrati*. Oslo: Kommuneforlaget:177–195. (T 2002:57)

Sandmo, Erling, «Gammel og ny kulturhistorie». I: Anders Johansen, Kari Gaarder Losnedahl og Hans-Jakob Ågotnes red., *Tingenes tale. Innspill til museologi*. Universitetet i Bergen. (T 2002:98)

Sandmo, Erling, «Historien som likskue. Refleksjoner over Peter Greenaways Døden i Seinen». *Arr* 1/2002, sammen med Helge Jordheim. (T 2002:96)

Sandmo, Erling, «Rt. 1920 s. 677: Om jus, politikk, straff og det trivielle i rettshistorien». I: Espen Schaanning red., *Straff i det norske samfunnet*. Oslo: Humanist forlag. (T 2002:99)

Sandmo, Erling, «Strictly liberal: The Supreme court and and sexual morals in inter-war Norway». I: Hilde Sandvik m.fl. red., *Pathways to the Past*. Festskrift til Sølvi Sogner. Oslo: Novus forlag 2002. (T 2002:97)

Schøne, Pål, «Arbeidskraftmobilitet i arbeidsmarkeder med imperfekt konkurranse». *Økonomisk forum*, 56(3):19–24. (T 2002:49)

Schøne, Pål, «Kan vi leve av å klippe hverandre?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):111–112. (T 2002:10)

Schøne, Pål, «Kontantstøtten og effekter på arbeidstilbudet: Hva er en god sammenligningsgruppe?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):23–30. (T 2002:4)

Seippel, Ørnulf, «Frivillighet og profesjonalitet i norsk idrett: Visjoner, fakta og framtidsutsikter». I: Ørnulf Seippel red., *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. Oslo: Novus forlag:202–228. (T 2002:42)

Seippel, Ørnulf, «Innledning: Idrettens bevegelser». I: Ørnulf Seippel red., *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*,. Oslo: Novus forlag:7–12. (T 2002:39)

Seippel, Ørnulf, «Miljøpolitikkenes legitimitet: politikk, vitenskap og offentlighet». *Sosiologisk årbok 2002*, 7(1):223–248. (T 2002:52)

Seippel, Ørnulf, «Modernity, Politics, and the Environment.A Theoretical Approach». I: Riley E Dunlap et al. red., *Sociological Theory and the Environment. Classical Foundations, Contemporary Insights*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers. (T 2002:50)

Seippel, Ørnulf, «Volunteers and Professionals in Norwegian Sport Organizations» *Voluntas. International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 13:(3):253–270. (T 2002:51)

Sejersted, Francis, «Når politikk blir business», *Nytt Norsk Tidsskrift* 19(4):368–378. (T 2002:112)

(Sivesind, Karl-Henrik), Voitto Helander og Karl Henrik Sivesind «Frivilligsektorns betydelse i Norden». I: Lars Skov Henriksen og Bjarne Ibsen red., *Frivillighedens udfordringer*, s. 49–66. Odense: Odense Universitetsforlag. (T 2002:100)

Sivesind, Karl Henrik, «Anmeldelse av John H. Goldthorpe, On sociology: Numbers, narratives and the integration of research and theory». *Sosiologi i dag*, 32:77–79. (T 2002:113)

Sivesind, Karl Henrik, «Sysselsetting i frivillig sektor». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(2):147–156. (T 2002:12)

Slagstad, Rune, «Hallesby og folkedannelsen». I: Asbjørn Aarnes og Ole Andreas Bjerkeset red., *Gjensyn med Hallesby*, s. 59–72. Oslo: Lunde. (T 2002:101)

Slagstad, Rune, «Idrettens pris». I: Ørnulf Seippel red., *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*,. Oslo: Novus forlag:307–311. (T 2002:43)

Sollund, Ragnhild, «Political Refugees' Violence in Norway». *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 2:(1):84–103. (T 2002:102)

Storvik, Aagoth Elise og Bente Abrahamsen, «Hvem opplever tidsklemma? Barnefamilienes lønnsarbeid og foreldrenes yrke». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19 (2):233–242. (T 2002:18)

Storvik, Aagoth Elise, «Hvorfor så få? Forklaringer på mangelen på kvinnelige ledere». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19 (2):253–258. (T 2002:19)

Storvik, Aagoth Elise, «Ledelse revidert – kjønn ekskludert. En studie av ledelsesidealer i staten». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 43(2): 219–243. (T 2002:22)

Storvik, Aagoth Elise, «Maskulinitet og makt i utakt». I: Anne Lise Ellingsæter, Jorun Solheim red., *Den usynlige hånd? Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv*. (Makt- og demokratiutredningen 1998–2003). Oslo: Gyldendal Akademisk:266–290. (T 2002:62)

Teigen, Mari, «Kvotering til styreverv – mellom offentlig regulering og privat handlefrihet». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 43(1):73–104, (T 2002:20)

Torp, Hege, «Faktisk og ønsket arbeidstid i Europa: Forskjeller mellom kvinner og menn». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):11–20. (T 2002:3)

Torp, Hege, «Trenden tilsier økende arbeidsløshet». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 19(1):41–43. (T 2002:6)

(Torp, Hege) Oddbjørn Raaum, Knut Røed og Hege Torp 2002, «Riktig satsing i arbeidsmarkedspolitikken?» *Norsk økonomisk tidsskrift*, 116:167–184. (T 2002:66)

(Torp, Hege) Oddbjørn Raaum og Hege Torp, «Labour market training in Norway – effect on earnings». *Labour Economics*, 9:207–247. (T 2002:114)

Ulseth, Anne-Lene Bakken, «Rekreasjon eller prestasjon? Kvinner og menns begrunnelser for å trene». I: Ørnulf Seippel red., *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. Oslo: Novus forlag:44–70. (T 2002:40)

Valen, Henry, Hanne Marthe Narud og Audun Skare, «Norway: Party Dominance and Decentralized Decision-Making». I: Hanne Marthe Narud, Mogens N. Pedersen og Henry Valen red., *Party Sovereignty and Citizen Control*, s. 169–214. Odense: University Press of Southern Denmark. (T 2002:103)

Aardal, Bernt og Jan Erling Klausen, «Direkte bydelsvalg i Oslo – enda en mislykket reform?» I: Bernt Aardal red., *Valgdeltakelse og lokaldemokrati*, s. 241–261. Oslo: Kommuneforlaget. (T 2002:58)

Aardal, Bernt, «Electoral Systems in Norway». I: Berard Grofman og Arend Lijphart red., *The Evolution of Electoral and Party Systems in the Nordic Countries*, s.167–224. New York: Agathon Press. (T 2002:105)

Aardal, Bernt, «Valgdeltakelse og lokaldemokrati – en innføring og oversikt». I: Bernt Aardal red., *Valgdeltakelse og lokaldemokrati*, s. 11–43. Oslo: Kommuneforlaget. (T 2002:53)

Aardal, Bernt, Henry Valen og Rune Karlsen, «Aldri har så mange skiftet parti». *Samfunnsspeilet*, 16(2):35–40. (T 2002:104)

8.5 Vitenskapelig publisering

Tabell 3 inneholder en oversikt over instituttets vitenskapelige publikasjoner i 2002 sammenliknet med 2000 og 2001.

Oversikten er med hensikt gjort restriktiv. Den omfatter langt fra hele publikasjonslisten. Her er bare tatt med arbeider av forskere som har ansettelse ved ISF og som er knyttet til instituttet på mer enn halv tid.

Statistikken dekker arbeider trykt i regulære tidsskrifter eller antologier, samt bøker utgitt på anerkjente fagbokforlag, ikke «grå publikasjoner», instituttserier eller konferanserapporter. Vitenskapelige artikler er fra anerkjente fagtidsskrifter med etablerte konsulentordninger, som f.eks. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, *Social Indicators Research* eller *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift*. Populærvitenskapelige artikler har stått i fagtidsskrifter som henvender seg til et allment publikum, som *Søkelys på arbeidsmarkedet* eller allmenne tidsskrifter som *Samtiden*.

Tabell 3. Vitenskapelige publikasjoner

	2000	2001	2002
Bøker			
Forfatter/medforfatter	4	5	11
Redaktør/medredaktør		3	4
Artikler i tidsskrifter/antologier			
Vitenskapelige artikler	32	37	56
Anmeldelser/debatt/bok-kronikk	8	4	6
Populærvitenskapelige artikler	33	30	27
Herav: Artikler på engelsk/fransk/tysk	20	28	18
ISF-publikasjoner			
Rapporter	19	6	10
Herav: Rapporter på engelsk	3	2	1

8.6 Kongress-papers og -foredrag

Abrahamsen, Bente, *Hva betyr yke og livsfase for kvinners arbeidstid*. Paper til Nordisk Sosiologkongress, Reykjavik, 15.–17. august 2002. (P 2002:26)

Abrahamsen, Bente, *Tid til arbeid: hva betyr yrke og livsfase for kvinners arbeidstid?* Paper presentert på Nordisk Sosiologkongress, Reykjavik, august 2002. (P 2002:27)

Barth, Erling og Harald Dale-Olsen, *Estimating the elasticity of labour supply to each establishment*. Paper presentert på Volkswirtschaftliches Forschungsseminar, Sozialökonomisches Institut og Institut für Empirische Wirtschaftsforschung, Universität Zürich, november 2002 og European Association of Labour Economists, Paris, september 2002. (P 2002:44)

Barth, Erling og Harald Dale-Olsen, *Firm Size or Group Size Effect on Wages?*. Paper presentert på konferansen «Linked Employer/Employee Data». Wellington, New Zealand og ved Society of Labor Economics Conference, Baltimore, mars 2002. (P 2002:11)

Barth, Erling, *Gendered Pay and Collective Bargaining in Europe*. Paper presentert på The Norwegian Democracy and Power Study, FAFO-Seminar, Oslo, september 2002. (P 2002:45)

Barth, Erling: *Spillover Effects of Education on Co-Worker Productivity. Evidence from the wage structure*. Paper presentert på the European Society for Population Economics, the 16th Annual Congress, Bilbao, Spain, juni 2002. (P 2002:17)

Berglund, Frode, *Cognitive Mobilisation – A Cause of Partisan Dealignment?* Presentert på den tiende nasjonale fagkonferansen i statsvitenskap, Solstrand Fjordhotell, 7.–9. januar 2002. (P 2002:3)

Berglund, Frode, *Ungdom og valgdeltakelse*. Paper presentert på den nordiske fagkonferansen i statsvitenskap (NOPSA), Aalborg, 15.–17. august 2002. (P 2002:28)

Bjørklund, Tor, *High Unemployment Rate: Beneficial or Non-beneficial for the Radical Right*. Paper presentert på konferanse i Grenoble 14.–15. desember 2002 i tilknytning til prosjektet, EREPS (Extreme Right Electorates and Party Success). (P 2002:58)

Borchgrevink, Tordis, *Secularization and the Globalization of Religion: Considerations on Belief versus Pragmatics of Civility*. Paper presentert på konferansen «Religion and Politics». 12.–14. desember 2002. Teologisk fakultet. Universitetet i Oslo. (P 2002:59)

Bredal, Anja, *Family against individual? Young people negotiating the issue of marriage in Asian minority families*. Paper presentert ved University of Bristol, The Department of Sociology, 26. april 2002. (P 2002:13)

Bredal, Anja, *Is antiracism bad for women?* Seventh International Metropolis Conference, Oslo 10. september 2002. (P 2002:41)

Bredal, Anja, *Nordic policies against forced marriage in a comparative perspective*. Seventh International Metropolis Conference, Oslo, 12. september 2002. (P 2002:42)

Dale-Olsen, Harald, *Different Owners, Different Wage Strategies? Efficiency Wage Considerations or Technology Explanations?* Upublisert paper. Paper presentert på European Association of Labour Economists (EALE) konferansen, Paris, september 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:46)

Dale-Olsen, Harald, *Wages, Fringe Benefits and Worker Turnover*. Paper presentert på European Association of Labour Economists (EALE) konferansen i Paris, september 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:47)

Dale-Olsen, Harald, *Wages, Safety and the Labour Supply facing Each Establishment*. Upublisert paper. Paper presentert på Panel 2002, Berlin, juli 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:22)

Ellingsæter, Anne Lise 2002, *Omfordeling, anerkjennelse og valgfrihet: Politiske rasjonaler og likestilling*. Invitert paper til Nordisk Ministerråds konferanse «Subjekt, politikk og kjønnskonstruksjon». Stockholm 28. februar –1. mars 2002. Publisert i *NIKK Småskrifter*, nr. 8, 2002. Oslo: Nordisk Institutt for kvinne- og kjønnsforskning. (P 2002:6)

Ellingsæter, Anne Lise, *Cash for Care and Gender Equality: The Case of Norway*. Invited plenary talk at The XI Nordic Social Policy Research Meeting, Helsinki, 22.–24. august 2002. (P 2002:37)

Ellingsæter, Anne Lise, *Fra case til regime: tur-retur?* Foredrag på Velferdsprogrammets konferanse om komparativ forskning, Voksenåsen 24.–25. januar 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:38)

Ellingsæter, Anne Lise, *Modernitet og forståelser av kjønn*. Foredrag på Høgskolen, Oslo, 8. mars 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:9)

Ellingsæter, Anne Lise, *The Complexity of Family Policy Reform*. Paper presentert på The XV World Congress of Sociology, Brisbane, 7.–13. juli 2002. (P 2002:20)

Ellingsæter, Anne Lise, *Tid for omsorg: Omfordeling, anerkjennelse og valg*. Innlegg på Norsk Sosiologforenings Vinterseminar, Hafjell, 4.–6. januar 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:1)

Ellingsæter, Anne Lise, *Tidsregimer under omforming*. Foredrag på sluttkonferansen for Norges Forskningsråds program Kjønn i endring, Oslo, 21. mars 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:12)

Ellingsæter, Anne Lise, *Forholdet mellom arbeid og omsorg i småbarnsfamilier*. Foredrag på forskningsdagen «Perspektiver på familien og familiepolitikk», 31. mai 2002, Oslo: Norges forskningsråd. Kan fås hos forfatter. (P 2002: (P 2002:16)

Engelstad, Fredrik, *Economic democracy - does it make sense in the 21st century?* Paper presentert på The 13th International Conference of Europeanists, Chicago 14.–16. mars 2002 og Nordisk sosiologkongress, Reykjavik 15.–17. august 2002. (P 2002:10)

Enjolras, Bernard, *Les politiques sociales contribuent elles au développement économique?* Paper presentert på Colloque du Centre National d'Etudes Supérieures de Sécurité Sociale. Lyon (France), 7.–8. oktober 2002. (P 2002:51)

Gulbrandsen, Trygve, «Eiere som politiske aktører». Foredrag holdt under årsmøtet for LO-industri, 5. mars 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:8)

Gulbrandsen, Trygve, «Factors which are conducive to elite moderation – the case of the business elite in Norway». Paper presentert ved Nordisk sosiologkongress. Reykjavik, 15.–17. august 2002. (P 2002:29)

Gulbrandsen, Trygve, *Family ownership and productivity: The role of owner-management*. Sammen med Erling Barth og Pål Schøne. Paper presentert ved The 2nd European Conference on Corporate Governance. Brussel, 27.–29. november 2002. (P 2002:57)

Hagelund, Anniken, *Debating Integration – the Politics of Equality and Difference*. Paper presentert på the Nordic Migration Research Conferencein Helsinki, 10.–12. oktober 2002. (P 2002:52)

Hagelund, Anniken, *Integration – one word, many meanings?* Paper presentert på the Nordic Sociology Conference i Reykjavik, august 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:30)

Hardoy, Inés, *A study of the effect of labour market programmes for youth in Norway using propensity score matching*. Paper presentert på The Annual Congress of the European Society for Population Economics. Bilbao, Spania, juni 2002. (P 2002:18)

Hardoy, Inés, *Effect of IMF programmes on growth: a reappraisal using the method of matching*, Paper presentert på The Annual Meeting of the Latin American and Caribbean Economic Association, Madrid, Spania, oktober 2002. (P 2002:54)

Høgnes, Geir, *From Solidarity Pact to Fragmentation?* Paper presentert på FAFO-konferensen, National regimes of collective bargaining in transformation, Oslo, 5.–6. september 2002. (P 2002:40)

Krogstad, Anne, *En joggedress og en gråpapirpose over hodet, takk! Politikeres lengsler i terningkasjournalistikkens tid*. Foredrag holdt ved Norsk antropologisk forenings årskonferanse, Trondheim, 10.–12. mai, 2002. Manuskript er tilgjengelig fra forfatter. (P 2002:15)

Krogstad, Anne, *Terningkast i norsk valgkamp. En listig blanding av kommentar og underholdning*. Paper til den Nordisk konferansen «Subjekt, politik och könskonstruktion: det jämställda Norden som framtidsverkstada», Stockholm, 28. februar–1. mars 2002. (P 2002:7)

Lidén, Hilde. *Gendered discourses on integration. The case of Norway*. Paper presentert på workshop: Migration and Integration. Queen Elizabeths House, University of Oxford. November 2002. (P 2002:55)

Lidén, Hilde. *Youth and political participation*. Paper presentert på III International Conference: The Politics of Childhood. University of Hull. September 2002. (P 2002:48)

Lorentzen, Håkon, *Contextualism revisited – from disembodiment to re-embedment*. Paper presentert på Euresco – konferansen European Societies or European Society?. Seefeld, 21–25. september 2002. (P 2002:50)

Rogstad, Jon, *Kjønn, etnisitet og makt*. Paper presentert på Nordic Sociological Conference, Island, The Network Society. Opportunity or oppression?, 15.–17. august 2002. (P 2002:31)

Røed, Marianne, *The return to return migration*. Paper presentert på EEA konferansen, Venecia, august 2002. (P 2002:32)

Saglie, Jo og Knut Heidar, *Democracy within Norwegian Political Parties. Perceptions and Norms*. Paper presentert på Nasjonal fagkonferanse i statsvitenskap, Os, 7.–9. januar 2002. (P 2002:4)

Saglie, Jo, *Fra partipolitikkens omland: organisasjoner, aksjoner, medier*. Paper presentert på arbeidsgruppa «Partidemokratisk underskud?» på Den 13. nordiske statsviterkongressen, Aalborg, 15.–17. august 2002. (P 2002:33)

Schøne, Pål, *Labour supply response to a cash-for-care reform*. Paper presentert på The European Society for Population Economics, Bilbao, juni 2002. (P 2002:19)

Schøne, Pål, *The impact of new technology on the demand for skills. The role of organisational practices*. Paper presentert på The European Association of Labor Economists, Paris, september 2002. (P 2002:49)

Seippel, Ørnulf, *Sport and Social Capital*. Paper lagt fram på ISAs verdenskongress, Brisbane, juli. 2002. (P 2002:23)

Seippel, Ørnulf, *The Differentiation of Environmental Organisations and Their Democratic Functioning*. Paper lagt fram på ISAs verdenskongress, Brisbane, juli 2002. (P 2002:24)

Sivesind, Karl Henrik, *Deltakelse i organisasjoner – engasjerte samfunnsborgere?* Foredrag holdt ved seminaret «Ungdoms kanaler for påvirkning». Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU), 5. mai 2002. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:14)

Sivesind, Karl Henrik, *Makt i frivillige hender! Skaper frivillige ungdomsorganisasjoner engasjerte samfunnsborgere?* (sammen med Guro Ødegård). Paper presentert på Nordisk sosiologkongress, 15.–17. august 2002, Islands Universitet, Reykjavik. (P 2002:34)

Sivesind, Karl Henrik, *Nonprofit sektor i Norge*. Foredrag holdt på konferansen «Johns Hopkins-prosjektet og eierformer i 'nonprofit' sektor». Arrangert av Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Institutt for samfunnsforskning og Norges forskningsråd, 15. januar 2002, Radisson SAS Hotel Scandinavia, Oslo. Manuskriptet kan fås hos forfatter. (P 2002:5)

Sivesind, Karl Henrik, *Organisasjon og deltagelsesformer i det offentlige rom*. Presentert på seminar i byutvikling for masterstudenter ved Arkitektthøgskolen i Oslo, 14. oktober 2002. (P 2002:53)

Sivesind, Karl Henrik, *Sivilsamfunnet – inneklemt mellom marked og stat?* Paper presentert på Norsk sosiologforenings vinterseminar «Forandring og forståelse», 4.–6. januar 2002, Hafjell Quality Hotell, Øyer. (P 2002:2)

Sivesind, Karl Henrik, *Skjevrekuttering i barne- og ungdomsorganisasjonene*. Foredrag holdt ved kontaktkonferansen for barne- og ungdomsorganisasjonene 2002, arrangert av Barne og familiedepartementet, 19.–20. november, Hurdalsjøen Hotell. (P 2002:56)

Sollund, Ragnhild, *Just an animal. How can we explain the massive exploitation of animals in modern, western society*. Paper presentert på konferansen «Social Control and Violence: Breaking the Cycle. The European Group for the Study of Deviance and Social Control's 30th Conference», Krakow, 29.august–2. september 2002. (P 2002:39)

(Torp, Hege) Oddbjørn Raaum, Hege Torp og Tao Zhang, *Do individual programme effects exceed the costs? Norwegian evidence on long run effects of labour market training*. Presentert på European Association of Labour Economists' Conference (EALE), Paris, september 2002. (P 2002:25)

(Torp, Hege) Tor Eriksson, Reija Lilja og Hege Torp, *Determinants of job search intensity– some evidence from the Nordic countries*. Presentert på European Association of Labour Economists' Conference (EALE), Paris, september 2002. (P 2002:43)

Ulseth, Anne-Lene Bakken, *Recreation or Achievement? Women's and men's reasons for training*. Paper presentert på The XVth ISA World Congress of Sociology. Brisbane, Australia. (P 2002:21)

Valen, Henry og Hanne Marthe Narud, *Politisk representasjon i flerpartisystemer. En sammenlikning av velgeres og politiske elites holdninger*. Paper presentert på den nordiske fagkonferansen i statsvitenskap (NOPSA), Aalborg 15–17 august 2002. (P 2002:35)

Aardal, Bernt, *Flyktige stemningsbølger eller politiske grunnverdier? En studie av issue voting ved det norske stortingsvalget 2001*. Paper presentert på Nordisk Statskundskabs konferanse, Aalborg, 15–17. august 2002. (P 2002:36)

8.7 Kronikker og avisartikler

Bredal, Anja: «Preset mot minoritetsjentene». *Dagbladet* 22.12. (K 2002:49)

Brochmann, Grete og Knut Kjeldstadli: «1000 års innvandring til Norge». *Aftenposten* 27.05. (K 2002:24)

Brochmann, Grete: «Fattigdomsbekjempelse– en maktfri sone?» *Aftenposten* 12.03. (K 2002:14)

Engelstad, Fredrik og Øyvind Østerud, «Snever forståelse av makt». *Dagens næringsliv*, 11.01. (K 2002:6)

Engelstad, Fredrik, «Bymakt og statsmakt». *Klassekampen*, 10.01. (K 2002:5)

Enjolras, Bernard og Håkon Lorentzen, «Statsstyrt frivillighet?» *Dagbladet*, 25.05. (K 2002:23)

Gullestad, Marianne, «'Det norske' på dagsordenen». *Dagbladet*, 27.05. (K 2002:25)

Gullestad, Marianne, «Danske tilstander i Norge?» *Aftenposten*, signert, 16.01. (K 2002:8)

Gullestad, Marianne, «Det handler om verdighet». *Dagbladet*, 05.08. (K 2002:34)

Gullestad, Marianne, «Elitens blinde fordommer». *Aftenposten*, 11.08. (K 2002:38)

- Gullestad, Marianne, «Kritisk multikulturalisme». *Morgenbladet*, 11.01. (K 2002:7)
- Gullestad, Marianne, «Livsverdener på tvers». *Adresseavisen*, 28.02. (K 2002:12)
- Gullestad, Marianne, «Maktkamp med forvrengninger». *Aftenposten*, 03.08. (K 2002:33)
- Gullestad, Marianne, «Mer strid og uenighet!». *Klassekampen*, 03.01. (K 2002:1)
- Gullestad, Marianne, «Nyttårsforsett: Innlemmelsesritualer». *Aftenposten*, signert, 03.01. (K 2002:2)
- Gullestad, Marianne, «Resirkulert raljering.» *Aftenposten* 04.01. (K 2002:3)
- Gullestad, Marianne, «Rehman skygger for andre». *Aftenposten*, 01.08. (K 2002:32)
- Gullestad, Marianne, «Tekster som skaper virkelighet». *Aftenposten*, 06.08. (K 2002:35)
- Langeland, Nils Rune, «Berre dei gale snakkar med staten. Den gale borgaren». *Dagbladet Magasinet*, 13.07. (K 2002:30)
- Langeland, Nils Rune, «Det norske er ingen illusjon. Ein 17. mai-tal». *Dagbladet Magasinet*, 18.05. (K 2002:22)
- Langeland, Nils Rune, «Helvete på jord». *Dagbladet Magasinet*, 10.02. (K 2002:10)
- Langeland, Nils Rune, «Høgre er det mest utopisk radikale partiet i Noreg. Homo-Høgre». *Dagbladet Magasinet*, 10.08. (K 2002:37)
- Langeland, Nils Rune, «Ingen er så inderleg og ekte som komikaren. Det mørke alvorret». *Dagbladet Magasinet*, 07.12. (K 2002:48)
- Langeland, Nils Rune, «Mannens frykt». *Dagbladet Magasinet*, 15.06. (K 2002:26)
- Langeland, Nils Rune, «Mot svart magi er all ideologikritikk makteslaus. Orangutangleppene». *Dagbladet Magasinet*, 09.11. (K 2002:46)

Langeland, Nils Rune, «Opprop mot intellektuell omskjerjing av norske kvinner. Ein barbarisk skikk». *Dagbladet Magasinet*, 12.10. (K 2002:42)

Langeland, Nils Rune, «Seinsekstiåttarane er den fortapte generasjonen. Generasjon X». *Dagbladet Magasinet*, 23.03. (K 2002:16)

Langeland, Nils Rune, «Å drepe bandittar er blitt ein del av norsk utanrikspolitikk. Krigens hundar». *Dagbladet Magasinet*, 20.04. (K 2002:18)

Rogstad, Jon og Trygve Aase (2002), «Ullevål sykehus – flerkulturell modell?». *Dagsavisen*, 29.04. (K 2002:20)

Rogstad, Jon, «Educating Shabana». *Dagbladet* 07.08. (K 2002:36)

Sandmo, Erling, «De store drapssakene fyller mediebildet. Men er de vår sak? Bak nyhetene». *Dagbladet Magasinet*, 02.03. (K 2002:13)

Sandmo, Erling, «Det er mange som blir sveket. Men hvem er det som svikter? Til og fra». *Dagbladet Magasinet*, 20.07. (K 2002:31)

Sandmo, Erling, «Er de gamle heltene forsvunnet – eller har vi bare sluttet å dyrke dem?? Beundringens silkestrømper». *Dagbladet Magasinet*, 27.04. (K 2002:19)

Sandmo, Erling, «Heksene var ofre for justismord, meldes det fra Bergen. Men historien er nok verre enn som så. Skal vi huske heksene?». *Dagbladet Magasinet*, 17.08. (K 2002:39)

Sandmo, Erling, «Hvem vil være venstreintellektuell? Synkende skrivebord». *Dagbladet Magasinet*, 30.11. (K 2002:47)

Sandmo, Erling, «Kunstmusikken er full av nye overraskelser. Bare ikke her». *Musikkens museer. Dagbladet Magasinet*, 28.12. (K 2002:50)

Sandmo, Erling, «Norges viktigste forfatter heter Vigdis Hjorth. Hva er det med oss?» *Dagbladet Magasinet*, 22.06. (K 2002:28)

Sandmo, Erling, «Når natta kommer, blir vi alene. For vi er moderne også når det blir mørkt. Ganske fornøyd». *Dagbladet Magasinet*, 28.09. (K 2002:40)

Sandmo, Erling, «Operadebatten handler bare tilsynelatende om tomt og tunnel. I dypere forstand dreier den seg ompolitikk og historie. Om å måpe i mørket». *Dagbladet Magasinet*, 30.03. (K 2002:17)

Sandmo, Erling, «Roman 2002». *Dagbladet Magasinet*, 05.01. (K 2002:4)

Sandmo, Erling, «Sørgelig historie». *Dagbladet Magasinet*, 24.10.
(K 2002:44)

Slagstad, Rune, «'Ja, vi elsker' - ennå en stund». *Aftenposten* 16.05.
(K 2002:21)

Slagstad, Rune, «Angsten for den kritiske debatt». *Aftenposten* 16.10.
(K 2002:43)

Slagstad, Rune, «En lekende filosofisk aktivist». *Aftenposten* 27.01.
(K 2002:9)

Slagstad, Rune, «Norges historie gjennom lokalsamfunnets brenn glass: Volda - periferiens fyrårn». *Aftenposten* 10.02. (K 2002:11)

Slagstad, Rune, «Professoral historieløshet om bydebatt». *Aftenposten* 10.10.
(K 2002:41)

Slagstad, Rune, «Storverk om fotballens agenter». *Aftenposten* 16.03.
(K 2002:15)

Slagstad, Rune, «Tysk mesterforlegger er død». *Aftenposten* 31.10.
(K 2002:45)

Theien, Iselin, «Forbruksfloskler». *Klassekampen* 18.06. (K 2002:27)

Theien, Iselin, «Frihet i en liten eske?» *Klassekampen* 02.07. (K 2002:29)

Konferanser og seminarer

ISF var i 2002 ansvarlig for gjennomføringen av følgende konferanser og seminarer med norske og utenlandske deltakere:

9.1 Konferanser

Kooperasjon og forbruk i historisk lys

Faglig ansvarlig: Even Lange

Munthes gate 31, 20. mars.

Sand i maskineriet. Makt og demokrati i det flerkulturelle Norge

Boklansering med paneldebatt på Institutt for samfunnsforskning,

Faglig ansvarlig: Grete Brochmann, Tordis Borchgrevink og Jon Rogstad

Munthes gate 31, 30. april

Arbeids- og bedriftsundersøkelsen 2003

Faglig ansvarlig: Hege Torp.

Munthesgate 31, 11. juni.

Finansiering: Norges forskningsråd, Arbeidsforskningsprogrammet.

Presentasjonsseminar for Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Del 1: Lønnsstrukturer og lønnsutvikling.

Del 2: Tilgang på arbeidskraft.

Faglig ansvarlig: Hege Torp.

Munthesgate 31, 26. november

Den usynlige hånd?

Kjønnspektet og moderne arbeidsliv

Faglig diskusjonsseminar i forbindelse med boklansering

Faglig ansvarlig: Anne Lise Ellingsæter og Jorun Solheim

Munthes gate 31, 5. desember

Finansiering: Institutt for samfunnsforskning/Makt- og demokratiutredningen

9.2 Seminarer

Likestilling, familie og arbeid

Faglig ansvarlig: Anne Lise Ellingsæter

Munthes gate 31, 15. april.

Velferdsstat og hverdagsliv

Faglig ansvarlig: Anne Lise Ellingsæter

Munthes gate 31, 3–4. juni.

Boklansering

Jan-Paul Brekke: *Velkommen og farvel? Midlertidig beskyttelse for flyktninger i Norge.*

Jon Rogstad: *Sist blant likemenn? Synlige minoriteter på arbeidsmarkedet.*

Innledere: Jan-Paul Brekke, Jon Rogstad, Fredrik Engelstad, Grethe Brochmann

Munthes gate 31, 31. januar.

Idretten før og nå

Presentasjonsseminar for Kulturdepartementets idrettsavdeling

Faglig ansvarlig: Håkon Lorentzen

Munthes gate 31, 27. november.

Doktogradskurs:

Teorier om det sivile samfunnet. Nordisk doktorgradskurs

Faglig ansvarlig: Håkon Lorentzen

Munthes gate 31, 28. august – 10. september.

9.3 Instituttseminar

I løpet av året ble det arrangert ett instituttseminar med innledere utenfra, hvor instituttets ansatte og inviterte gjester deltok. Formålet er formidling av faglig relevant stoff på tvers av faggrenser i en uformell atmosfære. Seminarvirksomheten bidrar også til at instituttet opprettholder kontakten med andre samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer.

Hva forteller negerdebatten om dagens norske offentlighet?

Om annerledeslandet Norge?

Om innsatsen til politikere, journalister, forskere og andre intellektuelle?

Om norsk nasjonalisme og rasisme?

Munthes gate 31, 17. januar

Innleder:

Marianne Gullestad

Forberedte kommentarer:

Manuela Ramin-Osmundsen, leder av Senter mot etnisk diskriminering

Peter Norman Waage, Dagbladet.

Debattstyrer: Erling Sandmo.

Vitenskap for alle? Hvem skal formidle forskningen – hvordan og hvorfor?

Lanseringsseminar for Thesis-serien

Munthes gate 31, 9. oktober

Innledere:

Arne Magnus, Universitetsforlaget

Håkon Kolmanskog, *Klassekampen*

Hans Fredrik Dahl, Institutt for medier og kommunikasjon

Bjørn Smith Simonsen, Pax Forlag

Ellen Lange, UniPax

Forberedte kommentarer:

Mariken Vaa, Uppsala Universitet

Dag Gjestland, Senter for teknologi, innovasjon og kultur

Per Egil Hegge, Aftenposten

Ordstyrer: Hege Torp

9.4 Vilhelm Aubert Memorial Lecture

I samarbeid med Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo arrangerer instituttet årlig «Vilhelm Aubert Memorial Lecture». Årets forelesning ble arrangert 30. mai ved Institutt for samfunnsforskning.

Tema: *Interdisciplinarity in Theory and Practice*.

30. mai kl. 13.00, Munthes gate

Foreleser: Professor Neil Smelser, University of California.

9.5 Arvid Brodersen-forelesning

Fra 1998 har P.M. Røwdes stiftelse årlig holdt en åpen forelesning for å hedre Arvid Brodersen og P.M. Røwdes. Årets forelesning ble arrangert 22. november ved Institutt for samfunnsforskning.

Folketrygden 35 år etter. Hva skjer?

Foredrag ved Konserndirektør Grete Faremo, Storebrand.

Formidling

Forskningsformidlingen ved instituttet er omfattende og variert. Forskningsresultater dokumenteres gjennom instituttrapporter, bøker, tidsskrift-artikler, artikler i antologier og innlegg på vitenskapelige konferanser. Formidling av forskningsresultatene til oppdragsgiverne gjøres i hovedsak i form av rapporter eller artikler, men også gjennom foredrag, seminarer og egne avisinnlegg. I tillegg kommer den formidlingen som skjer gjennom undervisning og veiledning av studenter og stipendiater. Fullstendig oversikt over rapporter, artikler, bøker og konferansebidrag av er gitt i kap. 8.

ISF har i løpet av 2002 lagt ned ett betydelig arbeid for å gjøre alle typer publikasjoner tilgjengelig med referanse og sammendrag; i fulltekst eller for salg, på www.samfunnsforskning.no (se kap.10.4).

10.1 Tidsskrifter

Tidsskrift for samfunnsforskning ble startet av instituttet i 1960. Det gis ut fire ganger årlig av Universitetsforlaget med støtte fra Norges forskningsråd. Hovedvekten legges på originalartikler av norske forskere basert på empiriske undersøkelser. Ved siden av å gjenspeile mangfoldet i norsk samfunnsforskning gir tidsskriftet også plass for utdyping.

Tidsskriftet publiserer bokanmeldelser, debattstoff, oversikts- artikler og forskningspolitiske innlegg. Tidsskriftet kom i 2002 med 4 hefter. Geir Høgsnes har i 2002 vært ansvarlig redaktør med Trygve Gulbrandsen, Anne Krogstad og Hanne Marthe Narud som medredaktører. Ingebjørg Wesche har vært redaksjonssekretær. Redaksjonsrådet består av 10 medlemmer og er tverrfaglig sammensatt med representanter fra ulike forskningsmiljøer. Abonnement på *Tidsskrift for samfunnsforskning* tegnes gjennom Universitetsforlaget.

Søkelys på arbeidsmarkedet ble startet i 1984 og kommer med to hefter i året. Tidsskriftet er populærvitenskapelig og presenterer forskningsbasert stoff om sysselsetting, arbeidsløshet, lønnsutvikling og arbeidsmiljø. Målgruppen

er andre forskere, utredere, saksbehandlere og beslutningstakere innenfor forvaltning, arbeidsmarkedsetaten og organisasjoner. *Søkelys på arbeidsmarkedet* gis ut av instituttet med støtte fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Pål Schøne har vært redaktør for tidsskriftet i 2002. Øvrige redaksjonsmedlemmer har vært Erling Barth, Fredrik Engelstad, Trygve Gulbrandsen, Geir Høgsnes, Ragnhild Steen Jensen, Marianne Rød, Jon Rogstad og Hege Torp. Ingebjørg Wesche har vært redaksjonssekretær.

Søkelys på arbeidsmarkedet trykkes i et opplag på 800 eksemplarer, og distribueres av instituttet. Abonnement kan tegnes ved Institutt for samfunnsforskning.

Tidsskriftet *Nordic Journal of Political Economy* (NOPEC), med Erling Barth som ansvarlig redaktør, utgis av instituttet. Tidsskriftet kommer ut med to hefter i året. Det arrangeres årlige NOPEC-seminarer.

I samarbeid med Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo, redigerer ISF årboken *Comparative Social Research*, utgitt av JAI Press, Connecticut. Ragnhild Steen Jensen har vært redaksjonssekretær i 2002. Redaksjonsgruppe: Lars Mjøset, Fredrik Engelstad, Grete Brochmann, Arnlaug Leira, Ragnvald Kalleberg. 2002-utgaven har tittelen: *The Comparative Study of Conscription in the Armed Forces*.

10.2 ISF-rapporter

Sluttresultater fra instituttets forskningsprosjekter blir ofte trykket instituttets rapportserie (se kapittel 8.1). Rapporter og tidligere utgitte arbeidsnotater (papers) kan lastes ned fra www.samfunnsforskning.no. Samme sted kan trykket versjon av rapportene (og alle bøker) kjøpes. I 2002 utga instituttet 10 ISF-rapporter. Salgsinntektene var noe høyere enn foregående år.

10.3 ISF Sammendrag

Sammendrag av rapporter samles i *ISF Sammendrag*, som utgis kvartalsvis. Heftene inneholder også sammendrag av bøker utgitt på forlag og artikler publisert i norske og utenlandske tidsskrifter og antologier. Målgruppen for sammendragsserien er massemediene, offentlige myndigheter, organisasjoner og andre forskningsinstitusjoner. Abonnement på sammendragsserien er gratis og tegnes ved henvendelse til instituttet.

10.4 Hjemmesider på Internett

Utviklingen av de nye nettsidene har preget ISF i 2002. Vi har måttet ta stilling til hvordan vi vil fremstå for omverden. Hva er det viktigste vi har å fortelle, hvordan skal dette formidles og hvordan kombinere nye og gamle løsninger og rutiner?

Hovedmålsettingen har vært at de nye sidene på en enkel og oversiktlig måte skal bidra til å gjøre instituttets forskning mer tilgjengelig for omverden. Kravet til at nettsidene skal være enkle å bruke, oppdatere og vedlikeholde, stiller igjen krav til en konsistent informasjonsarkitektur og en gjennomtenkt publiseringsløsning. Det har tatt tid å løse disse utfordringene.

16. desember 2002 ble de nye nettsidene åpnet for alle på adressen www.samfunnsforskning.no. Over tusen publikasjoner er registrert i webdatabasen, de fleste med sammendrag og en rekke i fulltekst. Samtlige pågående prosjekter, tidsskrifter og ansatte har sin egen presentasjon, alt lenket sammen slik at det er mange veier til informasjonen. De engelske sidene www.socialresearch.no presenterer de sidene av virksomheten som er av interesse for et internasjonalt publikum. Aktuelle saker og oppslag i massemediene har sin plass på førstesiden, både eksternt og intern – norsk og engelsk.

Vi har i året som har gått kommet et langt stykke på vei, men må samtidig konstatere at arbeidet med en selvstendig mediekanal som samfunnsforskning.no, er en kontinuerlig prosess der videreutvikling vil stå sentralt i overskuelig framtid.

10.5 Brukerkontakt

Forskerne ved ISF har jevnlig møter med oppdragsgivere og brukergrupper. Til dels har det vært uformelle samtaler i forbindelse med del rapportering fra prosjekter, til dels har brukerkontakten skjedd gjennom seminarer. Blant annet har det i tilknytning til arbeidet med tidsskriftet *Søkelys på arbeidsmarkedet* vært flere møter med oppdragsgiver.

I 2002 har ISF gjennomført flere arrangementer som har rettet seg mot oppdragsgivere/brukere, eksempler kan være «drømmedager» (se kap 9.1) og Sensommertreffet. Av åpne arrangementer rettet mot brukere, forskere, journalister og folk flest, kan nevnes kveldsdebatter (pizzaseminar) og boklanseringer.

10.6 Mediekontakt og formidling til allmennheten

Tidligere har ISF abonnert på presseklipp fra Observer Norge AS. Målingene viste omtrent det samme fra år til år, mellom 500 og 600 treff på instituttets navn. Våre egne, ukvalifiserte målinger, skulle tilsi at 2002 ikke skiller seg vesentlig fra tidligere år.

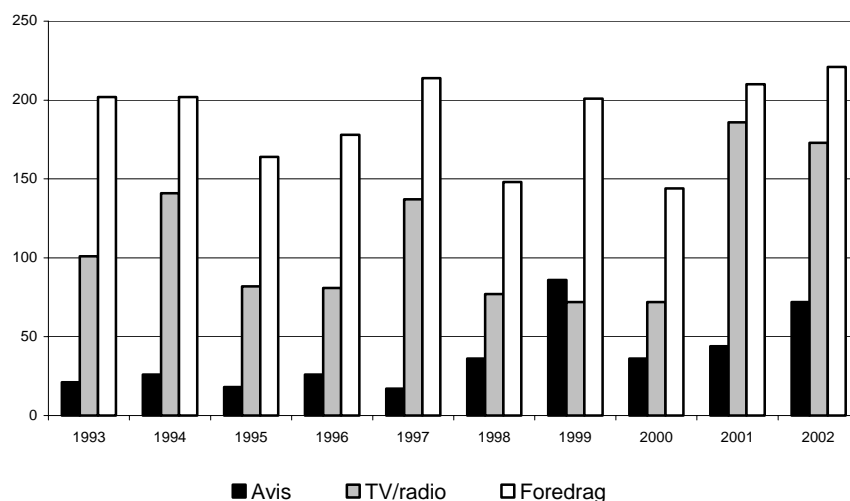
Tabell 4 og figur 3 viser ISF ansattes mediedeltagelse, og dokumenterer en økning i antall avisinnlegg forfattet av egne forskere, mens innslag i radio og TV er omtrent som 2001, men høyt sammenliknet med tidligere år. Data bygger på hva de ansatte selv har innrapportert.

Forskerne deltar i den offentlige debatt og meningsdannelse også gjennom kronikker og egne innlegg i aviser. Flere av instituttets forskere har vært inviterte spaltister i de største avisene.

Tabell 4. Allmennrettet formidling 1993–2002

	Antall			Gjennomsnitt		
	2002	2001	2000	2000–2002	1997–1999	1993–1996
Avisinnlegg og kronikker	72	44	36	51	46	23
Antall forskere	16	7	6	10	7	7
Innslag i radio og TV	173	186	72	144	95	101
Antall forskere	25	14	15	18	13	17

Figur 3. Formidling 1993–2002

10.7 Annen forskningsformidling

I tillegg til deltakelse på seminarer og konferanser driver forskerne utstrakt formidling rettet mot andre fagmiljøer og allmennheten, i form av innledninger og foredrag.

Tabell 5. Annen forskningsformidling i perioden 1994–2001

Antall			Gjennomsnitt		
2002	2001	2000	2000–2002	1997–1999	1994–1996
221	210	144	201	188	181

Spørsmål knyttet til instituttets formidlingsaktivitet kan rettes til isf-info@samfunnsforskning.no eller informasjonsleder Jørgen Moland, 23086167.

Administrasjon og økonomi

11.1 Biblioteket

I tillegg til ISF betjener biblioteket forskere ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) samt eksterne biblioteker og brukere. Utlånet var i 2002 på 8.500 publikasjoner (tidsskriftsartikler, bøker, rapporter, statistikk) og et tilsvarende antall lånefornyelser. Antall utlån fra egen samling var 4.200, mens samlet antall fjernlån fra andre biblioteker var 4.300. Fjernlånet fordelte seg på omkring 2.100 bøker og 2.200 tidsskriftsartikler. Vel 500 referanser måtte lånes inn fra biblioteker i utlandet. Omkring 100 artikler ble kopiert til eksterne lånere.

Katalogen består nå av en database på 45.700 referanser. Av dette er vel 36.000 bøker, rapporter og statistiske publikasjoner. Resten er artikler i tidsskrifter og redigerte bøker. 1.150 bibliografiske referanser ble registrert i databasen i 2002. I tillegg ble en rekke tidsskriftshefter strekkode-registrert for utlån. Samlet antall abonnementer på tidsskrifter, aviser, nyhetsbrev, årbøker og andre periodika er ca. 340. Det totale antall hyllemeter 1.120 fordelt på to avdelinger og tre magasiner.

Det ble utført et betydelig antall tematiske litteratursøkingsoppgaver etter ønsker fra forskere. I hovedsak blir CD-ROM- eller internett-baserte informasjonskilder benyttet ved slik søking.

I 2002 ble det utarbeidet en oppdatert lenkesamling samt designmessig tilpassede hjemmesider for bibliotekets del av ISFs nye sider på World Wide Web.

Det ble igangsatt arbeid med å gi biblioteket mer hylleplass. Det skjer først og fremst ved å ta i bruk et tilfluktsrom i Munthesgate 31 som magasin.

11.2 IT-avdelingen

I tillegg til ISF betjener IT-avdelingen forskere ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA). Det har også i år vært lagt vekt på å videreutvikle fellestjenestene i lokalnettet, både når det gjelder maskin- og programvare, kapasiteten på internettforbindelsen og de individrettede brukerstøttefunksjonene. Det har vært lagt ned mye arbeid i å utvikle kompetanse på utvikling av enkle databaseløsninger.

11.3 Sekretariatsoppgaver

Instituttet har siden 1992 vært regnskapsfører for *European Consortium for Sociological Research* (ECSR).

Fra 1997 er Norsk sosiologforenings sekretariat/medlemsarkiv lagt til instituttet.

11.4 Instituttets økonomi

Størstedelen av virksomheten ved ISF finansieres ved prosjektmidler og stipendier fra Norges forskningsråd og ved oppdrag for virksomheter i offentlig sektor; se tabell 6. Oppdragsgivere i privat sektor og utenlandske kilder utgjør en mindre del. I tillegg mottar ISF en grunnbevilgning fra Norges forskningsråd. Denne bevilgningen skal dekke egeninitiert forskning, kompetanseheving og forskningsledelse samt instituttets nasjonale oppgaver. Valgforskningsprogrammet samt biblioteket, som også yter tjenester til eksterne brukere, er definert som nasjonale oppgaver. Grunnbevilgningen var i 2002 kroner 6.480.000,-. Dette utgjorde 18,5 prosent av de samlede inntektene; se figur 3. ISF har også to strategiske instituttprogrammer finansiert av Forskningsrådet. Disse bevilgningene utgjorde mindre enn 5 prosent av instituttets totale inntekter i 2002.

Fra prosjektene får instituttet inntekter i form av overhead. I 2002 utgjorde overheadinntektene kroner 8.257.631,-. Disse inntektene dekker utgifter til administrasjon og drift samt infrastrukturtenester. Kantinen, IT-avdelingen og biblioteket yter også tjenester til NOVA. Som vederlag for disse tjenestene mottar ISF en årlig overføring fra NOVA. For 2002 ble det overført kroner 4.242.865,-; se tabell 6.

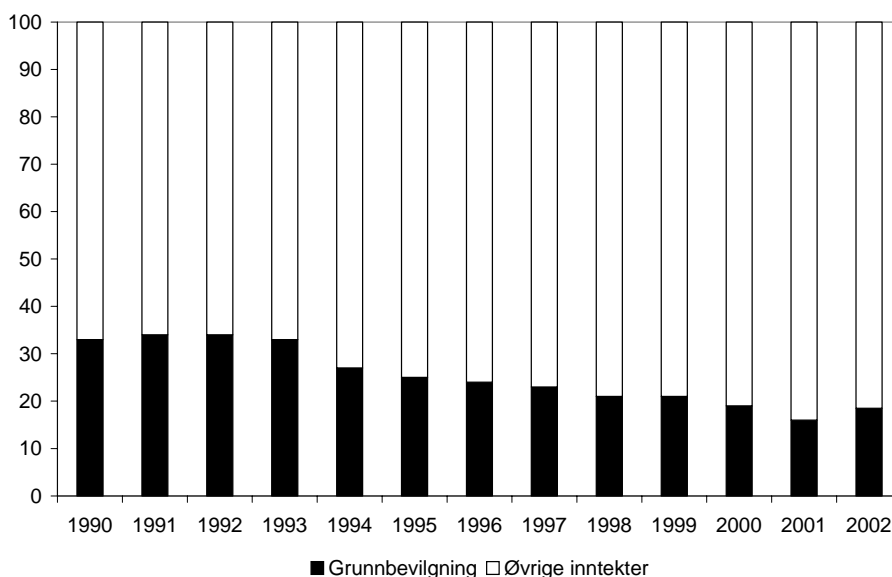
I forbindelse med utgivelsen av *Tidsskrift for samfunnsforskning*, der ISF er ansvarlig for det redaksjonelle arbeidet, mottar instituttet et tilskudd fra Norges forskningsråd. For 2002 utgjorde det kroner 145.160,-.

Resultatregnskap og balanse er vist på de neste sidene. Dette baserer seg på revisorbekreftede regnskapstall for 2002. For sammenligningens skyld er det tatt med tall for 2001 også. Regnskapet viser et driftsresultat på kroner 83.809. Etter finansielle poster er årets resultat kroner 873.878,-.

Tabell 6. Finansiering av virksomheten (1000 kroner)

Bevilgninger/oppdrag	2002	2001
Norges forskningsråd, grunnbevilgning	6.481	6.139
Overført fra NOVA	4.243	4.093
Norges forskningsråd, prosjekter	8.817	11.871
Departementer	7.347	7.488
Næringsliv	1.207	2.000
Interesseorganisasjoner	942	1.067
Utenlandske	603	424
Samarbeidsprosjekter med andre forskningsinstitusjoner	5.015	5.447
Andre	273	153
Publikasjoner/diverse	41	157
Sum	34.969	38.839

Figur 3. Grunnbevilgningens andel av total virksomhet inkl. Prosent

11.5 Regnskap

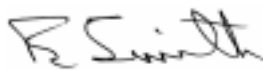
Resultatregnskap pr. 31.12.2002

	2002	2001
Driftsinntekter		
Grunnbevilgning	6.480.713	6.139.000
Overført fra NOVA	4.242.865	4.093.052
Prosjekter	24.204.234	28.450.215
Andre inntekter	41.077	156.696
Sum inntekter	34.968.889	38.838.963
Utgifter		
Lønn, honorar, arb.avgift m.m., <i>note 3, 4 og 5</i>	26.892.314	25.368.482
Prosjekt- og driftskostnader, <i>note 5</i>	7.403.981	11.830.587
Ordinær avskrivning, <i>note 2</i>	588.785	647.908
Sum utgifter	34.885.080	37.846.977
 <i>Driftsresultat</i>	 83.809	 991.986
Finansinntekter og finanskostnader		
Renteinntekter	790.069	876.776
Renteutgifter	-	-
Sum finansielle poster	790.069	876.776
 <i>Årets resultat</i>	 873.878	 1.868.762
 Anvendelse av årsresultat		
<i>Overført til egenkapital</i>	873.878	1.868.762

Balanse pr. 31.12. 2002

	2002	2001
<i>Egenkapital og gjeld</i>		
Egenkapital		
Grunnkapital 31/12, <i>note 7</i>	5.374.000	-
Driftsfond 1/1 2001	10.214.426	13.719.664
Årets overskudd	873.878	1.868.762
Sum egenkapital	16.462.304	15.588.426
Kortsiktig gjeld		
Forskuddstrekk, arb.giv.avgift, merverdiavgift m.m., <i>note 5</i>	2.580.320	2.499.446
Annen kortsiktig gjeld, <i>note 5</i>	3.209.862	2.829.479
Sum kortsiktig gjeld	5.790.182	5.328.925
Sum egenkapital og gjeld	22.252.486	20.917.351
 <i>Eiendeler</i>		
Anleggsmidler		
Eiendom, <i>note 2</i>	5.095.000	5.237.500
IT-utstyr, <i>note 2</i>	520.000	648.000
Sum anleggsmidler	5.615.000	5.885.500
Omløpsmidler		
Fordringer		
Oppdragsgivere	3.053.577	4.394.002
Forskudd ansatte	211.694	117.418
Sum fordringer	3.265.271	4.511.420
Bankinnskudd		
Bank, post, <i>note 1</i>	13.372.215	10.520.431
Sum omløpsmidler	16.637.486	15.031.851
Sum eiendeler	22.252.486	20.917.351

Oslo, 10. februar 2003

Eivind Smith
Styreleder

Hege Skjeie

Harald Dale-Olsen

Jon Elster

Grete Faremo

Fredrik Engelstad
Instituttleder

Aanund Hylland

Regnskapsprinsipper og noter 2002

Regnskapsprinsipper

Generelt

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Regnskapet bygger på historisk kost-prinsippet. Kostnader sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter kostnadene kan sammenstilles med. Regnskapet er satt opp og basert på fortsatt drift.

Klassifisering

Fordringer og gjeld klassifiseres som omløpsmidler/kortsiktig gjeld dersom de forfaller innen ett år. Øvrige eiendeler klassifiseres som anleggsmidler.

Inntektsføring av prosjekter

ISF inntektsfører prosjektmidler i samsvar med påløpte kostnader.

Overskytende midler står som fordring eller gjeld i balansen.

Vurderingsregler

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Varige driftsmidler aktiveres og avskrives dersom de har levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr. 15.000,-.

Varige driftsmidler vurderes til historisk kost med fradrag for bedriftsøkonomiske avskrivninger. Avskrivninger baseres på en vurdering av driftmidlenes økonomiske og tekniske levetid. Stiftelsen benytter lineære avskrivninger for avskrivning av varige driftsmidler. Avskrivningssatsene er gjengitt i note.

Note 1 – Bundne midler

Bundne skattetreksmidler utgjør kr. 1.115.073,00

Note 2 – Anleggsmidler

	Bygg	IT
Kostpris 1/1	5.662.500	2.706.047
Årets tilgang	-	316.351
Kostpris 31/12	5.662.500	3.022.398
Samlede avskrivninger	1.567.500	2.502.398
Kostpris tomt	1.000.000	-
Bokført verdi 31/12	5.095.000	520.000
Årets avskrivning	142.500	444.351

Årets avskrivninger

Munthes gate 31 ble bygget i 1960, og er i meget god stand. Ut fra dette er antatt levetid fra 1992 på 40 år. Årlig avskrivning blir ut fra dette kr. 142.500,-, 2% pr. år. Ordinære avskrivninger av IT-utstyr er på i alt kr. 444.351,-, 33,3%.

Note 3 – Antall ansatte

Antall ansatte har i 2002 vært 64.

Note 4 – Ytelser til ledende personer m.v.

Lønn til daglig leder har i 2002 vært kr. 536.329,-. Styret har fått utbetalt en samlet godtgjørelse på kr. 42.500,-. Godtgjørelse til revisor har i 2002 vært kr. 82.722,-, som i sin helhet er utgifter til revisjon.

Note 5 – Spesifisering av poster i resultatregnskapet

	2002	2001
Spes. 1: Lønn, honorar, arb.giv.avgift og merverdiavgift.		
Lønn og feriepenger	21.591.582	20.369.429
Arbeidsgiveravgift	3.600.675	3.396.339
Pensjonskostnad	1.527.996	1.462.363
Andre ytelser	172.061	140.351
Sum lønn, honorar, arb.giv.avgift og merverdiavgift	26.892.314.	25.368.482
Spes. 2: Prosjekt- og driftskostnader		
Spesielle prosjektkostnader	666.734	890.730
Faglige reiser	1.081.968	1.174.987
Seminarer	59.448	232.360
Maskiner, inventar, utstyr	536.799	321.442
Transport og annonser	63.406	33.755
Velferd, representasjon, helsetjenester og forsikring	409.590	299.054
Kjøp av datamateriale	377.977	4.117.924
Kjøp av tjenester fra NOVA	590.909	673.717
Trykking	615.970	768.496
Porto og telefon	427.796	486.640
Tidsskrifter, bøker, CD/rom og artikkelkopier	1.000.148	1.027.515
IT-vedlikehold, programvare og nettverkkostnader	654.501	577.895
Kantina, drift	123.042	53.221
Kopiering og rekvisita	709.016	750.212
Eiendom	38.380	394.900
Diverse utgifter	48.297	27.739
Sum prosjekt- og driftskostnader	7.403.981	11.830.587
Spes. 3: Forskuddstrekk		
Arbeidsgiveravgift, Statens pensjonskasse og merverdiavgift		
Forskuddstrekk	1.094.453	1.123.811
Arbeidsgiveravgift	597.220	591.711
Statens pensjonskasse	804.162	703.438
Merverdiavgift	84.485	80.486
Sum forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift, Statens pensjonskasse og merverdiavgift	2.580.320	2.499.446
Spes. 4: Annen kortsiktig gjeld		
Påløpte feriepenger	2.875.459	2.735.416
Påløpte kostnader	334.403	94.063
Sum annen kortsiktig gjeld	3.209.862	2.829.479

Note 6 – Krav vedrørende underdekning fra Statens pensjonskasse

Statens pensjonskasse har fremmet et krav på kr. 7.600.000,-; underdekning av innskudd fra og med 1997 til og med 2001, samt 14,1% arbeidsgiveravgift, tilsammen kr. 8.671.600,-. Tilbakebetales over en periode på 5 år fra 1. januar 2003. Institutt for samfunnsforskning bestrider kravet.

Note 7 – Grunnkapital

Fra og med 2002 er egenkapitalen delt i grunnkapital og driftsfond. Stiftelsens grunnkapital utgjøres av bokført verdi pr. 31/12 av eiendommen Munthes gate 31/Fuglehauggata 6, den del av den derværende bygningsmasse som eies av Institutt for samfunnsforskning, samt et beløp på kr. 279.000,-.

Summary in English

12.1 A Short Presentation

The Institute for Social Research (ISF) is an independent foundation whose primary objectives are:

- To contribute knowledge about and understanding of social structures and social change
- To help develop skills and methods for analyzing social conditions

Ever since its foundation in 1950, the institute has been multidisciplinary in its orientation, today comprising research within all of the social sciences, as well as history. Today ISF provides one of the few social science fora, outside the universities, which has not limited itself to the study of one single sector of society. For further information see www.socialresearch.no

The institute's history and current position in social research bear witness to its desire to avoid drawing sharp distinctions between basic and applied research. Both types of research are carried on in the same environment. We also cooperate with the University of Oslo on research projects and post-graduate education.

In recent years much emphasis has been placed on establishing contacts with ministries and unions, both to communicate research findings and to identify sound research needs. This type of contact is time-consuming, yet it is encouraging to experience the growing understanding of what social research can contribute and what its limitations are.

12.2 Publications

Report Series

The Report Series consists mainly of final results from completed research projects. Individual copies can be ordered directly from the Institute. It is also possible to subscribe to this series. Work by institute researchers is also frequently published through other well-established channels – i.e. journals, in anthologies, or as monographs.

Journal of Social Research

In 1960, the Institute established the *Tidsskrift for samfunnsforskning* (Journal of Social Research). The journal is published by Universitetsforlaget (Norwegian University Press). Aside from original articles by Norwegian researchers often based on empirical studies, the journal contains book reviews, debates on current issues, review articles and articles on research policy. Issues on special themes are also published.

Focus on the Labour Market

Autumn 1984 saw the start of a new periodical, *Søkelys på arbeidsmarkedet* (Focus on the Labour Market). It is published biannually by the institute with financial support from the Ministry of Government and Administration and the Ministry of Local Government and Labour.

This periodical is intended as a supplement to existing publications on the labour market and labour research, and the Institute hopes it will make research findings available to a wider circle of readers. Subscriptions to *Søkelys på arbeidsmarkedet* and single issues may be obtained directly from the Institute.

Comparative Social Research

Editorial board: F. Engelstad, Institute for Social Research, L. Mjøset, Department of Sociology and Human Geography, University of Oslo, A. Leira Department of Sociology and Human Geography, University of Oslo, G. Brochmann, Institute for Social Research, R. Kalleberg, Department of Sociology and Human Geography.

Despite the growing awareness of globalization, the main bulk of empirical work in the social sciences remains within the frames of what Stein Rokkan termed «national empiricism». The yearbook *Comparative Social Research* aims at furthering the international orientation in the social sciences. Each volume is concentrated on a specific topic, mostly of substantive, but also of methodological character. As a rule, the articles presents two or more cases for comparison, be they nations, regions, organizations, or social units at different points of time. The themes of the most recent volumes have been comparative studies of universities, family policies and regional cultures. The

2001 volume title is: *The Comparative Study of Conscription in the Armed Forces*. Forthcoming volumes 2002–2003 will include studies of power and culture, and power relations and citizenship in multicultural societies. Elsevier Science publishes the Yearbook.

The Nordic Journal of Political Economy

The Nordic Journal of Political Economy (NOPEC) is published twice a year. The editors welcome submissions from all areas of economics and social science. Submissions are subject to a standard referee process. The journal publishes articles that are relevant to political and normative issues, survey papers for a general audience of economists and social scientists, interdisciplinary papers as well as empirical research from the Nordic countries. The editors of the journal organise annual conferences.

12.3 Projects in Progress 2002

The Institute for Social Research conducted a total of 79 research projects in 2002. Most of these projects can be grouped under five main research areas:

- Employment and Working Conditions
- Gender and Society
- Civil Society in Transition
- Political Institutions, Voting and Public Opinion
- International Migration, Integration and Ethnic Relations
- Power and Democracy

There is often close cooperation between projects in the five areas, and none can be said to constitute a single uniform research programme. The institute strives to achieve a reasonable balance between the integration of single projects into comprehensive research programmes, and a willingness to conduct research off the beaten track. Research is not limited to the five areas listed above, but also comprises several projects which cannot be classified in any of these main areas.

Employment and Working Conditions

Towards a closing of the gender pay gap

Research Director Hege Torp
Senior Researcher Erling Barth
Senior Researcher Marianne Røed

The Norwegian Study of Organisations and Employees 2003

Research Director Hege Torp,
Senior Researcher Erling Barth
Senior Researcher Pål Schøne
Research Fellow Harald Dale-Olsen

Mobilization and Reallocation of Labour

Research Director Hege Torp
Research Assistant Pål Børing
Senior Researcher Bente Abrahamsen
Senior Researcher Marianne Røed
Senior Researcher Aagoth Storvik

EDWIN: Education and Wage Inequality in Europe

Senior Researcher Erling Barth

No Borders for whom? Scandinavian Skill Migration 1980–1997

Senior Researcher Marianne Røed

From Central Bargaining to Individual Payment

Senior Researcher Erling Barth

Moonlighting Work

Senior Researcher Erling Barth

Bargaining Systems and Wages in the Public Sector

Senior Researcher Erling Barth
Senior Researcher Pål Schøne

Economic Consequences of Ownership

Senior Researcher Trygve Gulbrandsen
Senior Researcher Forsker
Research Fellow Pål Schøne

Business Cycles and Income Assimilation of Immigrants

Senior Researcher Erling Barth

Wage Differences Between Men and Women

Senior Researcher Erling Barth

Unemployment Benefit Systems and Labour Market Behaviour in the Nordic Countries

Research Director Hege Torp

The Significance of Business Cycles on the Impact of Labour Market Programmes

Research Director Hege Torp

Evaluation of Youth-Oriented Job-Training Programmes

Research Fellow Inés Hardoy

The Cash Benefit Scheme for Families with Small Children Impacts on Labour Supply

Research Director Hege Torp

Senior Researcher Pål Schøne

Relative Wages

Senior Researcher Geir Høgsnes

Mobility and Relative Wages in Public and Private Sector

Senior Researcher Erling Barth

Senior Researcher Erling Barth

Public Funding and Private Returns to Education

Senior Researcher Erling Barth

Gender and Society

Strategic Institute Program – Power, Work and Gender

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Research Fellow Ragnhild Steen Jensen

Research Fellow Mari Teigen

Senior Researcher Aagoth Storvik

Women's Wage Work New Forms of Power or Powerlessness

Research Fellow Ragnhild Steen Jensen

Management, Gender and Power

Senior Researcher Aagoth Elise Storvik

Gender, Competence and Institutional Autonomy

Research Fellow Mari Teigen

Gender and Restructuring of Local Labour Markets

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Research Fellow Ragnhild Steen Jensen

Prolonged Strategic Institute Program – Power, Work and Gender

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Research Fellow Mari Teigen

Time, Gender and Work

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Book Project: Power, Work and Gender in the Modern Labour Markets

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Book Project: Welfare state and everyday life – Continuity and Break

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Professor Arnlaug Leira

Recruitment in the Public Sector

Senior Researcher Aagoth Elise Storvik

Child Custody, Parenthood and the best for Children?

Senior Researcher Kristin Skjørten

Mass medium about violence in family

Senior Researcher Kristin Skjørten

Political Unequivocalness and Social Differentiation: A Comparative Study of Scandinavian State Feminism

Senior Researcher Mari Teigen

Working Hours in Female and Male Dominated Occupations

Senior Researcher Bente Abrahamsen

The Families Preferred and Actual Working Hours

Senior Researcher Bente Abrahamsen

Senior Researcher Aagoth Elise Storvik

Actual and Preferred Working Time among Couples**Occupational exit among Care workers**

Senior Researcher Bente Abrahamsen

Leadership, Equal Rights and Manifesto

Senior Researcher Marit Hoel

Civil Society in Transition***Civil Society: Integration and Exclusion***

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen.

Johns Hopkins' Comparative Nonprofit Sector Project

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen

Senior Researcher Karl Henrik Sivesind

The Modernization of Voluntary Associations for Children and Youth

Senior Researcher Karl Henrik Sivesind

Public Affairs and Voluntary Associations in Sports

Senior Researcher Bernard Enjolras

Commercial Sport: Content, Organisations and Community

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen

Research Fellow Anne-Lene Bakken Ulseth

Fitness Centres and Sport Clubs: Physical Activity in Modernity

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen

Research Fellow Anne-Lene Bakken Ulseth

Evaluation of Volunteer Centers Supported by The Ministry of Health and Social Affairs

Senior Researcher Hilde Lidén

Research Assistant Elizabeth Kloster

Youth and Everyday Experience of Power and Codetermination

Senior Researcher Hilde Lidén

Sports as Arenas of Integration

Senior Researcher Ørnulf Seippel

Book Project: Sports in a New Society

Senior Researcher Ørnulf Seippel

Youth in Local Governance

Senior Researcher Hilde Lidén

Researcher Guro Ødegaard, NOVA

Visions and Roles of Foundations in Europe

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen

Off Piste

Senior Researcher Ørnulf Seippel

Senior Researcher Jan-Paul Brekke

Regimes in Athletics

Senior Researcher Rune Slagstad

Political Institutions, Voting and Public Opinion

Strategic Institute Program: Electoral Research Project 1997–2004

Professor Henry Valen

Research Director Bernt Aardal

Senior Researcher Hanne Marthe Narud

Research Fellow Frode Berglund

Research Assistant Rune Karlsen

Strategic Communication and Political Uncertainty: Electoral Campaign 2001

Research Director Bernt Aardal

Senior Researcher Anne Krogstad

Mass Media and the Welfare State

Senior Researcher Jo Saglie

Mapping the European Party Space

Research Director Bernt Aardal

Research Fellow Frode Berglund

Research Fellow Henrik Oscarsson

Social Change and Party Development

Research Fellow Frode Berglund

Local Turnout

Research Director Bernt Aardal
Senior Researcher Tor Bjørklund
Research Assistant Ingunn Opheim Ellis
Senior Researcher Jo Saglie
Senior Researcher Per Stava

The End of Party Democracy?

Senior Researcher Jo Saglie
Professor Knut Heidar

The History of Violence

Senior Researcher Erling Sandmo

The History of the Supreme Court in Norway

Senior Researcher Erling Sandmo
Senior Researcher Nils Rune Langeland

History of the Consumer Cooperatives

Professor Even Lange
Senior Researcher Iselin Theien

Sweden/Norway 1905–2005

Professor Francis Sejersted

International Migration, Integration and Ethnic Relations***Strategic Institute Program: Migration and Democracy***

Research Director Grete Brochmann
Senior Researcher Marianne Røed
Senior Researcher Erling Sandmo

Immigrant Women at the Labour Market

Research Fellow Ragnhild Sollund

Arranged Marriage among Ethnic Minority Youth

– Negotiating Ethnicity and Gender
Research Fellow Anja Bredal

Norwegian Immigration History

Research Director Grete Brochmann

Integration and Identity in Multicultural Nation-states

Senior Researcher Tordis Borchgrevink

Discourses on Immigration in Norway

Research Fellow Anniken Hagelund

While we are waiting – Uncertainty and empowerment among asylum-seekers in Sweden

Research Fellow Jan Paul Brekke

The Real Test? Temporary Protection for Kosovoalbanian Refugees in Norway

Research Director Grete Brochmann

Senior Fellow Jan Paul Brekke

Ethnic Business

Senior Researcher Anne Krogstad

Minority Elites and Paths to Power

Senior Researcher Jon Rogstad

The Internazionalisation of the Nation-States through Non-Christian Religion

Research Director Grete Brochmann

Senior Researcher Tordis Borchgrevink

Norway as a Multicultural Society

Senior Researcher Marianne Gullestad

Power and Democracy***Ownership in Norway***

Institute Director Fredrik Engelstad

Senior Researcher Trygve Gulbrandsen

Research Fellow Espen Ekeberg

Research Fellow Jon Vatnaland

Social and Political Elites

Institute Director Fredrik Engelstad
Senior Researcher Trygve Gulbrandsen
Professor Øyvind Østerud
Professor Hege Skjeie
Research Assistant Trond Beldo Klausen

Gender Equality Policies and Gender Rethoric

Professor Hege Skjeie
Senior Researcher Mari Teigen

Power and Ethnic Minorities

Senior Researcher Grete Brochmann
Senior Researcher Tordis Borchgrevink
Senior Researcher Jon Rogstad

Power and Democracy – Working Life

Professor Fredrik Engelstad
Senior Researcher Inger Marie Hagen
Research Assistant Jørgen Svalund

The Voluntary Sector in the Social Democratic Regime

Senior Researcher Karl Henrik Sivesind
Senior Researcher Per Selle, Rokkansenteret

An Analysis of the Citizenship Study and the Leadership Study of the Norwegian Power and Democracy Study

Senior Researcher Mari Teigen
Research Assistant Trond Klausen

Health and the Eldery

Professor Fredrik Engelstad
Research Assistant Irene Andreassen
Research Assistant Monica Skjøld Johansen

Power and Economic Life

Professor Fredrik Engelstad
Research Assistant Espen Ekberg
Research Assistant Jon Vatnaland

The Voluntary Sector in the Social Democratic Regime

Senior Researcher Karl Henrik Sivesind
Professor Per Selle, Rokkansenteret